2004. április

Kecskeméti és Duna -Tisza közi közéleti lap

Köztér

VII. évfolyam

4. szám

Bemutatkozik Békés

Békés megye népművészetét bemutató időszaki kiállítás látható a Népi Iparművészeti Múzeumban május 29-ig. A múzeum rendezésében évente mindig egy-egy újabb tájegység népi kultúrája kerül a közönség elé a Kecskeméti Tavaszi Fesztivál idején. Most Békés megye mutatkozik be, ahol a történelem viharai során kipusztult, a magyar nemzetiségű lakosság által elhagyott területek szlovákokkal (Szarvas), románokkal (Gyula), vagy németekkel történő betelepítése nyomán ma is jelentős kisebbségek találhatók ezekből a népcsoportokból, ezért rendkívül sokrétű a népművészet. A tárlaton a több mint 250 tárgy között a változatos anyagokból, más-más technikával, különböző hagyományok szerint készült hímző-, szövő, faragó- és fazekasremek mellett a népi kismesterségek termékei, például bőrtáskák, gyöngynyakláncok és csuhéfigurák is várják a látogatókat.

Fimbemutató: TAMARA 15. oldal

HOLOKAUSZT 13. oldal

35 éves a FORRÁS 12. oldal

MINISZTERELNÖKI FÓRUM

Április 13-án, kedden 16 órai kezdettel a Kecskeméti Képző Központban tett látogatása után lakossági fórumot tart a Három Gúnár Rendezvényházban Medgyessy Péter miniszterelnök.

2005 szilveszterére elkészül

A modern európai Magyarország modern úthálózatot jelent, a városok fejlődését, biztonságos megélhetést nyújtó új munkahelyek születését - mondta kedden Kiskunfélegyházán **Medgyessy Péter**, az M5-ös autópálya Kiskunfélegyháza-Szeged között épülő szakaszának alapkőletételén. A kormány szavahihetőségét bizonyítja: matricás lett az M5-ös autópálya, és most tovább is építjük, ahogy ígértük.

Hídvégi Gábor, a beruházó-kivitelező AKA Rt. vezérigazgató-helyettese közölte: 2005 szilveszterére elkészül az útpálya ezen szakasza. Az autópálya 50 kilométer hosszú új szakaszának költsége előre láthatólag 365 millió euró. Ez az összeg egyben felső határt is jelent, amelynek fedeznie kell az esetleges többletmunkák költségeit is. A jövő héten aláírják a beruházást finanszírozó hitelszerződést és legkésőbb május 15-ig megkezdődik a kivitelezés. A munkák mindkét város felől indulnak, s nem szakaszosan, hanem egyszerre adják majd át. Megépítése során több mint 450 ezer köbméter földet mozgatnak meg, 123 ezer 500 köbméter burkolatot raknak le, 35 ezer négyzetméter zajvédő falat építenek, s négy csomópontot, 29 hidat az egyéb létesítmények mellett.

A kormányfő az alapkőletétel után ellátogatott a Transelektro kiskunfélegyházi gyárába is. A telephely a budapesti központtal hozzávetőleg 700 főt foglalkoztat.

Botka László Szeged, Ficsor József Kiskunfélegyháza polgármestere örömmel segédkezett a ceremónián (fotó: Újvári Sándor)

Passió ötven gyermekszereplővel

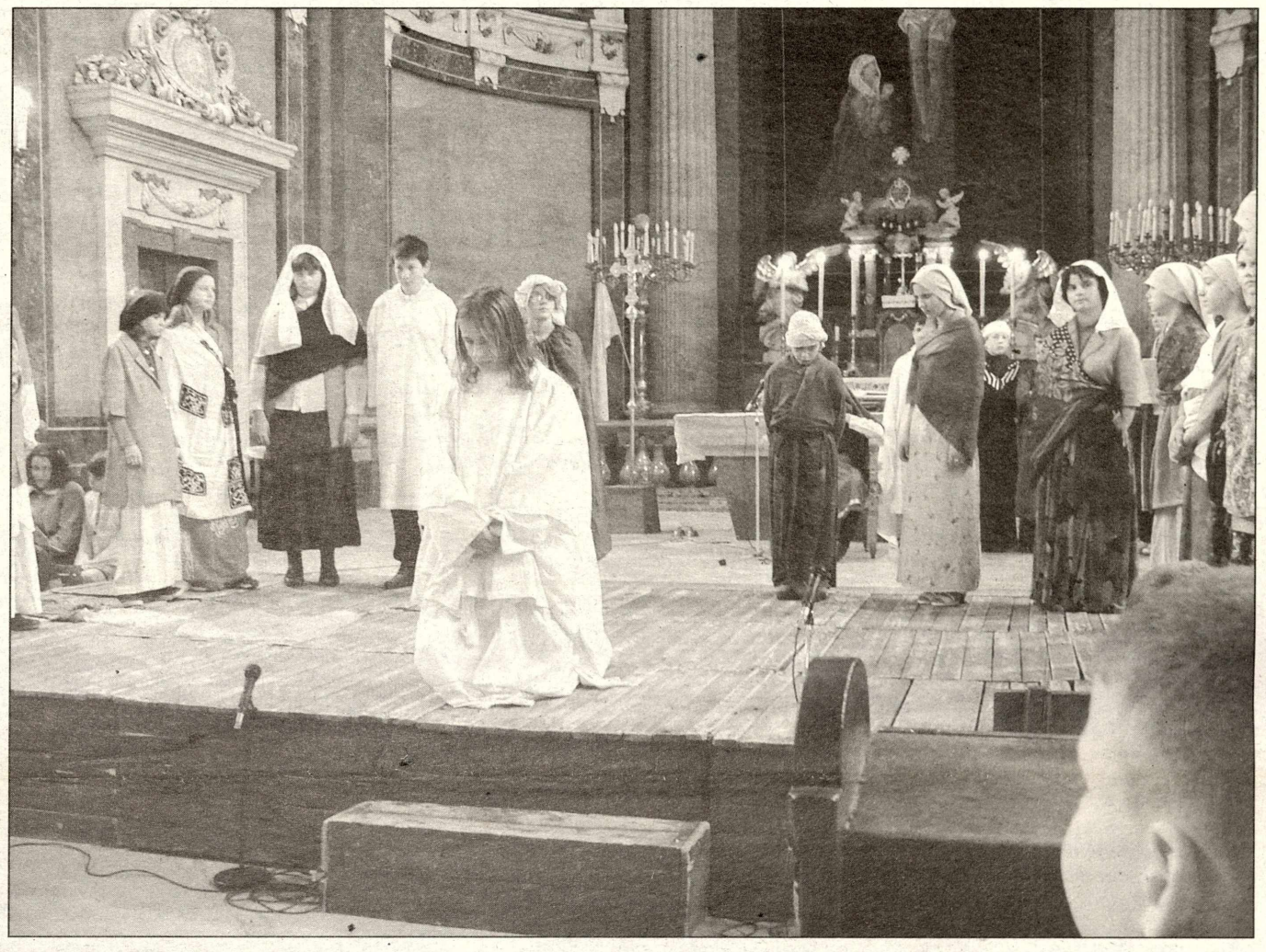

Virágvasárnapon, az 1985-ben II. János Pál pápa által az Ifjúság Világnapjává is nyilvánított ünnepen a Nagytemplomban a Szent László Katolikus Általános Iskola tanulói, a kecskeméti S. O. S. Gyermekfalu növendékei, valamint a főplébánia ifjúsági hittanosai, együtt pedagógusaikkal előadták Jézus Krisztus szenvedéstörténetét, az utolsó vacsorától a feltámadásig. A római egyház hagyományos elnevezése szerint „Dominica palmarum", azaz „Pálma-vasárnap" ünnepén a katolikusok Jézus Jeruzsálembe való bevonulására emlékeznek, amikor a tömeg kezében pálmaágakkal, hozsannát kiáltozva köszöntötte a szamárháton érkező Megváltót. A hírös városban Jézus teljes passiótörténetének bemutatására régóta nem volt már példa. A több mint fél órában, mintegy 50 szereplővel, hét fős énekkarral és komplett zenekarral, Sillye Jenő híres, Kristályóriás című oratóriumának dallamai segítségével a Húsvét előtti vasárnapon eljátszott misztérium alázattal, híven szolgálta Isten dicsőségét.

Varga Károly

Húsvéti történet

Az eseményt többen elmondták, felidézve gyermek- és ifjúkori emlékként, de alig-alig hittem el. Egészen addig, amíg finomtollú papfi kollégám, Jóba Tibor halk kuncogások közepette megerősítette: valóban így történt, maga is jelen volt.

A háború még dúlt tőlünk nyugatra, a tavasz meg korán érkezett 1945-ben. Itt a Duna-Tisza közén már nem dörögtek a fegyverek, lassan előjöttek az elbújtatott katonaszökevények és leventék, akiket a szülők, nagyszülők pincébe, padlásra rejtettek, hogy a még hátralévő heteket, vagy talán hónapokat biztonságos helyen töltsék.

Így érkezett el a Húsvét a közeli Ceglédre is, ahol a főtéren lévő tiszteletet parancsoló református templomban Istentiszteletre gyülekeztek a város és a környék lakói. Azok is, akik nem voltak rendszeres templombajárók, akik nagyon is munkájuk halaszható, vagy sürgős voltához igazították érkezésüket. Most ott voltak! Felvették ünneplőjüket, hófehér ingükre most sem kötöttek színes nyakkendőt, és telve várakozással, őszinte örömmel készültek meghallgatni a szószékről elhangzó beszédet. Tudták, hogy lelkészük kivételes képességű prédikátor, aki nyilvánvalóan emlékezetes gondolatokat mond majd el. A református templomban minden talpalatnyi helyet elfoglaltak, az ajtókat is nyitva hagyták, hogy a kinnszorulók is hallhassák a benn elhangzottakat.

Amikor a harangszó elhalkult, megszólalt az orgona, együtt énekelt mindenki: Tebenned bíztunk eleitől fogva... A kántor ráérzett, hogy a sok férfinak és nőnek mindez nem elég, tehát újból nekifogott, és ezúttal már valóban mindenki együtt énekelt, a hangok kicsaptak a falak közül. Sokan sírtak. Kiszakadt az emberekből a sok rettegés, félelem. Nyilván gondoltak mindazokra, akik még nem tértek haza... Az igét hirdető, középkorú, közszeretetnek örvendő nagytiszteletű úr pedig palástban, kezében a Bibliával elindult a szószékre. Amennyire csak tudtak, még összébb szorulva nyitottak neki utat az emberek. A szószéken, rendhagyó módon köszöntötte az egybegyűlteket, a hangja kicsit szokatlanul csengett, nyilvánvalóan ő is meghatódott.

Ekkor a főbejárati ajtónál mozgolódás támadt. Mindenki odanézett.

Két orosz katona állt ott, vállunkon dobtáras fegyverrel, fejükön kicsit hátratolt usánkával.

Az addig meghatódott emberek dermedten nézték őket, ám a magas szőke őrmester és a zömök, széles járomcsontú, tatárnak vélhető sorkatona elszántan haladt előre, egyenesen a szószék alá.

A templomban egy pisszenés sem hallatszott. A csendet a kántor törte meg, előbb szép futamokat játszott, majd az annyira kedvelt zsoltárt, és újból felharsant: Tebenned bíztunk eleitől fogva...

A katonák persze nem énekeltek, de érdeklődve hallgatták a zenét. Amikor immár harmadszor is újra kezdték a hívek, J. Tibor kollégámnak odasúgta a mellette álló atyafi: negyedszer?

A beálló csendben a lelkész kinyitotta a Bibliát és felolvasta Márk evangéliumának néhány sorát.

A katonák feszengtek. Láthatóan nem is értették, hogy mi történik körülöttük, de hallgattak. A lelkész pedig elkezdte az igehirdetést: szépen vezette fel az elhangzottakhoz kapcsolódó gondolatsorát. Mindenki ráfüggesztette tekintetét, figyelt. Ám a magas őrmester egyszerre felemelte a kezét a lelkész felé.

- Papa! - szólt - propaganda doszt... davaj muzik...!

A pap felnézett a karzatra, a kántor megértette a tekintetét és ujjai újból végigfutottak az orgona billentyűin. Az emlékezők szerint Bachot játszott.

A két katona ezúttal fölfelé nézett, s amikor elhallgatott a zene, biccentettek, és elindultak kifelé.

A közjáték után a megszokott módon zajlott le az Istentisztelet. A két, propagandát már unó katonára pedig évtizedek múlván is emlékezünk.

S. K.

Földik találkozója

Lapunkból is, de számos más médium portréműsoraiból, tudósításaiból ismerhetik olvasóink Böjte Csaba ferences atya nevét, aki Déván elhagyott, kitaszított vagy más okból szükséget szenvedő gyerekeknek szervezett iskolát és kollégiumot, otthont teremtve az igazi család helyett. Városunkba is szívesen tért most vissza Bárkányi Ernő templomigazgató és a Barátok temploma hívő közösségének meghívására. Mindkét szentmisén zsúfolásig megtöltötték a templomot az adakozó szívű hívek. Több mint egymillió forint adomány gyűlt össze a dévai gyerekeknek! „Cserében", Böjte atya szentbeszéde által olyan lelki, szellemi és érzelmi élményben volt részük, amelyet meghatódva éltek át. Az atya itt találkozott újra évek óta nem látott kedves barátjával és segítőtársával, a marosvásárhelyi Illyés Kinga művésznővel.

A KÖLTÉSZET NAPJA április 11.

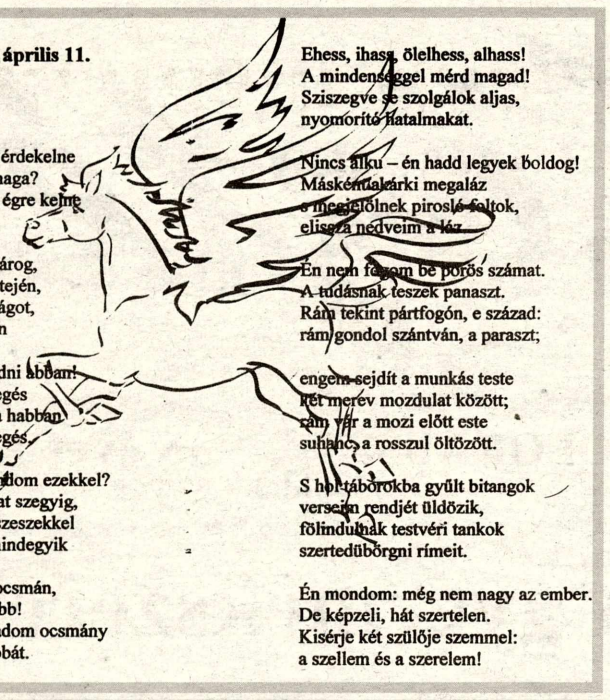

József Attila
Ars poetica

Költő vagyok – mit érdekelne
engem a költészet maga?
Nem volna szép, ha égre kelne
az éj folyó csillaga.

Az idő lassan elsziváro,g
nem lógok a mesék tején,
hörpintek valódi világot,
habzó éggel a tetején

Szép a forrás – fürödni abban!
A nyugalom, a remegés
egymást öleli s kél a habban
kecsesen okos csevegés.

Más költők – mi gondlom ezekkel?
Mocskolván magukat szegyig,
koholt képekkel és szeszekkel
mímeljen mámort mindegyik

Én túllépek e mai kocsmán,
az értelemig és tovább!
Szabad ésszel nem adom ocsmány
módon a szolga ostobát.

Ehess, ihass, ölelhess, alhass!
A mindenséggel mérd magad!
Sziszegve se szolgálok aljas,
nyomorító hatalmakat.

Nincs álku – én hadd legyek boldog!
Máskémalakárki megaláz
s megjelölnek piroslé-foltok,
elisza nedveim a láz.

Én nem fogom be pörös számat.
A tudásnak teszek panaszt.
Rám tekint pártfogón, e század:
rám gondol szántván, a paraszt;

engem sejdít a munkás teste
két merev mozdulat között;
rám vár a mozi előtt este
suhanc, a rosszul öltözött.

S hol táborokba gyűlt bitangok
versenyén rendjét üldözik,
fölindulnak testvéri tankok
szertedübörgni rímeit.

Én mondom: még nem nagy az ember.
De képzeli, hát szertelen.
Kisérje két szülője szemmel:
a szellem és a szerelem!

A HM Honvéd Kulturális Szolgáltató Közhasznú Társaság Kecskeméti Intézmény műsorfüzetében így köszöntötték a Költészet Napját. A kiadványt Csörsz Tünde, Metzger Istvánné és Gyenes Sándor jegyzi.

Monet balekoknak, avagy a kitartás dicsérete

Kereskedelmi csatornák reklámjai által kidoboltatták, hogy a távoli nagyvárosba érkezett valami híres francia mesterember, nevezetesen Claude Monet és barátai (de főleg barátai) társulata.

Hőseinknek - szám szerint háromnak - hosszas megbeszélés, egyeztetés és elhatározás után sikerült azt az egyetlen tavaszi napot kiválasztani az utazásra, amikor a legjobban esett a hó. A kaland így meghiúsult, amit női Hősünk nyavalygása követett. Történetünk ezzel akár véget is érhetne, ha Hőseink nem bírnának a címben említett jellemvonással (hangsúlyozzuk, hogy nem a balek szóról beszélünk)!

Újabb hosszas megbeszélés, egyeztetés és elhatározás után sikeresen kiválasztottak egy másik időpontot, ami számukra az utolsó lehetőség volt. Végre eljött a nagy nap! Munka után bevackolták magukat rengeteg elemózsiával (mintha sejtettek volna valamit) a kölcsönkért fogatba, és elutaztak a távoli nagyvárosba. Az odafelé vezető út gyorsan eltelt.

Megérkezéskor messziről látva a tömeget még élt bennük a remény, hogy a sor tulajdonképpen egészen rövid. Azután szembesültek a ténnyel, mely szerint egy zöld autó takarásában mennyi ember fér el. Körülbelül ezer. Hőseinknek már az is fáradtságot okozott, hogy a sor végére érjenek. Az emberekhez csatlakozva megkezdődtek az egyeztető tárgyalások, miszerint az állatkert is van olyan érdekes, mint Claude Monet és barátai (de főleg barátai) kiállítása. Ötperces sorbanállás után számukra nyilvánvalóvá vált (a múzeum által hátraküldött nyomtatvány hatására), hogy ácsorgásuk hiábavaló.

Újabb egyeztető tárgyalások kezdődtek az állatkertet illetően. Claude Monet és barátai (de főleg barátai) ismét győzelmet arattak! Maradtak.

És ezzel elindultak a balekká válás hosszú és rögös útján!

Hőseink nagyon vidámak voltak óránként teljes öt percig, a hátralévő időben pedig átadták magukat a totális depressziónak, és a maguk elé való bután bámulásnak. Női Hősünk, megunva férfitársai tetőző depresszióját, az út túloldalára menekült vadkacsázni. Ám rövid idő múlva egy mellékszereplő (a Hajléktalan) visszaűzte őt a még komorabb férfihősök közé.

Már két órája tartott a Claude Monet és barátai (de főleg barátai) előtti vezeklés, amikor egyik férfihősünk visszaindult a fogathoz némi elemózsiáért. A többiek még nem sejtették ezzel mi a célja. Öt perc múlva telefonált, hogy soha többé nem tér vissza! Ketten maradtak!

Újabb kétórányi várakozás után a sort teljes hatalmuk tudatában megközelítő rendőrök közölték, hogy Hőseinktől kezdve Claude Monet és barátai (de főleg barátai) kiállítására már teljesen lehetetlen bejutni. De ők magukon erőt véve újabb félóráig kitartottak, míg tíz méterre előttük kulcsra nem zárták a kapukat!

Hőseink a tanulságot levonták: a legközelebbi Picasso kiállításon is ott lesznek, de a képek nem fogják érdekelni őket, csak sorban állni hajlandóak. Azt is csak akkor, ha garantálják a hat órát!

Hőseink voltak:

Dinnyés Krisztina,
Vas László és
Virág Attila

„Költő, hazudj, csak rajt' ne kapjanak!“

Van nekem egy öreg kőműves ismerősöm, akár a barátomnak is mondhatnám, ha ő elfogadna annak. Dehát meglehetősen bizalmatlan természetű, és egyfajta arisztokratikus távolságtartással hessegeti el magától a magamfajta, bülbül-madárszavú értelmiségit. Persze, lehet, hogy tévedek, mert amúgy jóban vagyunk, s ha elővezetném neki ezt az eszmefuttatást, valószínűleg lakonikusan csak annyit mondana: maga már megint hazudik.

Szókincse ugyanis bőségesnek nem mondható. Nem ismeri a hazudik ige különböző szinonimáit, árnyalatait, mint amilyen a füllent, lódít, de még a „téved“ is hiányzik a szótárából. Ő Háry Jánost is hazudósnak tartaná, Münchausen bárót nemkülönben, ha ismerné őket egyáltalán, dehát az említett személyek nem az építőiparban dolgoztak.

Szemléletmódjában azért van némi logika, mert így, leegyszerűsítve sokkal áttekinthetőbb a világ, kevesebb szóból jobban megérthető.

Mert mi az, hogy tévedés? Vajon nem a felületesség egyik megnyilvánulása? És aki felületes, és ebből fakadóan téved, az nem hazudik? Na, ettől a gondolatfüzértől is méregbe gurulna a derék kőműves! Az ő világában aki téved, az hazudik, és passz.

Újságokat nem olvas, se baloldalit, se jobbszélsőt, se bulvárt, mert azokban sok a tévedés, ergo: hazudnak. És mi a helyzet a regényekkel? Mint köztudott, a regény mindenestül egy író fejéből pattan ki, az ő fantáziájának terméke, így az sem egyéb, mint hazugság. De vegyünk akkor egy komolyabb műfajt, mint amilyen például egy tudományos igénnyel megírt történelmi tanulmány. Ilyesmi szóba sem jöhet nála, mert az elmúlt hatvan év alatt módja volt megtapasztalni, hogy semmi sem olyan változékony, mint a múlt. Jog? Na attól mindjárt elvörösödik, dühbe gurul és órahosszat képes sorolni, miféle hazugságokat hordanak össze e tudományág művelői. Hamarabb fékezne, ha egy macska szaladna át az autója előtt, mint ha egy jogász.

Szóval, ilyen egyszerű az ő világa, politikusnak például teljesen alkalmatlan lenne, legfeljebb egy ismert hetilapnál lenne még jövője, amely konzekvensen alkalmazza kedvenc kifejezését: hazudik. Ez a szó minden oldalán előfordul tucatjával, a bizonyítás igénye nélkül, a szerzők többnyire megelégednek az ismételgetésével. Ez ugyan tartalmilag és stilárisan igénytelennek tűnik, viszont praktikus, mert - mint tudjuk - ha egy hazugságot gyakran ismételgetnek, az emberek többsége előbb-utóbb elhiszi. Az sem baj, ha valaki rájön a hazugságra. Hiszen hol vagyunk már a szemérmes 19. századtól, amikor is Arany János megengedte ugyan a költőnek (de csakis neki!), hogy hazudjon egy kicsit, viszont óvta attól, hogy rajtakapják. "Te jól tudod, a költő sose lódít: az igazat mondd, ne csak a valódit" - mondja József Attila bő fél évszázaddal később. És mit mond egy mai költő? Hát például amikor burkolt zsidózáson kapják egy nyilvánosság előtt tartott beszédében, akkor két hét gondolkodási idő után kijelenti: ő nem is a zsidókra gondolt, amikor szakállasokat említett, hanem a román pópákra. Elvégre ki a fenét érdekel, hogy elhiszik-e. A mai világ egyre inkább csak a képzeletünkben létezik, bárkiből bármi lehet, nyolc általánossal bróker, érettségivel tévéigazgató, és ha azt hisszük, hogy ez jó, akkor jó is.

Ilyen egyszerű ez most. Egykor még számított valamit a kimondott szó(vagy legalább a betyárbecsület), ma elég egy pardon, vagy még az se, legfeljebb ha a bíróság is úgy látja jónak. S megy minden tovább, mert a dolognak nincs semmi konklúziója. Valahogy úgy vannak ezzel sokan, mint az egyszeri apa, amikor fiatalkorú csemetéjét betörésen csípik nyakon a rendőrök, és odahaza egy nagy füles kíséretében a következő dörgedelmet intézi a gyerekhez:

- Hát erre tanítottalak én? Hogy lehetsz annyira hülye, hogy mindjárt az elsőnél lebuksz!

L. A.

Varró János 1927-2004

Varró János címzetes főiskolai tanár hosszú, súlyos betegségben 77. évében elhunyt 2004. március 22-én, Kecskeméten.

Varró János a lexikonok tanúsága szerint erdélyi származású magyar író, irodalomtörténész, műfordító, kritikus. Született Marosvécsen, 1927-ben, tanult és tanított a kolozsvári Bolyai egyetemen. Tanulmányaiban a romániai magyar irodalom keletkezését, különösképpen a marosvécsi Helikon indulását vizsgálta. Ady-és Petőfi-kutató. Tizenhét éven át a kolozsvári Dácia Könyvkiadó magyar osztályának szerkesztője. Több mint 300 magyar nyelvű kiadvány gondozója. Önálló művei: *Kós Károly, a szépíró* című kismonográfiája 1973-ban jelent meg. *Ki csatát nyer, koronát nyer* című regényét 1976-ban adták ki. Műfordítás kötetei hiányt pótoltak. Legjelentősebb a román krónikaírók munkái közül válogató műfordítás kötete és a szépprózai műfordítások (novellák, regények). 1988. óta a Kecskeméti Tanítóképző Főiskolán tanít.

A Házsongárdi temetőben készült Varró Jánosról ez a fénykép

S ami a lexikonokból kimaradt…

Varró János élete, melyet a történelem írt. Nehéz és kitartó küzdelem a korral, amelybe, s a hellyel, ahova született...

A kolozsvári Bolyai Egyetem adjunktusaként, a magyartanszék fiatal kutatójaként, egy szép ívű professzori pálya ígéretével, kandidátusi disszertációjára készült 1956-ban. Kós Károly irodalmi munkásságát választotta témájaként, s turista útlevéllel 1956 őszén Magyarországra utazott. Drágán fizetett ezért az útért.

Tudományos fokozatot soha nem szerezhetett, politikai üldözöttként a Hadi Törvényszék tizenhat évi börtönre ítélte. Hat évet töltött a Duna-delta hírhedt, embert próbáló, lélekromboló börtönében. S mégis, ott lett professzor. Nem túlzás, rabtársai hitét, életét mentette meg börtönbéli beszélgetéseivel, előadásaival. A magatartásával, a tartásával, amivel rabsága fölé magasodott.

Amikor enyhült a kor, s 1964-ben kiszabadult, mégsem kapott katedrát. Ám újra bekapcsolódhatott az irodalmi életbe, s másodszor is megpróbálta a tudományos fokozat megszerzését. De, amint évekkel előbb Kós Károly, úgy a 60-as években Benedek Elek munkássága sem felelt meg „alkalmas“ témának a román miniszternek.

Végre, 1970-ben, állást kapva a kolozsvári Dácia Könyvkiadó magyar osztályán, a tudós tanár, az elkötelezett magyar író, Erdély szerelmese ezrekhez és tízezrekhez juttatta el a magyar irodalom klasszikusait a Tanulók Könyvtára sorozat köteteiként. Ekkor sikerült megjelentetnie Kós Károlyról szóló disszertációját is, amely alapul szolgált és szolgál minden későbbi Kós Károly értékelésnek.

A Tanulók könyvtára sorozathoz írt, tanulmányként értékelhető bevezetői a diákok és a tanárok körében is nagy érdeklődést keltettek. Nem csoda, hogy a hivatalos szervek is „felfigyeltek“ tevékenységére. Betiltották bevezető tanulmányait, majd a sorozatot is. Ki csatát nyer, koronát nyer című történelmi regényét még meg tudta jelentetni 1976-ban, ám a folytatás kiadását már nem engedélyezték.

S eljött az az idő, amikor már nem tehetett ott többet, minden utat elzártak előle, nem publikálhatott. Műfordításait is csak álnéven jelentethette meg. Ekkor családjával együtt elhagyta Romániát. 1988 óta a Kecskeméti Főiskolán tanított.

Választott helyén barátokra lelt, s végre újra taníthatott. Sőt, csak a tanításnak élt. Bár soha nem kaphatott tudományos fokozatot, az irodalmi tanszéken professzori szinten tartotta előadásait a gyermek- és ifjúsági irodalomról és a XX. század irodalmáról. És professzor volt ő nemcsak az előadásokon, hanem a baráti beszélgetésekben, az ünnepi megemlékezésekkor, latin és román nyelvóráin, az Erdély története speciális kollégium óráin. Barátokra lelt az irodalom berkein belül is, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Bács-Kiskun megyei tagozatának elnökségi tagjául választották. Határon innen és határon túl, de még a tengerentúlról is kap felkérést előadások, szemeszterek megtartására, sürgetik emlékiratainak, regényeinek kiadására. Ő azonban tíz éven át „csak“ tanította a leendő magyar tanítókat, köztük tucatnyi Erdélyből jött diákot, abban a reményben, hogy egyszer majd ők is...

Már itt, körünkben érte a nagy változás. Együtt éltük át vele a romániai fordulatot, a rendszerváltást. És itt köszönthettük, amikor az 1956-os emlékérmet kapta a Magyar Köztársaság elnökétől, és köszönthettük akkor is amikor a város önkormányzatától Kecskemét Felsőoktatásért kitüntetést kapott.

Sajnos, nagy betegen érhette meg fiú unokája születését, és ugyanúgy nem lehet már részese életének, mint két fia mindennapjainak, akiket a történelem elsodort tőle.

Német kultúrkörről, egyéb balgaságokról

Czeizel Endre a magyar tudományos élet jeles alakja, aki nem csupán „a szakma“ számára ír könyveket, tanulmányokat, de újságcikkeiben, tévényilatkozataiban, a vele készült interjúkban a szélesebb közönséget is megismerteti kutatási eredményeivel. Emellett egyfajta közéleti - bár nem politikai, és semmiképpen sem pártpolitikai - véna is jellemző rá: gyakran foglal állást társadalmi kérdésekben is, és véleményére mindig oda kell figyelni.

Úgy tűnik azonban, hogy a cipész maradjon a kaptafánál elve a kitűnő genetikus kutatóra is igaz. A Köztérben Czeizel doktor egyebek mellett ezt mondja Tajti István riporternek (2004. évi 3. szám): „Bizonyára mindenki emlékszik még tanulmányaiból arra, amikor II. József javasolta (sic!) a magyarságnak, hogy legyenek a Habsburg birodalom alattvalói. A magyarok ezt nem akarták, megtartották kultúrájukat, nyelvüket.“ Nos, a valóságban a magyarok egy része már 1526 óta, s a magyarság egésze 1699 óta a Habsburg birodalom alattvalója volt, bár az ország bizonyos rendi önkormányzattal rendelkezett. II. József német nyelvű „összbirodalmat“ akart - s ezt egyáltalán nem „javasolta“, hanem törvénnyel s annak végrehajtatásával ki akarta kényszeríteni. A magyarság pedig nem volt abban a helyzetben, hogy a kényszerre nemet mondjon, hiszen pl. a rendi országgyűlést a kalapos király uralkodása alatt össze sem hívták. Az eleve irreális elképzelés József halálával lekerült a napirendről. Viszont - hatás, ellenhatás - a germanizáló törekvések nyomán bontakozott ki a nemesi-nemzeti, majd a magyar jakobinus mozgalom, s ezzel kezdetét vette a modern magyar nemzet kiformálódása. De tovább: „hogyha mi akkor betagolódunk a birodalomba, akkor az osztrák-német kultúrkörbe tartozunk, a II. világháborúban nem kerülünk a szovjet zónába“ - folytatja a téves okfejtést Czeizel. Nos, a keletnémet régió a német nyelvterülethez s kultúrához tartozott, mégis - NDK néven - a szovjet érdekszférába került, vagyis a történelmi-politikai „mi lett volna, ha…“ nem állja meg a helyét. A csehek viszont betagolódtak a Habsburg birodalomba (ők nem rendelkeztek olyan, viszonylagos rendi önállósággal sem, mint mi, magyarok), mégis, megőrizték nyelvüket és kultúrájukat, és egyébként szintén a szovjet érdekszférába kerültek. Osztrák-német kultúrkörről egyébként sem beszélhetünk, a kultúrkör ugyanis ennél sokkal szélesebb és mélyebb fogalom. A különböző kultúrkör-elméletek szerint egyiptomi, mezopotámiai, kínai, indiai, arab-iszlám, görög-római, orosz és nyugati kultúrkör volt ill. van a történelemben. Német vagy magyar kultúra van, de német vagy magyar kultúrkör nincs: mi valamennyien a nyugati kultúrkörhöz tartozunk.

A jó nevű orvos-genetikus történelmi botlássorozatát menti, hogy csupán egy rögtönzött interjúra került sor, bizonyára nem jutott idő hosszas mérlegelésre. Attól, hogy nem ért a történelemhez, Czeizel Endre még egészen nagyszerű szakember - a maga szakterületén.

Ujlaky István

Nem lesz CENTER

Malomügyben döntő fordulat állott be. Nem lesz Malom Center! Nem bizony, mert a legjobb úton haladunk afelé, hogy Malom KÖZPONT épül a városközpontban, közvetlenül a művelődési központ mellett. Észhez tértek az éceszgéberek, mit is beszélek: a pszicholingvisztikusok. Hiszen a center, bizony nem magyar szó. Használata törvényileg megtiltattatik a rendszerváltás óta talán legnagyobb egyetértésben megszavazott nyelvmagyarító törvény szerint. (Csak nehogy perbe fogjanak egy edzőt, aki centert állít középpályásnak, de gondolkodhatunk a gyanús centrifugálásról, nem is szólva a centrális idegrendszerről...)

Győzött Kecskeméten a magyarság igaz ügye! Semmi center, éljen a központ! MC helyett MK! Az már mindjárt más...

Azért mégis köszönet a néhai Malom Centernek, hisz néhány óráig úgy tűnt, egyetértést teremtett ebben az egyedülállóan pohos (utána lehet nézni: régi magyar kifejezés!) városban. Tünde remény volt, ahogy felsejlett, el is illant. Új szövetségeket szerzett, régi rokonszenveket szilárdított sziklává. S ha az utolsó akadályt is elhárítják megvalósításának útjából a „pártolók", az idők végezetéig gyönyörködhetünk benne, mint a Piaristák tere „gyöngyszemének", az óvónőképzősök kollégiumának látványában. Amit, kecskemétiesen a „kommunisták" hagytak ránk örökül.

A Malom Központot meg köszönjük a kamaszkorú magyar demokráciának.

Meg - pardon: - a decentralizálásnak.

n. m.

Boros Pál építész levelét megírta...

Tisztelt Képviselő Testület,
Polgármester Úr, Jegyző Asszony!

Tárgy: A „Malom Center"-saga

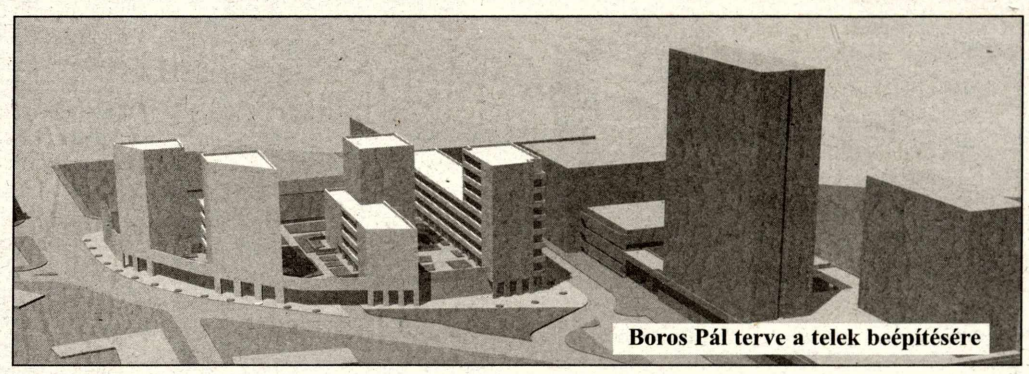

Boros Pál terve a telek beépítésére

Kollégáimtól, barátaimtól értesültem a fenti beruházás beruházói és tervezői által 2004. 03. 01-én megtartott „tervismertetésen" történtekről.

Az érintettség okán úgy gondolom nekem is jogom van szólni pár szót az OTP IngatlanRt.-vel közösen készített vázlatunkról, ha már ezt másoknak biztosították a tudtunk nélkü!

Az Önöknek bemutatott „másik" terv, amit az Építészműhely Kft. jegyez (építész tervezője: Boros Pál), akkor született, amikor még az OTP Ingatlan Rt. nem is volt (igaz, később sem lett - az ismert okok miatt) a terület tulajdonosa! Tapasztalt és korrekt fejlesztőként nem kockáztatta a tőkéjét addig, amíg az általa elképzelt beruházás nagyságrendje valamilyen előzetes állásfoglalást nem kap a Testület-Hivatal illetékes szerveitől! ***Önöknek március 1-én nem elvi engedélyes tervet, még kevésbé engedélyezési tervet mutogattak, hanem egy „beépítési vázlatot" - többek között olyan lapokkal, amelyek már akkor tisztázni óhajtották a Város (Testület-Hivatal) álláspontját telekhatár kigazítási kérdésekben, valamint a malom (helyi védett ipartörténeti emlék) további sorsának eldöntése ügyében is!***

Ez az építési szándék mindösszesen nettó (helyiség alapterületek) 22.276 m2-t tartalmazott, melyből 7417 m2 - a parkoló - a talajszint alatt helyezkedett el. Tehát a felszín felett összesen nettó 14.859 m2 épült volna! (üzletek ~1.000 m2-en; az OTP területi központját is tartalmazó irodák kb. 2.400m2-en; a többi lakás)

Azt sem mondom, hogy ez a lényeg - mint a számok -, de össze lehet vetni a Malom Center ismert számaival. Az igaz, hogy vannak kiemelkedő részek, de ezek nagyságrendje 829 m2. Tehát a telek területének kb. 13%-án haladja meg a 17,34 m-es magasságot (a mi tervünk jellemző beépítési magassága), mellesleg a telek kb. 40%-án a beépítés földszintes lett volna. (A Malom Center a telkén sehol sem alacsonyabb 21 m-nél, de jellemzően inkább 26 m-es.)

De nem a számok az elsődlegesek - ma már! ***Az OTP Ingatlan Rt. által beadott szabályozási vázlatot, a Testület-Hivatal kedvező válasza esetén, a rendezési terv módosítása követte volna - 2 lakossági fórum, 2 testületi szavazás!!! - és ezután juthatott volna a terv addig a fázisig, amivel a Malom Center beruházói indítottak: az elvi építési engedély beadásáig!!.***

EZEN A TELKEN, ÉS ILYEN NAGYSÁGRENDŰ BERUHÁZÁS ESETÉN EZ A TÖRVÉNYES ÚT!

A Bács-Kiskun Megyei Építész Kamara is ennek az útnak a be nem tartását sérelmezi, és nem egyes tervezők érdekében jár el. Hozzátesszem, az, hogy a dolgok így alakultak, nem biztos, hogy a beruházón múlott! A Hivatal - valamilyen okból - mulasztásban megnyilvánuló törvénysértéseket követett el! (A Bács-Kiskun Megyei Ügyészség megállapítása.) Alapvető és teljesen mindennapos szabályok nem voltak betartva.

Építész kollégáim és magam is - hogy a kamaráról most ne beszéljek - azonban sokkal mélyebb problémát látnánk abban, ha városunkban ezzel a módszerrel intéződnének az ügyek. A város demokratikus közéletébe vetett hit és bizalom megrendülése lehet - nem csak a szakmán belül - a következmény! (Kihagyhatók törvényben meghatározott tervezési fázisok? Helyettesíthet közvéleménykutatás lakossági fórumokat, testületi szavazásokat?)

Mindezekkel együtt, ha már így, kéretlenül, kénytelen vagyok kifejteni a véleményemet, elmondhatom, hogy a magam részéről semmilyen irigység nem befolyásol a Malom Center megítélésében - ha ez így lenne, már rég megüthetett volna a guta, tudni illik annyira hétköznapi az a történet, ami itt is lezajlott: tulajdonosváltás miatt más tervező. A világ legtermészetesebb dolga.

Soha nem támadtam a beruházó személyét, és a programjának jellegét - magántulajdonon alapuló piaci társadalomban élünk - de a program elfogadása, megítélése nem a beruházó, hanem a város közösségének és képviselőinek a joga és kötelessége a törvények szabta keretek között!! Így tehát, mint kecskeméti polgár én is nyugodtan mondhatok véleményt - minden előzmény dacára! - az adott beruházásról. Nem tudom észrevehető-e, de a jó ízlés most is visszatartott a direkt vélemény nyilvánításától…

Tisztelettel:

Boros Pál
Ybl- és Pro Architectura díjas építész

Utóirat:

A Polgármesteri Hivatal szolgáltatása(?) a benyújtott tervek bárkinek történő sokszorosítása, vagy az ügyvéd úr „előéletéből" eredően nála lévő terveket vetett be..? Nem tudom…

Mellesleg örülök, hogy tervünk bemutatására sor került, mert bizony a Malom Center beruházói azt a tervfajtát mutatták be a Testületnek, amit ők maguk nem készítettek el…: azt a tervfázist, amelyik kérdez, és a válasz függvényében rugalmasan meg tud változni…

Kecskemét, 2004. március 02.

A nagy Malom-csata

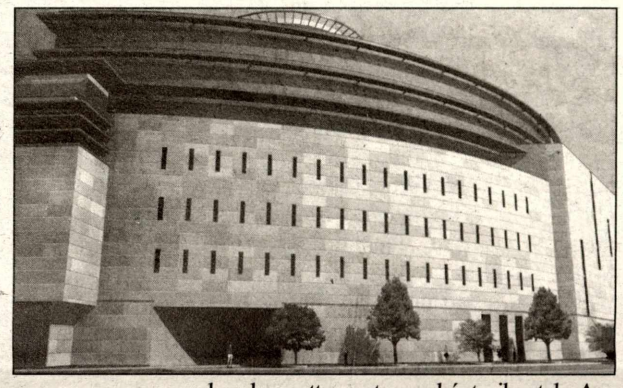

Március végi ülésén úgy döntött a képviselő-testület: megadja a tulajdonosi hozzájárulást, hogy a tervezett Malom Központ le- és felhajtó rámpája közterületen épülhessen. Így folytatódhat az építési engedélyezési eljárás, amit e miatt kellett felfüggeszteni. Ha minden hatósági hozzájárulás és engedély rendben meglesz, akkor tulajdonképpen felépülhet a Malom Központ abban a formában, ahogyan a beruházók elképzelték. De ez már nem a közgyűlés kompetenciája.

A testületnek volt már egy lehetősége, hogy beavatkozzon a dolgok mentébe: tavaly októberben, amikor az előzetes környezeti hatástanulmányt tárgyalta. Ám akkor a képviselőket nem nagyon, sőt, egyáltalán nem nyugtalanította, mi épül a gödör helyén. Bár a szocialisták valamikor nyár elején, a régi malom lebontásakor egy sajtótájékoztatón azt mondták: nagyon figyeljünk oda, mi lesz ott, nehogy valami oda nem illő épüljön. Később, úgy látszik, nekik nem volt idejük figyelni.

Volt viszont a megyei építész kamara tagjainak. Ők hívták fel a figyelmet a gigantikus építményre, és az elvi építési engedély kiadása körüli furcsaságokra. A polgári körök szervezte fórumra nagyon sok kecskeméti elment, és tiltakozott a környezetbe az örökségvédelmi hivatal szerint sem illeszkedő épület ellen. A szocialisták frakcióvezetője is ott volt. Szavai alapján úgy tűnt, nem rokonszenvezik a Malom Központ tervével. És óva intett, hogy ebből bárki politikai kérdést csináljon.

A Fideszesek most azt mondják, későn ugyan, de ráébredtek, mi a baj a Malom Központtal, és mi a baj a polgármesterrel, aki már nem felel meg az értékrendjüknek. A szocialisták meg azt, hogy igen, megváltozott a véleményük, mert a közvélemény nem egységes a Malmot illetően, a városvédő civilek hallgatnak, az építész kamara alelnöke egyedül maradt, és politikai kérdés lett az ügyből. A polgármesterrel meg nincs semmi baj. Úgy hogy döntsön Malom-ügyben az építéshatóság.

A március végi testületi ülés nyitójelenetében az érzékenyebb lelkek telesírhatták a zsebkendőjüket. Az MSZP, a Fidesz és a SZEK frakcióvezetői meghatódva biztosították a polgármestert támogatásukról, amit ő ugyancsak meghatódva tudomásul vett. A gazdasági programot még szinte teljes egyetértésben fogadták el. Rámpa-ügyben aztán kezdetét vette a harc. A fideszesek támadták a Malmot, a másik oldal (MSZP, SZDSZ, SZEK) védte. Nem is rámpa, beruházás, városvédelem volt már a tét, hanem az, hogy a polgármester kitagadása után elveszíti-e többségét a jobboldal, és sikerül-e azt túlnan megkaparintani. A név szerinti szavazáskor a másik oldalon csak úgy pattogtak a győzedelmes igenek, jelezve: éppen most és éppen ebben az ügyben látják elérkezettnek az időt, hogy végre fölébe kerekedjenek az ellenfélnek. Így lett egy beruházásból végérvényesen politikai kérdés.

A nagy Malom-csatát a polgármester nyerte. A fideszesek - akiket egyéhány harcostársuk is cserben hagyott - vert seregként pihegtek. Azóta se tudtak igazán magukhoz téri. Mintha a másik oldal is bizonytalan lenne kissé: a szocialisták csak majd két héttel a szavazás után tartottak sajtótájékoztatót, hogy ismertessék álláspontjukat.

A közgyűlés egyébként elfogadta aznap a beruházó cég 200 millió forintos felajánlását is. Erről szerződést kötnek a felek. Az ES Invest Kft képviselője hangsúlyozta: nincs összefüggés a rámpa, a beruházás engedélyezése és a felajánlások között.

-magyar-

A Malom Centerről, érthetőbben...

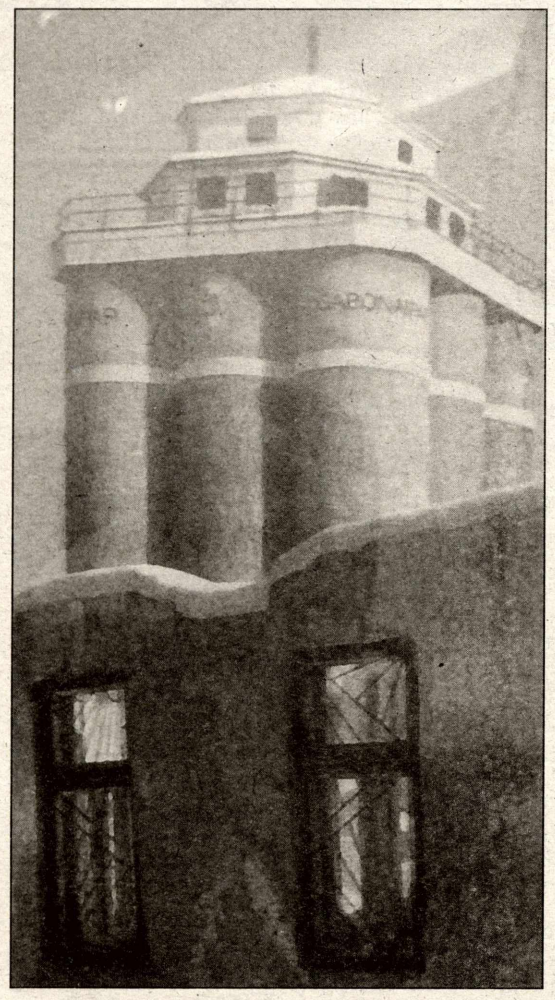

Judit Gombar fotografikájának címe: Döntés előtt

A Malom-ügyet ma már szinte senki sem látja át. A legutóbbi közgyűlési (március 24.) döntés megértetéséhez szeretném az ebből a szempontból lényeges tényeket összegyűjteni. Ehhez persze el kell hagyni egy csomó olyan tényt és adatot, amelyik az ügy egésze szempontjából még fontos, de ezen kérdés megértését nagyban nehezítené.

2003 elején egy beruházói kör eldöntötte, hogy bevásárlóközpontot épít az akkor még meglévő malom helyére. Ezután elvi építési engedély iránt kérelmet adtak be. Az elvi építési engedély kiadásának feltétele, hogy a szakhatóságok ahhoz hozzájárulásukat adják. Ha mindegyik szakhatóság hozzájárulását adta, akkor a polgármesteri hivatal kiadhatja az elvi építési engedélyt.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (továbbiakban: KÖH) 2003. szeptember 25-én kelt határozatával az elvi építési engedély kiadásához a kulturális örökségvédelmi szakhatósági hozzájárulást nem adta meg. Indoklását 3 pontban foglalta össze:

1. A tervezett kereskedelmi központ tömege, homlokzat-magasságai túlméretezettek. A védett történeti városközpont jelenlegi, több helyen sérült, de megfelelő építészeti eszközökkel helyreállítható tömeg-, térarányait figyelmen kívül hagyja.

2. A helyi védelem alatt álló földszintes Homoki-domb városrész és a központ között átmenetet, kapcsolatot nem teremt, azt egyenesen kizárja.

3. A tervhez készített - részletes történeti kutatást, leírást, fotódokumentációt tartalmazó - örökségvédelmi hatástanulmány az épület fenti szempontoknak történő megfelelőségét nem igazolja.

Az álláspont világos és érthető. Ezek után egy ilyen terv elvi építési engedélyt nem kaphat és így meg sem épülhet. A KÖH elutasító határozata azonban - nyilvánvaló mulasztás miatt - ebben a lényeges kérdésben az önkormányzathoz késve érkezett meg. Jogszabály miatt a késedelmet hozzájárulásnak kell értékelni, ezért a hivatal kiadta az elvi építési engedélyt.

A végleges építési engedély iránti kérelemhez a polgármesteri hivatal megint megkérte a KÖH szakhatósági hozzájárulását. Az 2004. január 7-én újra - immár időben - elutasító határozatot hozott, a korábbi indoklásokat újabbakkal is kiegészítve.

Ennek a helyzetnek kétféle jogi értékelése van.

1. Mivel a kulturális örökségvédelmi szakhatósági hozzájárulás nincs meg, az építési engedély nem adható ki. Ezt az álláspontot képviselte a Jogi Bizottság előtt Kecskemét jegyzője is.

2. A beruházók jogi képviselője pedig (s elmondása szerint a Szegedi Egyetem több jogásza, valamint egyéb neves jogászok is hozzá csatlakoznak) arról van meggyőződve, hogy az elkésettsége okán megadottnak tekinthető szakhatósági hozzájárulás után nem is kellett volna újra megkérni a KÖH hozzájárulását, így az elutasításukat is figyelmen kívül kell hagyni, vagyis az engedélyt ki kell adni.

Ők ebben valószínűleg nemcsak hisznek, hanem meg vannak arról győződve, hogy a végleges építési engedélyt előbb vagy utóbb meg is kapják. Különben az egyéb, még meglévő akadályok elhárításáért nem tennének annyit, hanem belekezdenének egy újabb elvi engedélyezési eljárásba.

Az **1.** esetben semmilyen önkormányzati döntésnek nincs jelentősége, tulajdonosi hozzájárulást sem kell semmihez adni, hiszen az elutasítás miatt új eljárás indul. Ekkor a KÖH-nek már lehetősége lesz arra, hogy a fatális hibáját kijavítsa, s az elvi engedélyezési eljáráshoz a hozzájárulását, vagy elutasítását időben adja postára.

De mi a helyzet a **2.** esetben?

Az épület nagy valószínűséggel megépül. Annak ellenére, hogy az építész szakma legjelesebb képviselői, tervtanácsok és maga a KÖH egyértelművé tette, hogy nem illeszkedik a környezetébe.

Itt álltunk március közepén, s jogászok kezében volt a város sorsa.

Ekkor jött egy újabb fordulat, ami mégis döntési helyzetbe hozta a képviselőket. Kiderült, hogy a beruházó olyan épületet tervezett, amely nemcsak az általa megvásárolt területre épített volna, hanem közterületet is igénybe szeretett volna venni. Ehhez az önkormányzat hozzájárulása szükséges. Az önkormányzat pedig azt mérlegeli - egyébként minden döntésénél így kell tennie -, hogy mi áll a város érdekében.

1. Támogasson egy olyan beruházást - közterület rendelkezésre bocsátásával, tulajdonosi hozzájárulás megadásával -, amellyel szemben a fenti ellenérvek megfogalmazódtak, vagy;

2. Ne adja meg a tulajdonosi hozzájárulását ahhoz, hogy a beruházó az épület egy részét (a le- és felhajtó rámpát) közterületre építse meg; tudomásul véve, hogy a hatóság dolgába nem szólhat bele, de saját területét ehhez a célhoz nem adja.

A döntésében jogi kényszer nem korlátozta, ezt még a jogi következmények „felvázolásával" gyakran élő beruházók sem állították, sőt a később igennel szavazók sem vetettek fel ilyet a közgyűlési vitában. Egy szempontot kellett figyelembe vennie, a város hosszútávú érdekét.

Erről a tulajdonosi hozzájárulásról döntött a Közgyűlés 2004. március 24-én, úgy, ahogy az közismert.

Szeberényi Gyula Tamás

Vendégjárás - vendégvárás

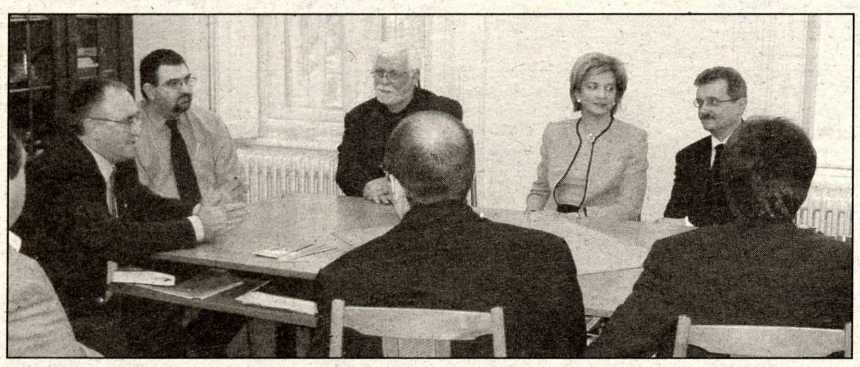

Kecskeméten töltötte egy munkanapját Lévai Katalin esélyegyenlőségi miniszter, az MSZP EU-parlamenti listájának egyik prominense. A nap során több fórumon és rendezvényen vett részt munkatársaival. Képünkön az Európa Jövője Egyesületnél tett látogatáson tájékozódott Farkas Gábor elnöktől és az elnökség több tagjától a csiperósok most már szinte az egész világra kiterjedő tevékenységéről, és az idei kecskeméti találkozó előkészületeiről.

Az SZDSZ kecskeméti vezetőinek meghívására városunkba látogatott a budapesti főpolgármester. Sajtótájékoztatóján ugyan több dologról is szó esett, de maga első mondataiban arról beszélt, hogy egyik legfontosabb programja a Szécsi Gáborral való találkozás. A város népszerű polgármesterével két éve baráti viszonyban vannak, és a kialakult helyzetet könnyíti, hogy Szécsi Gábor is liberálisnak vallja magát. Kecskemét érdekében, így az SZDSZ városi frakciójának egyetlen megoldás kínálkozik, hogy támogassa Szécsit. Egyebekben elmondta, hogy szívesen képviselné városunk ügyeit majd az Európai Parlamentben, különösen akkor, hogy ha a város szülötte, Szent-Iványi István is bekerülne másodikként az SZDSZ listájáról. A liberálisok egyik általános célja lesz, hogy az úgynevezett városi ügyeket kiemelten kezeljék majd, köztük a tömegközlekedés, a környezetvédelem, a víz, csatornázás, út és hulladék ügyeket. Más témákra térve kritizálta, hogy nálunk a politikai osztály sokkal nagyobb annál, mint amit az ország teherbíró képessége és a nemzetközi arányok indokolnak. Például a huszonhatezer önkormányzati képviselőt akár felére is lehetne csökkenteni. Míg Kecskeméten száztízezer emberre esik harminchárom képviselő, úgy New Yorkban százötvenezer lakosra jut egy EU-parlamenti szerepkörét nem diplomataként képzeli el Brüsszelben, hanem arra szeretné felhasználni, hogy a magyar városoknak több pénzt hozzon.

A Liberális Klub legutóbbi „Szabad egy vacsorára ?“ estjének vendége Szent-Iványi István, az SZDSZ országgyűlési képviselője volt, akit Zombori Mátyás városi elnök kérdezett. Április 18 vagy 19-én egyenesen Párizsból érkezik a következő, világhírű vendégük, Fejtő Ferenc újságíró.

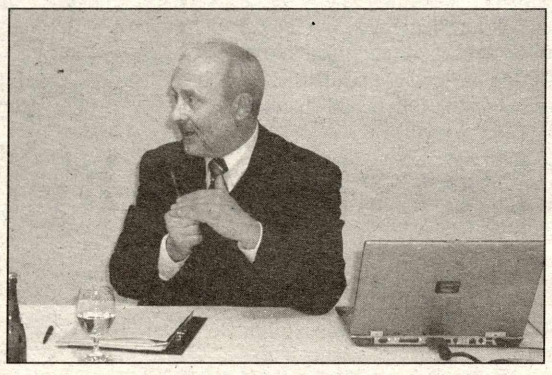

A Liberális Klubban vendégeskedett Csillag István. A gazdasági tárca első embere, aki szavai szerint „egy költészeti minisztériumot vezet prózai módon“, két órán át állta a kérdések rohamát. Szó esett az autópálya építésekről, az adócsökkentésről, a gazdasági növekedés feltételeiről, a lakáshitelekről, a vállalkozók támogatásáról és természetesen az egészségügyről. Utóbbi kapcsán a miniszter kifejtette, hogy a liberális álláspont gyakorlatias: cselekedjünk, ahelyett, hogy beszéddel „valósítjuk meg“ a tetteket.

Az MSZP és a Fidesz állásfoglalása

Mint ismert, a Fidesz-MPSZ városi szervezete, illetve önkormányzati frakciója megvonta a bizalmat Szécsi Gábor polgármestertől, aki a párt színeiben nyert 1998-ban és 2002-ben a helyhatósági választásokon. Ezzel kapcsolatban az MSZP városi szervezete a következő álláspontot alakította ki.

Szécsitől a bizalmat eddigi pártja (frakciója) elsősorban személyi okok miatt vonta meg. Belső helyezkedés van a párton belül, készítve a helyet a következő választásra. Szécsi helyére aspiráns: dr. Horváth Zsolt.

Másodsorban amiatt, mert a gyenge szakmai alapokon álló Fidesz-frakció kezéből mára lényegében kiesett a város irányításának képessége. Szécsi Gábor azért volt „önjáró“, mert nem tudott valójában támaszkodni frakciójára, érdemi szakmai támogatást csak egy-egy frakciótagtól (alpolgármestertől) kapott. A Fidesz rájött, hogy az elmúlt években jó néhány kudarcos ügyhöz adta nevét: FiberNet, KTE-pálya, szemétdepó, stb. Ezt nem egyedül Szécsi csinálta. A Fidesz a felelősségtől szabadulni akar, a választási ciklus végén „mosom kezeim“ jelszóval Szécsire és az őt támogató frakciókra, képviselőkre akar rákenni mindent.

Az MSZP hajlandó Szécsi Gáborral együttműködni a város működőképességének megtartása és fejlesztése érdekében. Nem hátra, hanem előre nézünk. Partnerek lehetünk abban is, hogy a javítható hibák kijavításában segítünk a polgármesternek. Ugyanakkor nem leszünk partnerek a várost hátrányos helyzetbe hozó rossz döntésekhez, szűk személyi, pártérdekek érvényesítéséhez. A bizalomnak ezek a határai - írják a szocialisták.

A Fidesz városi szervezete sajtótájékoztatón reagált a szocialisták polgármesterrel kapcsolatos álláspontjára. Leviczky Cirill elnök szerint meglepő, hogy bár a legutóbbi testületi ülésen Brúszel László frakcióvezető még együttműködésről és közös felelősségről beszélt, a közlemény már nem ezzel, hanem a Fidesz belső életével foglalkozik és „gyerekes találgatásokat“ tartalmaz. Leviczky visszautasította azt az állítást, hogy Szécsi Gábor nem kapott szakmai támogatást frakciójától. Hozzátette: Horváth Zsolt már többször, több fórumon is elmondta, hogy nem kíván kecskeméti polgármester lenni.

A Fidesz-frakció azt javasolja a szocialistáknak: alakítsanak közös bizottságot, amely a KTE-pálya körüli ügyet vizsgálná ki. Kezdeményezik továbbá, hogy a hozzák nyilvánosságra a FiberNet-szerződéseket, az ezzel kapcsolatos közgyűlési vitákat és azt is, ki hogyan szavazott a döntéskor.

Horváth Attila a Malom Központtal kapcsolatban elmondta: a város érdekében felajánlották együttműködésüket a polgármesternek, de ez nem jelenti, hogy elvtelen kompromisszumokra is hajlandók. A tervezett épület ellen neves építészek emeltek kifogást, az örökségvédelmi hivatal többször elutasította. Kétségtelen, a Fidesz frakció kicsit későn ébredt, ismerte el a képviselő, de bíznak benne, hogy a beruházó kénytelen lesz átterveztetni a gigászi méretű épületet.

A sajtótájékoztatón elhangzott, hogy április 5-től minden hétköznap délután háromtól hatig gyűjtik a Fidesz aktivistái az aláírásokat a nemzeti petícióhoz.

m

Történelem Fő utca, Kecskemét

A szervezők szerint a Történelem Fő utca közéleti és kulturális rendezvénysorozata közel egy éves története folyamán a hírös városban esett meg először, hogy valakik némi sikerrel próbálták a polgári találkozót meghiúsítani. A II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolában március 12-én, 16 órától tervezett összejövetel végül csak 18 óra után kezdődhetett el, mert valaki a tervezett kezdés körüli időpontban telefonált a rendőrségre, hogy hamarosan a levegőbe fog repülni az iskola...

A bombariadó, amely a madridi merénylet utáni napon esett meg, országosan is ügy volt. A Történelem Fő utca országjáró rendezvénysorozatának alapítói, a Fidesz központi szervezete és a Magyar Demokrata című lap, valamint a helyi szervezéssel megbízott Szövetség a Polgári Körökért Kecskemét egyaránt példátlan inszinuációnak aposztrofálták, élték meg, ami történt.

A két órás várakozás lejárta után, amely alatt a körülbelül ezerfős tömegből csupán alig néhányan indultak el a hidegedő estétől tartva hazafelé, végül a három óra hosszára tervezett esemény közel öt órán át tartott, éjjel tizenegy után ért véget. A találkozón fellépett a sorozat állandó szereplői, **Vikidál Gyula**, **Varga Miklós** és mások mellett a **Hegedűs Együttes** is. A politikusok sorában **Kövér László**, a Fidesz-MPSZ Országos Választmányának elnöke, **Mikola István**, az előző kormány egészségügy-minisztere, **Nyitray András** országgyűlési képviselő és még több államférfi mondott beszédet, megnyugtatni kívánva elsősorban az uniós csatlakozás negatív következményeitől tartó jelenlévőket.

Kecskemét volt a 18. település, ahová ellátogatott a Történelem Fő utca rendezvénye.

v. k.

Együtt a Kada-terv megvalósításáért

„Polgári összefogás Kecskemétért“ a neve és jelszava annak az alakulatnak, amely a Fidesz önkormányzati frakciójának szervezésében részben a polgári képviselőket, részben a céljaik eléréséért velük együttműködő bármilyen csoportosulás összefogását tűzte ki célul. **Leviczky Cirill** frakcióvezető és városi elnök sajtótájékoztatóján az MDF-et **Gavaldi István**, a MIÉP-et **Hetényi István** képviselte. Oda várták **Kovács Antalt** is, aki - mint azóta kiderült - vélhetően nemcsak pillanatnyi elfoglaltsága miatt maradt ki rögtön az elején ebből a körből. Meghirdették Kada Elek-terv címen azt a városfejlesztési programot, amely 2010-ig az ebben foglaltaknak rendelné alá a következő évek költségvetési tervezését. Egy hosszú távon élhető város fejlesztésének terveit most csak irányaiban szabnák meg, és amelynek részletesebb társadalmi vitáit tervezik elsődlegesen a polgári oldalon. Kiemelt konkrétumokként beszéltek összefüggő szerves koncepcióként az úthálózat, parkolás, tömegközlekedés, majd a parkok és sportlétesítmények, a közművek és építési telkek kialakításának, az intézményhálózat jövőjének (benne épületek és tartalom is), valamint egy valós nappali rendszerű kecskeméti egyetem létrehozásának terveiről. Külön szólt Hetényi István városüzemeltetési tanácsnok azokról a főbb stratégiai célokról, amelyekben a fejlődés látványos elemei jelennek majd meg. Jobban alapoznának mind a helyi vállalkozók beruházási forrásaira, mind a több elnyerhető állami forrásra. Fontosnak tartják a jelenlegi lagymatag kulturális élet jobb támogatását is. Gavaldi István a sport, az ifjúság és az oktatás ügyeiben egy helyi „Széchenyi-terv“-hez hasonlította az elképzeléseket, amelynek során először fel kell mérni a tényleges állapotokat, és lakossági felmérések segítségével kell új sportkoncepciót alkotni. Az ifjúsági szervezetek összefogása mellett számukra egy új önkormányzati albizottságot is létrehoznának. Azokra a felvetődő kérdésekre, hogy a város jelenlegi politikai helyzetében hogyan képzelhető el egy ilyen terv elindítása, Leviczky Cirill azt a választ adta, hogy ők elsődlegesen nemcsak pártokban, és nemcsak egy ciklusban gondolkodnak, így ehhez bárki bármikor csatlakozhat az összefogás jegyében. Gavaldi István az MDF jobboldaliságára utalva azt mondta, hogy „nem ülnek át“. Össze tudják továbbra is egyeztetni Szécsit és a Fideszt, hiszen Szécsi nem baloldali, tud és fog a polgári oldalért tenni. Az eddigi problémákat eltakaró helyzetre, a polgári oldalt illetően, azt a választ adták, hogy inkább a válás után szokták feltárni a konfliktusok okait a felek, és most kifejezetten a város érdekében vitték a nyilvánosság elé a tovább nem vállalható helyzetet. A Fidesz így is a polgármester lemondatása vagy a közgyűlés feloszlatása helyett a kultúráltabb megoldást választotta. Egyebekben kérték a helyi sajtó és a közvélemény segítségét elképzeléseik megvitatásához és megvalósításához.

(k)

A polgármester fizetése és az alapítvány

Amikor a közkedvelt melegfürdőben járt ismerőseim a hírt hozták, nem hittem el: a Kecskeméthez mindössze negyven kilométerre levő község nem-őshonos polgármestere rendre nem veszi fel fizetését... Ugyan már! Ilyen gesztusra talán az szánná el magát, egy-két hónapra, akinek szülei, nagyszülei itt, a hajdani Kisasszony-szőlő területén éltek! De a hír nem hagyott nyugodni. Ki lehet ez az ifjú ember? Nyilván a szülei tartják olyan jól, hogy tiszteletdíja vagy fizetése nem is kell neki?

Cserkeszőlő, az ötven esztendős község Szolnok megye peremén, karnyújtásnyira a tiszaugi hídhoz dinamikusan fejlődik. Most egy lakópark kialakítása zajlik, azzal a cseppet sem titkolt céllal, hogy a fürdő közelében télen is élni kívánóknak ajánlják. Jelenleg ugyanis kétezer háromszáz polgára van a falunak,- nyaranta pedig fürdővendégekkel meghaladja a tízezret is!

A vedégek pedig enni-inni akarnak, szórakozni, vagy megszállni, és mindez munkaalkalmat is jelent az itt élők számára.

A községekben a koordinátorok - kevés kivétellel, - az önkormányzatoknál találhatók, az irányítók pedig szinte biztosan a polgármesterek. Itt sincs másképpen.

Szokolai Lajos, Cserkeszőlő polgármestere immár hatodik esztendeje tölti be hivatalát. Elhagyta a negyvenet, tehát már nem annyira fiatal, mint feltételeztem. Csoda, hogy kisfiúként nem lett a repülés szerelmese, hiszen Kunmadaras szülötte. Szót váltva vele, pontosan érzékelem, hogy élete már ezer szállal kötődik Cserkeszőlőhöz.

- Polgármester úr! Igaz a kósza hír, hogy ön nem veszi fel munkabérét, hanem karitatív célra utalja?

- A hír igaz, de pontosításra szorul. A fizetésemet felveszem, de az a Cserkeszőlőért elnevezésű alapítványnál köt ki, mert évente több nagyobb összeget utalok át az alapítvány számlájára. Azonban a közelmúltban volt egy önkormányzati ülés, ahol az előterjesztésben az szerepelt, hogy alapfizetést kapjak. Ám a képviselők azt mondták, hogy „nem vagyunk mi olyan szegények, hogy tisztességes fizetést és költség-elszámolási lehetőséget a polgármesterünknek ne adjunk.“ Szelíd erőszakkal a fizetésemet is felemelték. Persze tudják valamenynyien, hogy több mint öt esztendeje egy fillér reprezentációs költséget sem számoltam el.

- Ezután meg kell kérdeznem: akkor miből él?

- Vállalkozó vagyok. Műanyagfeldolgozással, ezen belül fóliagyártással foglalkozom. Örömmel mondom ki, hogy sok falubeli embernek tudok tisztességes megélhetést kínálni.

- Az alapítványba kerülő pénzösszegek pedig elegendőek különféle támogatásokra...

- Ha nem elegendő, akkor a saját cégem is befizet kisebb-nagyobb összeget, általában évente egy-két alkalommal. Mert hasznos dolgokat tudunk így megoldani.

- Támogatják az iskolát, óvodát és az öregek napközijét is?

- Igen. Mindig azt az intézményt, ahol szükség van rá. Az öregeket tisztelettel akarjuk körülvenni, a gyerekek pedig a jövőt jelentik, persze, hogy költünk rájuk.

- Jut másra is?

- A Cserkeszőlőért Alapítvány kuratóriuma úgy döntött, hogy a jövő hónapban a fürdő kap ajándékot. Kétszáz darab széket, és százötven darab állítható pihenyugágyat. Mert ugyan hogyan nézne az ki, hogy a hozzánk látogató nem talál kényelmes ülőalkalmatosságot?

- Ön melyik párt vagy pártok támogatásával indult a polgármester-választáson?

- Függetlenként! Igaz, akadt, aki tudatta, hogy támogatnának. De úgy döntöttem, hogy nem kívánok magamnak hátszelet. Így volt ez az előző ciklusban, és így 2002-ben. Így tartom helyesnek.

Selmeci Katalin

DRASKOVICS TIBOR pénzügyminiszter május 4-én Európa-napi programon vesz részt Kecskeméten, amelynek zárásaként 17 órától fórumot tart vállalkozóknak a Ceremónia bor és rendezvényházban.

A Párbeszéd klub ugyanitt tartja április 24-én, szombaton 14 órai kezdettel összejövetelét, amelyre meghívták az elmúlt évben itt járt neves vendégeket. Téma: pár lépésre az EU kapujától. Párbeszéd a magyar kultúráért.

RENDŐRÉRTEKEZLET

Kunszentmiklóson tartotta márciusi főkapitányi vezetői értekezletét a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság. Az értekezletre meghívták a megye 33 kisebbségi önkormányzatának vezetőjét valamint a megye rendőrkapitányságainak székhelyén működő önkormányzatok polgármestereit. A résztvevők értékelték a rendőr-főkapitányság és a megyei cigány érdekképviseleti szervezet együttműködését.

Jeles napok

A környezet- és természetvédelem jeles napjai rendezvénysorozat áprilisban sok érdekes eseménnyel várja az érdeklődőket.

Ellesett pillanatok címmel Berta László természetfotói tekinthetők meg az Erdei Ferenc Művelődési Központban április 6-tól 18-ig. Április 17-én a Kiskunsági Nemzeti Park látogatást szervez Apajpusztára, a túzokdürgés megtekintésére (jelentkezés a 76/501-594-es telefonon Borosné Szabó Ágnesnél). Április 22-én, a Föld Napja alkalmából az EFMK előtti téren környezetvédelmi játszóházba várja a gyerekeket a házigazda Kiskunsági Környezet- és Természetvédelmi Egyesület, a Városgazdálkodási Kft pedig szelektív hulladék gyűjtési bemutatót és ismertetőt tart. Ugyancsak 22-én a BÁCSVÍZ Rt Mindszenti úti szennyvíztelepén nyílt nap lesz (információ Tímár Zoltánnénál a 76/ 511-535-ös telefonon).

Április 23-án délután fél ötkor Ádám Ferenc meteorológus tart előadást a Természet Házában A Föld napja, globális problémák címmel. Április 29-én délután fél kettőtől a művelődési központban középiskolások környezet- és természetvédelmi vetélkedőjén mérhetik összes tudásukat a diákok. Jelentkezni lehet április 19-ig Vajda Józsefnél a 76/503-880-as telefonszámon.

Kétmilliárd fejlesztésre

Áprilistól kétmilliárdos beruházási program kezdődik Kecskeméten - jelentette be egy márciusi sajtótájékoztatón Szécsi Gábor polgármester. A fejlesztéseket részben pályázati forrásokból, részben önerőből fedezi az önkormányzat.

A beruházásokat több „csomagba" lehet csoportosítani. Az ivóvíz program főképp az elővárosi területeket érinti. 2004 végéig mintegy hetvenezer méter vízvezeték épül 700 millió forint értékben. Az ISPA csatornázási program keretében a tervezéssel kapcsolatos előkészítő munkálatok lezárultak, ebben az évben megtörténik a tendereztetés, jövőre pedig kezdődhet a beruházás.

Az önkormányzat 15 millió forintot fordít parkolók építésére, elsősorban a Széchenyivárosban. A közvilágítás korszerűsítésre mintegy 3 millió forint áll rendelkezésre, ebből a Homokbánya környékén, a Csillagfény-Pálma utca összekötő szakaszon, Úrihegyben és Kadafalván helyeznek ki új lámpatesteket.

A felújítások több oktatási, egészségügyi és népjóléti intézményt érintenek.

Megújul a Kurucz téri iskola homlokzata, szigetelik a Rákóczi Általános Iskola és a Lestár szakközépiskola tetejét, tovább bővítik a Damjanich iskola tornacsarnokát. Felújítják a Czollner téri műemlék patikát és a Hunyadivárosi orvosi rendelőt, bővítik a Matkói úti óvodát.

A Kurucz téri iskola szinte romos állapotban vár a sorsára. Elsősöket már nem fogad.

Az Otthon mozi felújításra 47,5 millió forintot nyert a város a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától. A Városi Mozi múzeummá alakítása érdekében az önkormányzat PHARE támogatásra pályázott, de ennek elbírálása még nem történt meg.

Ebben az évben tizenegy iparosított technológiával épült lakóépület felújítását végzik el. A játszótér építési program keretében a veszélyes játszótéri elemek felmérését és lebontását végzik el. Az Északi elkerülő út kisajátítási tervei is elkészülnek idén az I. ütemre, ez a Békéscsabai út és a Mátyás király körút közötti szakaszt tartalmazza.

m. á.

Megújul az Otthon mozi

Júniusra valósággal újjászületik majd az Otthon mozi, Kecskemét immár évek óta egyetlen belvárosi filmszínháza. Mintegy bruttó 95 millió forintból gazdálkodhat a nagy múltú mozi vetítéseit éppen kerek tíz esztendővel ezelőtt újra beindító Kecskeméti Ifjúsági Otthon.

Az intézmény a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által tavaly a filmszínházak felújítására kiírt pályázaton a vidéki art-mozik közül a legjelentősebb támogatást kapta: 47,5 millió forintot. A fejlesztést közgyűlés közel ugyanekkora önerővel támogatja.

A nyár elején már dolby-digital-stereo hangrendszer, DVD lejátszóval is ellátott projektor és új fénytechnika hivatott majd kiszolgálni a közönség növekvő igényeit. Emellett a nagy volumenű felújítás kiterjed a székek, a burkolatok és a nyílászárók cseréjére, a színpad bővítésére, a nézőtér klimatizálására, a fűtéskorszerűsítésre, valamint a mosdók rekonstrukciójára is. Az akadálymentesítés, a számítógépes jegykiadás terve, illetve a külső homlokzat renoválása ugyan a keretből nem valósulhat meg, ám ezek nem is kifejezetten a mozihoz kapcsolódó célok. Az Ifjúsági Otthon vezetői remélik, hogy hamarosan sikerülhet majd, más források segítségével valóra váltani a további, most elmaradó feladatokat is.

Fontos megjegyezni, hogy a munkálatok ideje alatt sem pihennek a vetítőgépek, csupán valamivel kevesebb alkalommal és szerényebb körülmények mellett pergetik a filmeket az eső emeleti előadóteremben. Kedden a Patyomkino filmklub igényesebb darabokat kedvelő vendégei számára, pénteken és szombaton pedig a szórakoztató közönségfilmek, valamint a gyermek-, illetőleg a családi filmek látogatóinak. A moziterem 200 fő körüli befogadóképességével szemben azonban csupán 70-80 fő számára tud helyet biztosítani a helyiség.

Az üzemeltetők pótszékekkel, illetve vasárnapra tervezett esetleges pótvetítések beiktatásával állnak a nagyobb érdeklődés elé, amíg az előadóban zajlanak a bemutatók.

A felújításhoz kapcsolódó örvendetes hír, hogy a várhatóan júniustól birtokba vehető kényelmes moziban ősztől a korábbi heti 8-9-ről valószínűleg heti tízre nő majd az előadások száma.

Varga Károly

Polgárbarát rendőrök

Jelentősen csökkent az elkövetett bűncselekmények száma tavaly Kecskeméten. Kevesebb volt a közlekedési, a vagyonelleni bűntett, az emberölés, a garázdaság, az önbíráskodás. Nőtt viszont a zsarolások száma, és nem sikerült visszaszorítani a prostitúciót. A rendőrség, sajnos, továbbra is létszámhiánnyal küzd.

Tavaly májusban új vezető került a Kecskeméti Rendőrkapitányság élére. **Dr. Kubicsek András** alezredes akkori bemutatkozásakor hangsúlyozta a képviselőtestület előtt, hogy látható, polgárbarát rendőrséget szeretne. Udvarias, segítőkész, adott esetben csak figyelmeztető, de szükség esetén határozottan intézkedő „zsarukat". A közgyűlés által márciusban elfogadott beszámolójában is kiemelte e szemléletváltás fontosságát, és már érezhető hatását. Úgy tapasztalták - áll a beszámolóban -, hogy a legkülönbözőbb fórumokon kedvező véleményt mondtak róluk az állampolgárok. Kevesebb a rendőri intézkedés elleni panasz, és egyre több a visszajelzés az intézkedő rendőr emberséges, udvarias magatartásáról. Tény, hogy amikor kellő számú járőrt tudtak az utcára küldeni, kevesebb volt a bűncselekmény. Az emberek is együttműködőbbek, súlyos bűncselekmények tetteseinek felderítéséhez adtak a polgárok a közterületi járőröknek fontos információkat. Tavaly csökkent a kisebb fokú szabálysértőkkel szembeni intézkedések száma, ugyanakkor nőtt a bűncselekmények elkövetőivel szembeni aktivitás.

A kecskeméti önkormányzat tavaly öt millió forintot adományozott a rendőrkapitányságnak a működési kiadások támogatására. Az összegből októberben öt segédmotor-kerékpárt és üzemanyagot vásároltak a feladatok gyorsabb és eredményesebb ellátására. A mezőőri szolgálat és a körzeti megbízottak közös külterületi akcióinak végrehajtására ugyancsak az önkormányzattól kaptak négyszázezer forintot. A rendőrök és a mezőőrök együttes jelenléte jól szolgálta a megelőzést, és a tanyákon élő emberek biztonságérzetének erősítését.

A beszámoló szerint erősödött a rendőrség kapcsolata a polgárőr szervezetekkel, a mezőőri szolgálattal, a közterület felügyelettel, és szorosan együttműködtek a tanyavédelmi referensekkel. A városi rendőrkapitányság szerepet vállalt a közgyűlés bűnmegelőzési bizottságának tevékenységében, és a bizottság által létrehozott bűnmegelőzési kerekasztal munkájában. Az egy éve működő bűnmegelőzési tanácsadó irodában az ügyfélfogadást társadalmi szervezetek önkéntesen látják el, de a kapitányság bűnmegelőzési csoportjának egy-egy munkatársa heti két alkalommal ugyancsak jelen van.

Decembertől a főtéren rendszeresen két rendőr járőrözik. A kapitányság tervezi a belvárosi rendőrállomás létrehozását. Ennek fokozatos fejlesztésével szeretnék elérni, hogy Kecskeméten állandóan legyen gyalogos járőr, egy-egy adott körzetért felelős megbízott és bűnmegelőzési szakember, akiknek feladata a rendőri jelenlét biztosítása mellett a kapcsolattartás az állampolgárokkal, iskolákkal, közintézményekkel, polgárőr szervezetekkel és a közterület felügyelettel. Kiemelt feladatuk lesz a kis- és fiatalkorúak védelme.

A közterületi bűnözés csökkentése érdekében a kapitányság a városközpontban térfigyelő rendszer kiépítését tervezi.

m.

Főbb ismertté vált bűncselekémenyek Kecskeméten

MEGNEVEZÉS	2002	2003
Emberölés	9	1
Emberkereskedelem	0	2
Testi sértés	89	90
Közúti jármű ittas vezetése	144	106
Közlekedési bűncselekmények	258	163
Kiskorú veszélyeztetése	5	7
Erőszakos közösülés	1	1
Kerítés	0	9
Garázdaság	84	65
Önbíráskodás	12	6
Közveszéllyel fenyegetőzés	9	9
Kábítószerrel való visszaélés	30	10
Csődbűntett	37	96
Vagyon elleni bűncselekmények	4.418	3.651
Ezen belül:		
Lopás	2.969	2.469
Betöréses lopás	859	603
Betörtéses lopás kis értékre	536	384
Betörtéses lopás nagy értékre	198	140
Rablás	43	36
Fegyveres rablás nagy értékre	6	9
Zsarolás	3	13

Gazdasági program

A képviselőtestület március végi ülésén elfogadta Kecskemét gazdasági programját a 2003-2006 közötti időszakra. A program az infrastrukturális és intézményi fejlesztések, a turisztikai és nemzetközi kapcsolatok, a vagyongazdálkodás valamint a lakásgazdálkodás irányelveit tartalmazza.

Mint a vaskos dokumentum bevezetőjében olvasható, a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődés érdekében Kecskeméten lépéseket kell tenni a városi környezet tudatos és igényes fejlesztése, a versenyképes gazdaság megalapozása, a kulturális és szellemi élet megerősítése, az oktatási rendszerek bővítése és harmonizálása érdekében. Kecskemét legyen gazdaságilag innovatív, iparát megújító szolgáltatóváros, de őrizze meg hagyományait, kultúráját, idegenforgalmi vonzerejét is. Nem utolsó sorban pedig maradjon élhető város, amelynek lakói jól érzik magukat saját településükön. A program Infrastrukturális fejlesztések című fejezetéből emelünk ki néhány jelentősebbet.

A következő évek két legnagyobb beruházása a szennyvízelvezetési és kezelési program valamint a szilárdhulladék kezelési projekt. Mindkettő uniós támogatással valósul meg. Az első program keretében Kecskeméten, Kerekegyházán, Ballószögön és Helvécián összesen 250 kilométer hosszúságú szennyvízvezeték épül, bővítik a kecskeméti szennyvíztisztítót, és megépül a szennyvíziszap-komposztáló. A beruházás értéke 9,6 milliárd forint. További 2 milliárd forintot fordít a város az érintett utak helyreállítására, illetve burkolására (a gyűjtővezeték fele részben földutakon halad). A munkálatok 2008-ig tartanak.

A szilárdhulladék kezelési projektben a Duna-Tisza közi nagytérség 48 települése vesz részt. A teljes bekerülési költség 6 milliárd forint, Kecskeméten ebből 1,225 milliárdos beruházás valósul meg 2004-2006 között. Hulladékválogató mű és két hulladékudvar épül, rekultiválják a bezárt régi szeméttelepet. Ezen kívül kialakítanak 49 gyűjtőszigetet, kihelyeznek 5 ezer darab lakossági gyűjtőedényt, és vásárolnak két hulladékszállító gyűjtőautót. E projekt megvalósulásával Kecskeméten is lehetővé válik a szelektív hulladékgyűjtés.

A város közlekedését egyre nagyobb feszültségek terhelik. A problémák egyaránt jelentkeznek az állami és az önkormányzati tulajdonú illetve kezelésű utakon, így a megoldást is közösen kell keresni. A gazdasági program szerint addig is, míg helyi és központi források nem állnak rendelkezésre, mindenképpen javítani fog a helyzeten a 2004 októberéig elkészülő, a város egészére kiterjedő közlekedési koncepció. A gazdasági programban jelentős útfejlesztések szerepelnek. Ezek egy részéhez állami források szükségesek. Ilyen a külső észak-keleti elkerülő út, a Nyugati körút Heténygyházi út-Dunaföldvári út közötti szakasza, és az 52. számú (Dunaföldvári) út.

A program öt közúti csomópont fejlesztésével számol. A Széchenyivárosban kettő (Akadémia körút- Nyíri út valamint Március 15. utca- Irinyi út), a Ceglédi úton ugyancsak kettő (a Liszt Ferenc utcánál, illetve a Mátyás király körútnál) kialakítását tervezik. Az ötödik lenne a Petőfi Sándor utca-Kőhíd utcai csomópont.

2006 végéig számos kerékpárút kiépítése szerepel a programban, a meglévő hálózathoz kapcsolódva. Az önkormányzat kezelésében levő utak felújítása során elsősorban a nagy forgalmú, jelentős hálózati szerepkörű városi gyűjtő utakat, valamint a Kiskörúton belül lévő utcákat tervezi a város rendbe hozni. A felújítás a burkolatjavítást, a csapadékelvezetést, a járda csatlakozásokat, egyes helyeken a járdát, a forgalomtechnikai jelzőrendszert is érinti. A program szerint évente 60-70 millió forint fordítható erre a célra, amit az adott év költségvetése tartalmaz. 2010-ig kell megvalósítani a közterületen történő közlekedés akadálymentesítését, amihez nagyobb részt pályázatok útján szeretne fedezetet szerezni a város.

M. Á.

ÉLETET ÉS VAGYONT

Tüzet legtöbbször az emberi felelőtlenség és gondatlanság okoz. Tavaly négy napig küzdöttek a jakabszállási erdőtűzzel a tűzoltók. Segítettek nekik az erdészek, önkéntesek és a köztestületi tűzoltóságok is. A kár kétszáz millió forint volt.

Az elmúlt évben Kecskemét területén 271 tűzeset történt, műszaki mentésre több mint ötszáz alakalommal volt szükség. Tűz miatt hárman haltak meg, tizenegyen különböző fokú égési sérüléseket szenvedtek, tizennyolc embert a tűzoltók mentettek meg. Közúti balesetben nyolcan hunytak el, hatvanöten megsérültek, huszonnyolc embert ugyancsak a tűzoltók szabadítottak ki a roncsokból.

Az esetek 37 százalékában a tűz otthonokban keletkezett, 59 százalékban szabad területen. Utóbbiak jelentős részét az avar- és erdőtüzek tették ki. A tűzvizsgálatok megállapításai szerint 34 százalékban nyílt lánggal járó tevékenységek, 20 százalékban az elektromos áram okozta a bajt, de előfordul, nem is ritkán, hogy nem sikerül megállapítani az okot. Tavaly sok munkát adott a kecskeméti "lánglovagoknak" a tűz ősi ellensége, a víz is. A júliusi felhőszakadás következtében tíz óra leforgása alatt 252 jelzés futott be a híradóügyeletre. A kecskeméti, megyei és szomszéd megyei tűzoltók segítségével tizenhét órai kemény munkával sikerült megszabadítani a csapadékvíztől az elöntött pincéket, házakat.

Kecskemét Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóságának állományi létszáma tavaly decemberben 97 fő volt. Az átlag életkor 31 év. Valamennyien rendelkeznek a beosztásukhoz szükséges szakmai végzettséggel, sokan képezik magukat tovább. Mint a közgyűlés számára készített beszámolóból kiderül, még az a szerény mértékű illetményemelés is, amit a múlt évben kaptak, jótékony hatást gyakorolt a munkahelyi hangulatra. De azért még mindig alulértékeltnek érzik a megbecsülést. Ezzel együtt mégis sokan remélik, hogy „tűzoltó leszek“: tavaly a jelentkezők száma sokszorosa volt a felvehető létszámnak.

A beszámoló szerint a parancsnokság 2003-ban minden járművét folyamatosan üzemkész állapotban tudta tartani, annak ellenére, hogy tartalék szer beszerzésére nem volt fedezet. Állandó gond az elöregedett járművek javítása. A tíz kocsiból csak hat után kapnak normatív támogatást, a többi üzemeltetését a működési költségből kell kigazdálkodni. Idén a parancsnokság szeretne egy korszerű térinformatikai rendszert kialakítani, amihez az önkormányzat jelentős segítséget nyújt. A beruházás 1,5-2 millió forintot igényelne, amit saját erőből nem tudnak kigazdálkodni. Ezért vagy külső szponzorokat kell bevonniuk vagy csak hosszabb idő alatt sikerül megvalósítani a tervet.

A laktanyára kapott normatíva nem fedezi a korszerűtlen épület üzemeltetését. Tavaly az önkormányzat pályázatot nyújtott be új tűzoltó laktanya építésére, de még nem lehet tudni, milyen sikerrel.

A jakabszállási tűz nagy anyagi áldozatot követelt a parancsnokságtól. A résztvevő tűzoltóságok ellátása ugyanis a kecskemétiek költségvetését terhelte. Az önkormányzat tavaly megfinanszírozta a Tatra kocsi felújítását, ami nagy segítséget jelentett. A parancsnokság tíz szerkocsija tavaly több mint 190 ezer kilométert futott.

A kecskeméti hivatásos tűzoltók a nehézségek ellenére szakmai munkájukkal, önkormányzati segítséggel tavaly is sikeresen teljesítették feladatukat: mentettek életet és vagyont.

m.

Elégedett ügyfelek

Tavaly decemberben is felmérette a polgármesteri hivatal, elégedettek vagyunk-e az ott nyújtott szolgáltatásokkal, a körülményekkel, az ügyintézés menetével, szóval, általában a hivatal működésével. A vizsgálat szerint egészében igen, épp úgy, mint egy évvel korábban, bár a különböző egységek, pro és kontra, mutattak eltéréseket.

A felmérésben 661 kérdőívet dolgoztak fel. A vizsgálat a hivatal tizenhat egységére (osztály és csoport) terjedt ki.

A megkérdezettek 84 százaléka úgy ítélte, hogy nem várakoztatták fölöslegesen, az ügyintézéshez szükséges volt annyi idő, amennyit a hivatalban kellett töltenie. A felmérés szerint sokat javult a helyzet e téren az okmányirodában. Nagyon elégedettek voltak a válaszolók az ügyintézők magatartásával, több mint háromnegyedük segítőnek és udvariasnak találta őket. (Bár a helyzet, sajnos, romlott: 2001-ben ez az arány még 97 százalék volt.) A válaszadók 74 százalékának elsőre sikerült elintéznie ügyét a hivatalban. Ez a mutató nem változott jelentősen, ám 12 százalékkal növekedett azok száma, akik nem tudták ügyüket elintézni.

Az ügyintézők munkáját a megkérdezettek 90 százaléka szakszerűnek ítélte. Az ügyintézés menetével tíz emberből nyolc volt elégedett vagy nagyon elégedett (82,2 százalék). Az ügyfélfogadás feltételeit 70 százalékban minősítették elfogadhatónak, 19 százalékban pedig színvonalasnak. Az összkép nagyon kedvező, bár az is igaz, hogy akinek "méltatlan" és "rossz" körülmények között kellett ügyét intéznie (10,5 százalék), azt nem vigasztalja, hogy egy másik osztályon viszont kényelmesek a fotelok.

A felmérésben megkérdezettek többsége a Petőfi Népéből és a Kecskeméti TV-ből tájékozódik a városházán történtekről (39,5 és 36,9 százalék). E médiumokat követi a Városházi Hírek (31,5 százalék), a Gong Rádió (26,8 százalék) és végül a Kecskeméti Lapok (16,8 százalék). A megkérdezettek 34 százaléka venné igénybe egy Internet alapú tájékoztatási rendszer szolgáltatásait. A válaszadók fele viszont úgy nyilatkozott, hogy nem venné igénybe, mert nem rendelkezik Internet hozzáféréssel.

A felmérésben résztvevőket végül arról kérdezték, hogyan lehetne szerintük növelni az ügyfelek elégedettségét, javítani az ügyintézés színvonalát. A legtöbben azt válaszolták, hogy több ügyintézőre, esetleg hosszabb ügyfélfogadási időre lenne szükség. Javasolták még, hogy az ügyintézők legyenek rugalmasak, gyorsak, udvariasabbak és legyen jobb a hozzáállásuk. S nem utolsó sorban: tájékoztassák többet az ügyfeleket és fűtsék jobban a városházát.

-r -s.

Célok és remények Kecskemét turizmusában

Talán kevesen tudják, hogy Kecskemét város gyógyvize a mozgásszervi betegségek, azon belül is a Bechterew-kór tüneteinek enyhítésére a legalkalmasabb. Összes ásványisó-tartalmát megvizsgálva megelőzi Zalakaros és Hajdúszoboszló termálvizének összes sótartalmát. Ez a nemzetközileg is versenyképes adottság a jelenleginél jóval hatékonyabb turisztikai kihasználását célozná meg városunknak. A számos egyedi előnyeinek köszönhetően megoldódna városunk legégetőbb problémája: az országos gyenge átlagtól is drasztikusan elmaradó átlagos tartózkodási idő 0,5 napról 4-5 napra történő elmozdulása.

Kecskemét új honlappal, megújult turisztikai információbázissal jelenik meg a világhálón. Virtuális városi körséta és egy alaposan kidolgozott turisztikai kínálati háló segíti az érdeklődőket.

Idén sikerült először önálló standdal megjelenni az Utazás 2004 Budapesti Nemzetközi Kiállításon, az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesület dominánsan együttműködő, szervező segítségével. Sajnos a szakma részéről csekély számú kiállító partner támogatta városunkat, ám bízunk abban, hogy a jövőben jó szívvel fogadják majd kezdeményezésünket, és egyre többen csatlakoznak majd városimázst építő táborunkhoz. A Kulturális és Turisztikai Bizottság célja az, hogy legyen mindenki számára fontos összetartó szakmai fórum városunkban, mely révén Kecskemét markáns turisztikai arculattal jelenjen meg és váljon versenyképessé az Európai Unióban.

Szemereyné Pataki Klaudia
a bizottság tagja

Kecskemét város, a kecskeméti kistérség és Bács-Kiskun megye az előző években csak szerény körülmények között, a Dél-alföldi régió standján mutathatta be értékeit az Utazás kiállításokon. A város vezetése úgy döntött, hogy a márciusban Budapesten megrendezett kiállításon idén először önálló standdal jelenjen meg a nagyközönség előtt. Idén Kecskemét ad otthont a Négyesfogathajtó Világbajnokságnak, a stand egyik oldalának installációja ezért a lovas motívumokat idézett, és elővételben jegyeket lehetett váltani a nemzetközi hírű világbajnokságra is.

A stand másik oldalán a viziturizmus jelent meg mint installáció. Szeretnénk, ha Kecskemétről és térségéről nem csak a végtelen alföldi puszta képe jutna eszébe az embereknek, hanem a fürdővárosi jelleg is az új élményfürdővel és a térség számos termálfürdőjével.

Az együttműködés keretén belül a térséget jellemző főbb turisztikai vállalkozások önálló információs pultokon mutatták be 2004-es program-ajánlatukat.

A figyelemfelkeltő stand színvonalas vendéglátását a Tanyacsárda Kft. biztosította.

Bővebb információért keresse fel irodánkat: **Aranyhomok Egyesület**

6000 Kecskemét, Kossuth tér 1. Tel.:76/483-683/2274
E-mail:judit@kecskemet.hu

Hamzáné Lakó Judit
kistérségi titkár

EMMA - a naprakész munkaügyi adatbázis

Májustól működik EMMA, azaz az Egységes Magyar Munkaügyi Adatbázis, amely egyaránt elérhető lesz a munkáltatók, a munkavállalók és a hatóságok számára.

Az egységes munkaügyi nyilvántartás lehetővé teszi, hogy a mintegy két és fél millió munkavállaló valamint az őket foglalkoztató, több mint háromszázezer munkáltató napra kész, megbízható központi adatbázisból szerezzen a munkaviszonnyal kapcsolatos információt. Az EMMA megteremti a fejlett munkaügyi ellenőrzés feltételeit, illetve biztosítja az Európai Unió adatszolgáltatási kötelezettségeinek teljesítését. Az adatbázis kialakításának célja továbbá a munkaerőpiac átláthatóságának javítása és a munkavállalók jogbiztonságának növelése.

A parlament tavaly novemberben fogadta el a nyilvántartás kialakításáról és bevezetéséről szóló törvényt. A jogszabály - a köztisztviselők és közalkalmazottak kivételével - valamennyi, a munka törvénykönyve hatálya alá eső munkaviszonyra bejelentési és nyilvántartási kötelezettséget ír elő. Ugyanakkor biztosítja, hogy a munkavállalók és munkaadók saját adataikhoz hozzáférjenek, azokról, illetve felhasználásukról tájékoztatást kérjenek.

Az EMMA működéséért a Foglalkoztatási Hivatalon belül létrejövő Munkaügyi Nyilvántartó Központ felel. A központ feladatai közé tartozik az induló adatbázis feltöltése, a munkaviszonyokkal kapcsolatos változások rögzítése, a bejelentések visszaigazolása és az adatok valódiságának ellenőrzése. Emellett ellátja információval a munkaügyi ellenőrző szerveket, az adattulajdonosokat, működteti az ügyfélszolgálatot, és gondoskodik a biztonságos adatfeldolgozás feltételeitől.

A május 1-től működő EMMA alapját adó induló adatbázist az Országos Nyugdíjfolyósító 2002-2003 év végi adatai, illetve az Országos Egészségbiztosítási Pénztár 2004 január 1. és április 30. közötti nyilvántartásában szereplő létesített és megszűnt munkaviszonyok adatai képezik. A törvény által előírt bejelentési kötelezettség tehát a május 1-je után életbe lépő, munkaviszonnyal kapcsolatos változásokra vonatkozik. Vagyis ettől az időponttól kezdve a munkáltatónak azonnal (egy napon belül) jeleznie kell, ha új dolgozót vesz fel vagy megválik egy régitől.

A bejelentés négyféleképpen történhet: személyesen, postán, PIN kóddal védett telefonos úton vagy az Interneten keresztül. A PIN kódot személyesen lehet kérni az illetékes munkaügyi kirendeltségen. A munkavállalókra a törvény semmilyen kötelezettséget nem ír elő, de lehetőséget ad számukra munkaviszonyuk és munkáltatójuk ellenőrzésére. Ők ugyancsak a felsorolt módokon kaphatnak információt.

Mint **Szinyi Károly**, a Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ igazgatóhelyettese elmondta, a nyilvántartást a megyében működő tíz kirendeltségük rögzíti majd. Közvetlen, on-line kapcsolatban állnak a központtal, ez kizárja, hogy bárki visszaélhessen az adatokkal.

A jelenlegi adatforrás megbízhatósága körülbelül nyolcvan százalékos, ami azt jelenti, hogy biztosan szükség lesz az egyeztetésre egyes munkáltatókkal. Aki, mondjuk, május 2-án felkeresi az illetékes kirendeltséget egy bejelentéssel, annál ezt az adatrögzítést el is végzik.

A kirendeltségek megerősített ügyfélszolgálattal várják az érintetteket. Május elsejétől folyamatosan lehet személyesen kérni a PIN kódokat. Az igazgatóhelyettes hangsúlyozta: a munkavállalót nem éri semmilyen hátrány az új nyilvántartási rendszerrel. Ellenkezőleg, hiszen bármikor ellenőrizheti, hogy valóban bejelentette-e a munkaadója.

Az EMMA a 185-ös ingyenes telefonszámon, valamint a www.emma185.hu honlapon érhető el.

Mi az az EMMA?

Egységes Magyar Munkaügyi Adatbázis.

Mit ír elő a törvény kötelezően 2004 május 1-től:

- A munkaviszony létesítésének és megszűnésének tényét a munkáltató köteles bejelenteni.
- A bejelentésnek a munkavégzés megkezdését megelőzően, illetve a munkaviszony megszűnését követő 1 munkanapon belül meg kell történnie.

Amit a rendszer még biztosít:

- A munkaadók és munkavállalók hozzáférhetnek a róluk tárolt adatokhoz.
- Azok a munkaadók és munkavállalók, akik regisztrálják magukat a rendszerben, a regisztráció során kapott PIN kóddal igénybe vehetik az EMMA rendszer valamennyi szolgáltatását a nyilvántartó központ telefonos ügyfélszolgálatán és az Interneten keresztül is. A PIN kód átvétele csak személyesen történhet.

Hogyan működik az EMMA?

Egy bejelentés útja:

- A munkáltató levélben vagy a hozzá legközelebb eső munkaügyi kirendeltségen bejelenti az új vagy távozó dolgozójának munkaviszonyával kapcsolatos valamint a saját azonosító adatait.
- A nyilvántartó központ ellenőrzi a bejelentett adatokat: a TAJ-körbe tartozó adatokat az OEP által, a cég azonosító adatait az IM által, egyéni vállalkozó munkaadó esetében a BM által tárolt adatokkal veti össze.
- Amennyiben az adatok helyesnek bizonyulnak, az EMMA a bejelentésről igazolást állít elő, amit a bejelentő postán kap meg.
- Hibás adatközlés esetén a rendszer beindítja a megfelelő adategyeztetési eljárást, és felszólítja a bejelentőt, hogy vegyen ebben részt.

Hogyan kérdezzük EMMA-t?

A munkaadók és a munkavállalók lekérdezhetik az EMMA rendszerben róluk tárolt adatokat, kezdeményezhetik azok helyesbítését, és tájékoztatást kaphatnak arról, hogy a róluk tárolt adatokat valamilyen hatóság lekérdezte-e.

- A lekérdezés történhet személyesen és kezdeményezhető levélben.
- A regisztrációt követően az adatok a PIN kód megadásával megtekinthetők az Interneten, illetve elérhetők a telefonos ügyfélszolgálaton keresztül is.

Az oldal a Reformkörök Alapítvány és a Táncsics Mihály Alapítvány támogatásával készült

Regionális közéleti lap
Köztér

Mérleg és jövőkép

A rendezvény fő támogatója a Táncsics Mihály Alapítvány

Vitaülés a kecskeméti Reformműhely tanácskozás és a Reformkörök első országos összejövetelének 15. évfordulójára

Kecskemét, 2004. április 16.
Tudomány és Technika Háza

A VITAÜLÉS RENDJE

12 óra Érkezés és regisztráció
Vetítés a 89-es Reformműhelyről
13. 40 Zenés megtepetés - ráhangolás:
Szaximét (szaxofon kvartett)
Kerényi Mátyás - Németh Zsolt (gitár)
14. 00 KÖSZÖNTŐ: Kerényi György
14. 05 MEGNYITÓ: Szili Katalin
Elnök: Kerényi György és Szabó Zoltán
14. 20 REFERÁTUM: Pozsgay Imre
14. 35 REFERÁTUM: Nyers Rezső
14. 50 Vitatéma:
NEMZET, KULTÚRA, OKTATÁS
Előadó: Tabajdi Csaba
Tervezett hozzászóló: Tamás Pál, Böjte József, Szabados Tamás
Elnök: Gráner Gyula és Antal Kis Béla
15. 35 GAZDASÁG : Lengyel László
Tervezett hozzászóló: Rubicsek Sándor, Göndör István, Gráner Gyula, Keller László
16. 20 TÁRSADALOM: Gazsó Ferenc
Tervezett hozzászóló: Gombár Csaba, Szabó Lajos Mátyás, Keserű Imre, Bódi György
Elnök: Brúszel László és Szántó György
17. 05 EURÓPA, BALOLDAL, KIHÍVÁSAINK
Előadó: Balogh András
Tervezett hozzászóló: Szekeres Imre, Brúszel László, Baja Ferenc, Bíró Sándor
17. 50 VITAÖSSZEFOGLALÓ:
Brúszel László, Gráner Gyula
18. 15 ÁLLÓFOGADÁS, KÖSZÖNTŐ:
Géczi József
ÁPRILIS 17. 10-16. 30-IG BUDAPEST
VILLÁNYI ÚTI KONFERENCIA KÖZPONT:
Előadók: Hiller István, Baja Ferenc, Szekeres Imre, Gyurcsány Ferenc, Horn Miklós, Szabó Zoltán, Géczi József.
Tervezett hozzászólók: Brúszel László, Dull Gábor, Gábor Kálmán, Gábor Péter, Kerényi György, Kiss Sándor, Lovászi József, Pitti Zoltán, Szabó Lajos Mátyás, Somos Iván, Szántó György, Tóth Gyula és Vajda János

A 2002-es budapesti tanácskozás elnökségében Gazsó Ferenc, Brúszel László, Gombár Csaba és Géczi József, a Reformkörök Alapítvány elnöke

Kedves Barátunk !

1989. február végén Budapesten elsőként megalakult a Villányi úti Reformkör, április 14-én Kecskeméten volt a Reformműhely tanácskozás, valamint vele párhuzamosan a reformkörök első országos összejövetele.

E fontos, a rendszerváltozás folyamatára ható társadalompolitikai esemény 15. évfordulóján „Mérleg és jövőkép" munkacímmel kétnapos vitaülést rendezünk április 16-17-én (péntek délután és szombaton) Kecskeméten, illetve Budapesten.

A szervezők mindkét helyszínen azok a reformkörösök, akik annakidején is szervezték az akkori tanácskozást. Meghívjuk a nyilvánosság, valamint címlistáink alapján az akkori résztvevőket és előadókat. Ezen kívül várjuk az érdeklődők közül azokat az újakat és régieket, akik a kölcsönösség alapján felvállalják csoportosulásunk máig ható szellemiségét. Akkori nyitottságunk ma is kötelez bennünket. Kecskeméten az eltelt 15 év és a jelen helyzet értékelése, míg Budapesten a hogyan tovább kérdései szerepelnek elsődleges témaként. Tehát társadalompolitikai eszmecserét szeretnénk, amely főleg baloldali nézőpontból, de nemcsak a baloldalt, és főleg nem pártokat tekint és elemez.

Célunk szerint e két nap szerves egységet alkot. Felvállalt szándékunk, hogy a népi, nemzeti, vidék-magyarországi, valamint az urbánus, liberális hangsúlyokat egyaránt megjelenítsük. Mi szervezők valljuk, hogy ezen irányzatok akkor és most is, így együtt, egymást erősítve jellemeztek bennünket. Nem akarjuk, hogy e tanácskozást eluralják napi aktuál- és pártpolitikai ügyek és körök. Erre kérünk mindenkit, aki majd hozzá kíván szólni.

(Ezt a felvezető szöveget kapták meg félezren az országban meghívóul azok, akik címeit ennyi idő elteltével is sikerült megőriznünk, illetve megtalálnunk.)

Jó érzés, büszkeség, barátságok, izgalmak, ajándék az élettől - ezekkel a fogalmakkal gondolunk vissza sokan 1989-90-re. A magunk módján részesei lehettünk annak a folyamatnak, amit akkor tömegek óhajtottak, de ma már néha többen szinte csak szitokként emlegetnek: ez volt a rendszerváltozás. Úgy alakult, hogy a „hivatalos" Reformműhely tanácskozáshoz egyre többen szerettek volna jelentkezni a mezei hadak, az országszerte gyorsan gyarapodó reformkörök képviselői közül is. A sors és barátaim akarata azt rendelte, hogy én szervezzem meg ezt a külön csoportosulást, mégpedig olyan illegális-féllegális módon, hogy egy igazi párhuzamos rendezvény jöjjön létre. Végül is itt megfogalmazott nyilatkozatunk egy fontos kordokumentumként elhangzott magán a Reformműhely tanácskozáson is.

A hosszú történet további felvonásait most gyorsan átugorva szeretettel és jóleső érzéssel köszöntjük mindazokat az eszmetársainkat, akik máig az akkori közös gyökerekből építkezve fontosnak tartják, hogy részt vegyenek ezen a 15 éves találkozón. Az akkori főszervezők szedték össze újra magukat Kecskeméten és Budapesten, hogy létrejöjjön ez a két nap.

Kerényi György

Irányváltás a társadalompolitikában

Hazánkban a baloldali állampolgári irányultságot integráló politikai elit válaszúthoz érkezett. A társadalmi támogatottság stabilizálása, a szavazatgyűjtő-képesség gyarapítása és ezáltal a kormányzati pozíció esélyének megőrzése stratégiai irányváltást igényel az MSZP társadalompolitikájában. A globálkapitalista befolyás dominanciáját érvényesítő rendszertranszformáció eddigi menetében az MSZP adós maradt a baloldali alternatíva körvonalazásával és a baloldali értékekre orientálódó politikai gyakorlat érvényesítésével. A baloldali identitást deklaráló párt politikai cselekvését főként a szituatív sodródás, továbbá a szociálliberális dogmákhoz igazodó cselekvés jellemezte. A helyzet paradox: miközben a hazai politikai mezőt egy igen erőteljes, nagy erőpotenciállal rendelkező baloldali orientáció jellemzi, a szóban forgó politikai minőséget a pártpolitikai mezőben reprezentáló pártnak nincs koherens társadalomstratégiai elképzelése, a baloldali értékkritériumokkal egybehangolt válasza a társadalom jövőjével összefüggő kardinális kérdésekre. Mindenekelőtt arra az alapvető kérdésre, hogy miként képzeli el a baloldal pártja az országban kialakult szélsőségesen egyenlőtlen társadalmi berendezkedés korrekcióját, a polarizációs folyamat lefékezését, a státusz-vesztők, az alsóosztályba és a roncstársadalomba sodródottak integrálását, a jórészt szétzilált vagy meggyengített jóléti intézmények regenerálását, továbbá a humánerőforrást újratermelő és gyarapító intézményrendszer kiépítését és hatékony működtetését.

A kardinális kérdés jelenleg az, hogy az immár kiépült és stabilizálódott hazai újkapitalizmusban lesz-e a tőkeérdekek korlátlan érvényesülését korlátozó baloldali társadalompolitika, avagy a hazai politikai baloldali elit a neoliberális doktrína valaminő modifikált, „harmadik utas" változatát tálalja fel korszerű, a szociáldemokrata értéknyalábokat integráló társadalompolitikai stratégiaként, illetve a politikai vonalvezetést továbbra is a domináns érdekcsoportok hullámverése sodorja.

Felfogásunk szerint baloldali társadalompolitikai stratégia nem épülhet sem a tőkeérdekek abszolút primátusára, sem a profitmaximáló gazdaság működésének valaminő korlátozására. A baloldali társadalompolitika olyan társadalmi berendezkedés kialakítására törekszik, amelyben a jobb életminőség elérése az alapvető cél. E cél elérése a liberális piacgazdaság felvirágoztatásával kapcsolódik egybe. A baloldali társadalompolitika tehát a prosperáló gazdaság fenntartásában érdekelt, következésképp a gazdaság virulens, optimális jövedelmezőségre törekvő működését nem csupán eszköznek, hanem alapvető társadalmi célnak tekinti. Ugyanakkor elutasítja a piac mindenhatóságának elvét, továbbá azt a tendenciát, hogy a társadalom minden szférájában a piac logikája érvényesüljön. A profitmaximáló gazdaság hatékony működése az emberi életfeltételek javításának alapfeltétele. Ugyanakkor a piaci folyamatok társadalmi egyenlőtlenségeket és sokféle társadalmi konfliktust gerjesztenek. A baloldali társadalompolitikának hazánkban arra kell törekednie, hogy a jelenlegi szélsőségesen polarizált társadalmi megosztottság helyett valaminő egyensúly alakuljon ki a piaci hajtóerők, valamint az emberi életfeltételek és -esélyek között. Arról a törekvésről van szó, hogy a gazdasági erőforrások gyarapodása az emberi életfeltételek és -esélyek javulását szolgálja. Ez elképzelhetetlen a globálkapitalizmusra épülő piaci viszonyok humanizálása nélkül. A globálkapitalista piacgazdaság már kiépült hazánkban. A folyamat vadkapitalista berendezkedést eredményezett. A kialakult makroszerkezet instabil, mert nem felel meg a szolidaritás (a társadalmi jólétigény), a létbiztonság, az igazságosság és az egyenlőség értékekre vonatkozó társadalmi képzeteknek és elvárásoknak. Az elmúlt évtizedben hazánkban olyan társadalmi berendezkedés épült ki, amire az emberek nem vágyakoztak, s amelynek értékeit jórészt elutasítják.

A baloldal stratégiai célnak tekinti a hazánkban kialakult, szélsőségesen polarizált társadalmi berendezkedés fokozatos korrekcióját, ennélfogva a strukturális folyamatokat a szociáldemokrata-szociális értékeknek megfelelően befolyásoló társadalompolitikai stratégia kialakítására és realizálására, stratégiai irányváltásra törekszik.

A stratégiai irányváltás gondolata arra az empirikus alapú felismerésre épül, hogy az újkapitalizmus kialakulásának folyamatában háttérbe szorultak az alapvető szociális értékek, meggyengültek a humán-erőforrást újratermelő és gyarapító intézmények. A liberális piacgazdaság kiépülése az állam szociális-jóléti szerepvállalásának radikális visszaszorulásával, az államszocializmusból örökölt ún. „koraszülött jóléti állam" radikális leépítésével és egyúttal a mobilizálható erőforrásoknak a tőke szférájába történő átszivattyúzásával fonódott egybe. Mindez együtt járt a belső fogyasztás és a bérszínvonal leszorításával, a tőkecsalogató alacsony bérekkel, s a szociális gondoskodás olyan értelmezésével, hogy az állam csak az önhibájukon kívül bajba kerültek támogatását tekintse feladatának, ám ezt a gondoskodást is egyre inkább az új tőketulajdonosok és a jó módba emelkedettek magánadományaiból a karitatív tevékenység keretei között kell ellátni. Nem igazolódott az a feltevés sem, hogy a fellendülő piacgazdaság automatikusan megoldja a szegénységgel, a társadalmi státusz-vesztéssel és a szociális lesüllyedéssel összefüggő gondokat.

Az elmúlt évtized makrofejleményei egyértelművé tették, hogy a magyar társadalom nem nélkülözheti a jóléti állam kiépítését és hatékony működését. Hazánkban jóléti társadalompolitikai fordulatra van szükség, ami humán-erőforrást gyarapító, esélyt teremtő redisztribúcióval, a társadalmi összfogyasztás optimalizálásával, szociális igazságtevéssel fonódik egybe. A gazdasági növekedés felgyorsítását pedig nem a társadalmi fogyasztás minimalizálásával, lehető legnagyobb mérvű visszafogásával, tehát a minimális ellátás elvével kell egybekapcsolni (miként az az elmúlt évtizedben történt), hanem a gazdasági növekedés hozamát a társadalmi felzárkóztatás szolgálatába kell állítani. Stratégiai cél a haszonélvezők körének szüntelen tágítása, a szubvencionált javak (oktatás, egészségügyi ellátás, szociális lakásépítés, egzisztenciateremtő, illetve -gyarapító hitelkedvezmények stb.) elérhetőségének kiterjesztése.

A baloldal új társadalompolitikai stratégiájának meghatározó prioritása a tágan értelmezett humántőke-beruházás, az erőforrás-gyarapító intézményrendszerek kiépítése és hatékony működése. Ez egybevág az ország gazdasági és társadalmi felzárkóztatásának stratégiai céljaival, s egyúttal lehetőséget teremt ahhoz is, hogy a társadalom peremére csúszott, rendszerint semmiféle mobilizálható (státuszra váltható) erőforrással nem rendelkező társadalmi csoportok is valaminő mobilitási-felzárkózási esély birtokába juthassanak, és kikerülhessenek mostani félperiférikus vagy annál is kedvezőtlenebb helyzetükből. A jóléti stratégia realizálása fordulatot igényel a redisztribúciós politikában. Elkerülhetetlen, hogy a következő évtizedben fajlagosan többet költsön az ország a tágan értelmezett humán-erőforrások karbantartására és fejlesztésére, mint Európa fejlett országai.

Végeredményben a baloldali társadalompolitikai stratégia célja egy olyan új típusú jóléti állam kiépítése, amely elsősorban a humán-erőforrások fejlesztésére, mindenekelőtt az erőforrást gyarapító intézményrendszer kiépítésére koncentrál, s e cél érdekében vehemens beruházás-politikát realizál. E stratégiai sokféle elemből szövődik egybe. A tudástőke domináns társadalmi szerepét mérlegelve, az egyik alapvető fejlesztési prioritás a tudásközvetítő és tudáselosztó intézményrendszer kiépítését szolgáló anyagi, finanszírozási, intézményi, irányítási, továbbá a személyi-szakmai feltételek és kompetenciák fokozatos kiépítése, a teljesítménylejtőre sodródott oktatási rendszer további hanyatlásának megfékezése, illetve az elmúlt évtizedet jellemző negatív trend megfordítása. Ez az oktatási ráfordítás volumenének erőteljes növelését (első lépésként a GDP-hez viszonyított korábbi 6,5 százalékpontos ráfordítási arány elérését), a közoktatás garantált programfinanszírozásának megteremtését, új működési normák meghatározását, a differenciált, felzárkóztató, képességfejlesztő pedagógiai eljárásmódok meghonosodásához szükséges feltételek megteremtését, az tanszemélyzet intenzív átképzését, illetve a tanító és tanárképzés gyökeres tartalmi reformját igényli. Sürgető feladatról van szó: jelenleg a fenti célokhoz igazodó változtatások minimális feltételei sem állnak rendelkezésre. Ennélfogva ma egy-egy korosztály mintegy ötöde funkcionális analfabétaként lép ki az alapiskolából, az iskolai tanulmányaikat befejezett 15-29 éves fiataloknak pedig egyötöde legfeljebb befejezett általános iskolai végzettséggel rendelkezik, nem birtokol semmiféle státuszra váltható tudásjavakat, sőt, a kurrens tudás megszerzésére is esélytelen, következésképp többségük a roncstársadalomban köt ki.

A tágan értelmezett humán-erőforrás fejlesztésének stratégiája nyilvánvalóan nem korlátozódhat a tudásjavak szférájára. Megoldást sürget a közegészségügy megroppant rendszerének megjavítása, a foglalkoztatás lehetőségeit bővítő munkahelyteremtő programok kidolgozása és életbeléptetése, átfogóbban egy olyan foglalkoztatáspolitikai program kialakítása és realizálása, ami esélyt ad a munkapiacról kiszorult, legalább félmillió munkaképes embernek a munkamegosztásba való visszatéréshez.

A baloldal jóléti programja elutasítja az olcsó munkaerőre épülő gazdasági prosperitás tézisét (ez mindmáig nem történt meg, a kormány liberális miniszterei nyíltan kárhoztatják a túlságosan magas minimálbért, bérbefagyasztást fontolgatnak, tipikusan neoliberális korrekciós megoldásokat szorgalmaznak). A társadalmi jólét emelkedése, az országban oly jellegzetes nyomorszint meghaladása elképzelhetetlen a piacon realizált munkavállalói jövedelmek folyamatos gyarapodása nélkül. A baloldali jövedelempolitika explikált célja aligha lehet más, mint egyfelől annak elérése, hogy a legalacsonyabb munkajövedelmek (minimálbér) is létminimumot meghaladó fogyasztási lehetőséget garantáljanak. A kvalifikált munkavállalói pozíciók pedig egyre inkább biztosítsák a középosztályi létforma és életminőség lehetőségét. Ha a gazdaság jövedelemtermelő-képessége javul, nem maradhat el a munkajövedelmek arányos növekedése sem.

Végezetül számot kell vetni azzal is, hogy a jobbközép integráció már kialakított valaminő társadalomstratégiai elképzelést. Ennek lényege: a középosztály pozíciójának megerősítése, erőforrásainak gyarapítása, olyan redisztribúciós szisztéma működtetése, amely biztosítja az elért társadalmi státusz stabilizálását és gyarapítását. E stratégia arra a belátásra épül, hogy a középosztály egyéni, csoport és makrotársadalmi stabilitást hordoz. Nem egyszerűen valamely csoport társadalmi átlagot meghaladó jólétéről van szó, hanem arról, hogy konszolidált társadalom csak akkor képzelhető el, ha az emberek egyre növekvő része státuszbiztonságot élvez. Ennek feltételeit azonban hazánkban még meg kell teremteni. Ez egyrészt piacgazdasági folyamatokhoz kötődik, közelebbről ahhoz, hogy a munkavállalókat oly módon javadalmazzák, hogy a bérek lehetővé tegyék az egyéni életfeltételek elfogadható szintű újratermelését, és az utódnemzedék normális felnevelését. A középosztály-politika nem tűzi célul az alsórétegek helyzetének egyidejű javítását, a bérezés tekintetében azonban elutasítja az olcsó munkaerő tézisét, s ezáltal a legrosszabb helyzetű társadalmi csoportok érdekeire is reflektál. A baloldali stratégia mindezt azzal egészítheti ki, hogy olyan erőforrás-gyarapító intézményeket kíván működtetni, amelyek az alsóközép-, alsórétegekhez tartozókat is hozzásegíthetik az olyan státuszok eléréséhez, amelyek középosztályi életminőséget biztosíthatnak. A középosztály élethelyzetének javítása tehát a baloldali stratégia keretében egybefonódik az alsórétegek társadalmi esélyeinek javításával, ami elsősorban nem a segélyek és a közvetlen anyagi támogatás szüntelen emelését jelenti, hanem a státuszmobilitáshoz szükséges személyes erőforrások és tudásjavak megszerzéséhez kíván a politika lehetőségeket teremteni. A baloldal tehát nemcsak a középrétegekről, hanem a társadalom egészéről kíván gondoskodni. A jóléti erőforrás-gyarapító rendszer a társadalom többségét kitevő középosztály alatti pozíciók meghaladásához kíván esélyeket teremteni. Ez nyilvánvalóan nagyigényű társadalompolitikai cél, ami megkülönbözteti a politikai mező két oldalát integráló aktorokat. Számításba veendő azonban, hogy a baloldali stratégiai célok jóval nagyobb anyagi erőforrások mobilizálását igénylik, mint a középosztály élethelyzetének és esélyeinek javítására koncentráló jobbközép társadalompolitikai variáns. Könnyen belátható, hogy a következő évtizedben ez a két társadalomstratégiai elképzelés lehet virulens a magyar társadalomban. A neoliberális társadalompolitika, amely a rendszerváltozás első évtizedét dominálta, elvesztette relevanciáját, s a magyar társadalom diszpreferálta azt a politikai aktorcsoportot, amelyet leginkább azonosított a szóban forgó társadalompolitikai törekvésekkel.

Gazsó Ferenc

Idézetek a ‘89-es Reformműhely tanácskozás hozzászólásaiból

Pozsgay Imre referátumát tartja. Mellette Szabó Miklós, a megyei pártbizottság azóta elhunyt elsőtitkára és Nyers Rezső (Walter Péter felvételei 1989-ből.)

POZSGAY IMRE

.. mélyreható önvizsgálatra van szükség, és egy ilyen MSZMP-nek, amely ezt az önvizsgálatot nem végzi el, amely nem vonja meg a cezúrát az, elmúlt korszak határán, és nem utasítja ki azokat a magatartási formákat, cselekményeket és ideológiai tabukat eszköztárából, amelyek éppen ennek a válságnak az előidézői voltak, egy ilyen MSZMP-nek nincs esélye arra, hogy verseny-képes politikai erőként vegyen részt az elkövetkező politikai küzdelmekben.

Ebben a felismerésben a párt tagjait és az MSZMP-t nem vezethetik szervezeti érdekek. Érdeklődését, célját ezt felülmúló érdekkörbe kell helyeznie. Elsősorban egy nemzeti program, a nemzeti felelősségtudat jegyében kell újragondolnia szerepét, feladatát.

S végül hadd szóljak néhány szót a pártban vagy a párt körül, párttagokból vagy párttagok és pártonkívüliek együttműködéséből keletkezett reformkörökről. Nem volna tisztességes dolog egy kezdeti szakaszban levő mozgalmat minősíteni. Csak azt a reményünket fűzhetjük hozzá, hogy ez lehet az a politikai mozgalomi amely segít az MSZMP egész tagságának, mindenkinek, aki ezzel a párttal együtt akar haladni és nem egyénileg vonja le a konzekvenciákat, abban, hogy a politikai küzdelemnek egy demokratikus, szabad Magyarország körülményei között részese és döntő tényezője legyen.

NYERS REZSŐ

Mit nyújthat a reform a dolgozó embereknek, a lakosságnak? A reform mostani időszakában nem ígérheti az életszínvonal és az életviszonyok azonnali javítását. Éppen stabilizációs kötelezettségünk folytán még folytatnunk kell - egy-két évig biztosan, de lehet, hegy háromig - az olyan irányú erőfeszítést, hogy megteremtsük az életszínvonalunknak - nem is a mainak, hanem esetleg valamivel csökkentettnek - az anyagi fedezetét. De a csökkenés remélhetőleg már nem lesz nagy.

Azt hiszem, ami a nemzeti boldogulást is szolgálja: a különböző alternatívákhoz a reformtörekvések kifejezésében feltétlenül pluralizmusra van szükség. Monolit reformpárt, még ha reformpárt len-ne is, akkor sem tudná ezt önmagában kifejezni, akkor sem, ha a nép pártjává válik. Ehhez szükség van a többpártrendszerre, a gazdaságpolitika tekintetében is egymással versengő pártok rendszeré-re. Ezeknek a kompromisszum felé haladó versengést kell folytatniuk. Véleményem szerint az előttünk álló öt-hat esztendőben a többpártrendszer hasznossága az ország számára azon múlik, hogy a versengés a konfrontáció állapotából milyen rövid úton és mennyire simán tud átjutnia gazdaságpolitikai törekvések szembesítésének, az ésszerű kompromisszumnak az állapotáig.

Gazsó Ferenc, Stumpf István Bihari Mihály (aki levélben üdvözölte a mostani tanácskozást) és Lengyel László

TABAJDI CSABA

A hatalommegosztás kérdése a vízválasztó vonal a párt reformszárnya és a nem reformerők között. Pontosabban inkább az, hogy a hatalommegosztásra a párt pusztán taktikából hajlandó-e, vagy azért, mert társadalmi nyomás nélkül, saját érdekünkből kiindulva is meg kellene teremtenünk a többpártrendszert. A hatalomhoz való ragaszkodás sajnos mozgalmunk egyik legnagyobb béklyója. A lart' pour lart' parafrázisaként azt mondanám: le pouvoir pour le pouvoir - a hatalom mint cél, és nem mint eszköz. Az MSZMP reformszárnya akkor lesz képes betölteni történelmi hivatását, ha a hatalom végre elnyeri azt a helyét, amely igazán megilleti, vagyis, ha eszközzé válik.

GOMBÁR CSABA

Ma már mindenképpen foglalkozni kell azzal a kérdéssel, hogy az MSZMP-ből, ebből az öt évtized alatt kialakult sajátos konglomerátumból is politikai párt vagy politikai pártok alakulhassanak ki. Véleményem szerint az MSZMP-én belül az a helyzet, hogy mi ezen pártalakulat keretei között sokkal kevésbé értünk egymással egyet, sokkal nagyobbak az ellentétek közöttünk, mint az MSZMP formális egésze és az újonnan alakuló politikai tömörülések és politikai mozgalmak viszonyában. Pozsgay Imre említette, hogy a pártszakadás még tovább fokozná a válságot. Természetesen, ez rengeteg kockázattal jár. Amennyiben azonban nem lépünk erre az útra, akkor ez a párt szétmorzsolódik. Mégpedig éppen azokat az iskolázottabb, nyitott gondolkodású embereket veszítjük el, azokat a morális integritással rendelkező embereket, akik úgy érzik, hogy torkukig ér az egész, és nem hajlandók már tovább ebben az alakulatban bennmaradni, amelyikben nem öntünk valamilyen módon tiszta vizet a pohárba.

BOKROS LAJOS

(A privatizációs elképzelésekről)

Változatlanul nem tisztázza a lehetséges tulajdonosok körét, a tulajdonszerzés, illetve -átruházás formáit, mechanizmusait és finanszírozási módját, nem tartalmaz garanciákat a vagyonvesztés ellen, fel sem veti a verseny, a tőkepiac, a kiegyenlített tulajdonlás szempontjait. Holott az átalakulás ma nem pusztán szervezeti formaváltás, hanem a tulajdonreform kulcsa; és mint ilyen gazdasági és társadalmi berendezkedésünket alapjaiban érintő, jövőnket gyökeresen meghatározó lépés.

LENGYEL LÁSZLÓ

A szerkezetátalakításban az eddigi módszerek, amelyekkel megpróbálkozott 1985 óta immáron a harmadik kormányzat, nem vezettek eredményre. És ezt nyíltan meg kell mondani. Tragikus mondat a főtitkárnak az a kijelentése, amellyel elbúcsúzott a miniszterelnöki poszttól, hogy tudniillik jól zártuk az 1988-as évet, mert sikerült az egyensúlyi célok elérése, sikerült az inflációt szinten tartani, sikerült az életszínvonalat csak csekély mértékben csökkenteni - csupán a szerkezetátalakítás nem sikerült. Holott ez utóbbi a lényeg. Ha van értelme valamiért életszínvonalat visszafogni; valamiért az inflációt engedni, akkor az egyedül az lehet, hogy Magyarország alkalmazkodjon a világpiachoz. Enélkül minden lépésünk nem más, mint a lakosság megsarcolása.

(A demokratikus csomópontok felsorolásából:)

Második: a történelmi elővizsgálat után következő kérdés, amelyre ennek a pártnak választ kell adnia, a nemzeti kisebbségekre vonatkozó kérdések felülvizsgálata. Arad után ez a párt nem ugyanaz, mint az előtt. Ezt lehet szépíteni, mégis így van. Ha ez a párt nem tudja bebizonyítani, hogy Arad tévedés volt, illetve hogy a tárgyalások nem voltak sikeresek, akkor nem fogja tudni lemosni magáról, hogy háta mögött hagyja a társadalmat. Ez a legveszélyesebb, ami bekövetkezhet.

Negyedik: újra kellene gondolnia a reformszárnynak, milyen tulajdonosi rendszert képzel el, s hogy egy szocialista mozgalomnak milyen tulajdonosok, milyen tulajdonosi közösségek felelnek meg. Hogyan fogja ezeket életre kelteni, hogyan hiuja fel őket, hogy vegyék át tulajdonaikat és bízzanak benne?

BIHARI MIHÁLY

A hetedik feltétel. a többpártrendszer társadalompszichológiai feltételeinek a megteremtése. Elsősorban az MSZMP politikusainak el kell sajátítaniuk a demokratikus népképviseletre és a többpártrendszerre jellemző politizálási stílust, vitatkozási és érvelési módszereket. Lényegileg a diktatórikus hatalomgyakorlásra jellemző autoriter politikai kultúra tömeges méretű leszerelését igényli, fokozatosan le kell építeni a kölcsönösen meglevő félelmeket és riogatásokat.

KESERŰ IMRE

Kedves barátaim! Ha az egész Föld tovább forog is, ez a hely maradjon mozdulatlan - mondotta híres végrendeletében Baradlay Kázmér. Ha jól emlékszem, ő az utolsó ember Magyarországon, aki bevallotta, hogy nem volt reformer. Ebben az értelemben az MSZMP egységesen reformpárt, a Központi Bizottság pedig egységesen reformelkötelezettségű. Én azonban úgy gondolom, hogy van értelme annak a felosztásnak, amelyet egyébként mi is gyakorolunk külföldi pártokkal kapcsolatban: van az egyik oldal, van a másik, s van a centrum.

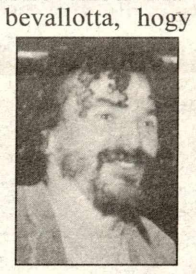

HUSZÁR TIBOR

S mert az ország és a párt morális válságban van, a tét többszörös. Racionális érdekek is azt követelik, hogy olyan emberek vezessék a pártot, akik elszánták magukat a monolit struktúra lebontására, akik versenyhelyzetben mágneses teret tudnak maguk körül teremteni. Az erkölcsi integritásnak ebben az összefüggésben eszközértéke van. Reformszárnyat, reformprogramot csak olyan vezetők képesek maguk köré tömöríteni, akik hitelesek, akiket az eleven mozgalom hitelesít.

KENDE PÉTER

A szünetben, beszélgetvén a párt egyik vezetőjével, megkérdeztem tőle: ti mit gondoltok, ma hány százalékot kapnátok? Azt felelte: egyetlen kutatás volt eddig erről, ez 42%-ot mondott. Én egyvalamitől félek nagyon: attól a gőgtől, attól a magabiztosságtól, attól a mosolytól, ahogy ránk néznek, amikor azt mondjuk: és ti valóban elhiszitek, hogy 42%-ot fogunk kapni? Az utolsó szabad választásokon egyszer 17, egyszer 22%-ot kapott az a párt, amelynek ez a jelenlegi párt - akár akarja, akár nem - jogutódja. És az én generációm is kénytelen vállalni a bűnöket, mocskokat mindabból, ami azóta történt, bármennyire nem szeretnénk is. Attól félék, a 22% nagyon messze van ma; és abban az esetben, ha istenigazából radikális változások következnek be, ha az itt már felvetett és elmondott, részletesen megindokolt változtatások nem következnek be, a 22%-nak nagyon alatta maradunk.

SZABÓ ZOLTÁN

A reformkörök mozgalmának megjelenésében döntő jelentősége szerintem annak a széles körben terjedő felismerésnek volt, hogy az európai modernizációnak két kulcsmozzanata, a piacgazdaság és a parlamenti demokrácia nem kerülhető meg. Ha ezekét sikerül közép-európai és magyar viszonyok közé adaptálni, akkor fölzárkózhatunk Európához. Ellenkező esetben utunk egyenesen Fekete-Afrikába vezet.

A Reformműhely után a reformkörök több mint száz képviselője hallgatja Pozsgay Imrét

2002. Csepel. ‘89 után először ült le újra egy teremben a „régi zenekar“ sok tagja. Szekeres Imre, Vitányi Iván, Szabó Gusztáv, Nyers Rezső, Miakich Gábor, Ágh Attila, Pozsgay Imre, Kósa Ferenc, Kesrű Imre, Kerényi György és még többen...

SZABÓ LAJOS MÁTYÁS

Az ezen új kiinduló pontból megfogalmazható új koncepció minden jel szerint ez lehet: adósságaink törlesztéséhez is csak úgy juthatunk el, ha az 1948-ban megszakadt népi és demokratikus, a társadalmi élet egészére kiterjedt forradalmi folyamatokat - a múlt tanulságaival, a ma és a jövő követelményeivel ötvözve - visszavesszük. Másképpen szólva, ha tudatosítjuk azt, hogy a reform komplexitása nemcsak a gazdasági és politikai szféra átalakítását jelenti, hanem a társadalmi totalitásra, a társadalmi élet valamennyi területére is kiterjed. Ez az, ami elengedhetetlenül szükséges azon társadalmi környezet és feltételrendszer megteremtéséhez, amely biztosíthatja egy oly módon társadalmasított rendszer kiépítését, amely hozzásegít a stratégiai célhoz, nevezetesen: az ember javát szolgáló, az ember szociális biztonságának megteremtésére törekvő, mikro- és makro-szinten egyaránt állandóan rugalmas megújulásra képes gazdaság, politika, civil társadalom, kultúra és erkölcs kialakításához.

A Reformkörök 1989-es fontosabb nyilatkozatai és felhívásai

Az MSZMP Budapesti Reformkörének áprilisi felhívása

1. Alulírottak szükségesnek tartjuk megalakítani az MSZMP Reformszárnyát.

2. A Reformszárny célja az MSZMP megújítása, az országot gyötrő társadalmi-gazdasági válságból kivezető békés út keresésének, a demokratikus többpártrendszerre való áttérés elősegítésének és a mielőbbi gazdasági fellendülés előmozdításának érdekében. Közös munkára hívjuk az MSZMP azon tagjait, akik tettekben is hívei a radikális társadalmi-gazdasági-politikai reformoknak. Nyilvános állásfoglalásainkkal hatni kívánunk az állami testületek és a különböző pártok, szervezetek tevékenységére, beleértve az MSZMP vezető testületeit is. Konstruktív párbeszédre törekszünk minden, az erőszakot elutasító szerveződéssel.

3. A Reformszárny az MSZMP-n belül, a platformszabadság lehetőségeivel élve működik; munkájában a párt minden tagja részt vehet, aki jelen platformot elfogadja.

4. Felhívjuk az MSZMP reformgondolkodású tagjait, hogy országszerte alakítsák meg az MSZMP helyi reformköreit és lépjenek velünk kapcsolatba. Keressük a kapcsolatot a már megalakult reformkörökkel is.

5./ Jelen platform megvitatására, egy közös politikai platform elfogadására és a Reformszárny megalakítására mielőbb meg kívánjuk rendezni az MSZMP Reformköreinek Országos Tanácskozását.

A kecskeméti „Reform-műhely" tanácskozás és a reformköri mozgalom Részletek Novák Zoltán tanulmányából

Vass László - Pozsgay titkárságának a vezetője - a Petőfi Népének adott hosszabbnyilatkozatában) 'foglalkozott a tanácskozással és elmondta: „Örömmel hívtuk meg a párt reformköreinek képviselőit is, akik értékes és bátor vállalkozásukkal kezdeményező készségről tettek tanúbizonyságot ebben a passzivitáshoz szokott szervezetben." Ez a Vass nyilatkozat más megvilágításba helyezi a kecskeméti tanácskozás és a reformkörök kapcsolatát: ott nem hívatlan vendégként voltunk jelen, ha nem is pártszakításra, de készültünk a tanácskozásra.

A reformköri mozgalom számára kétségtelen, hogy Gombár Csaba felszólalása volt a legjelentősebb. Elmondta, hogy a jelenlegi válságból egyetlen kivezető út van, és ez a pártszakadás; erre azért van szükség, mert az MSZMP-ben oly nagyok az ellentétek, hogy ez a párt így nem találhat partnert egy szükséges koalícióhoz. Ennek érdekében a párton belüli reformereknek - szerinte - legalább öt feladatot kellene megoldani:

- a reformköröket tovább kell szervezni, tömegmozgalommá kell hogy váljanak;
- kell egy bizottság, amely a körök munkáját összehangolja;
-a reformszárnynak lapot kell indítania;
-a reformkörök programját el kell készíteni és el kell fogadni;
- rendkívüli pártkongresszust kell összehívni .

Gombár nagyon fontos és jelentős belátása volt annak kimondása, hogy a reformkörökben tömörült párttagoknak nincs politikai vezetőjük: nincs olyan jelentős politikus, aki vállalja és elvégzi a reformszárny megszervezését és irányítását.

A tanácskozáson mintegy 30 reformkör 80 tagja jelent meg; a Budapesti Reformkörnek kb. 10 tagja volt ott. A reformkörök képviseletében négyen kaptak szót: Keserű Imre, Géczi József, Szabó Zoltán és Szántó György.

Keserű Imre - Gombár Csaba azon véleményére reagálva, hogy a reformköri mozgalomnak nincsenek vezetői - annak a meggyőződésének adott hangot: „ma már nyilvánvaló, hogy kik a párton belüli reformkommunisták „alul", és még nyilvánvalóbb, hogy kik lennének egy ilyen reformkommunista szárny elhívatott vezetői. Többen mondták, többek kérésére mondom azt, amit most mondani fogok: ezeknek a vezetőknek vállalniuk kell mindent, álljanak az élünkre" Keserű ezen gondolatához kapcsolódva Szabó Zoltán hozzászólásának végén arról beszélt, hogy a reformköri mozgalomnak „hiteles vezéralakokra" van szüksége, és ő **Nyers Rezsőt** és **Pozsgay Imrét** nevezte meg ilyenekként.

* * *

A kecskeméti tanácskozáson mintegy 30 reformkör 80 képviselője jelent meg; közülük kb.10-en a budapesti reformkörök küldötte volt. A Művelődési Központ nagytermében csak a meghívólevéllel rendelkezők foglalhattak helyet; a többiek a megyei pártszékházban TV-monitorokon keresztül kísérhették figyelemmel a tanácskozást.

A tanácskozás ideje alatt és az ebédszünetben a reformköri küldöttek lázas munkával, hosszú kemény vitában dolgozták ki és fogadták el a **reformköri mozgalom nyilatkozatát, az első közös dokumentumot.**

„Reformműhely címmel 1989. április 15-én Kecskeméten megrendezett országos tanácskozás alkalmából első találkozójukat tartották az MSZMP eddig megalakult, a platformszabadság alapján szerveződött reformkörei. Találkozójukon egységes álláspontot alakítottak ki a - többségükben már eddig is, egymástól függetlenül megfogalmazott - következő kérdésekben:

- Az MSZMP egészében meghatározóvá kell válnia a reformgondolkodásnak és-cselekvésnek. Az áttörést és a reformerők megszerveződését is segítve az MSZMP vezetése vegye tudomásul a reformkörök létét, biztosítsa működési feltételeiket, beleértve horizontális struktúra kialakítását is. A reformkörök használhassák az MSZMP rendelkezésére álló központi és helyi eszközöket, létesítményeket.

- Az eddig megalakult reformkörök felhívják az MSZMP tagjait, szervezeteit, hogy hozzanak létre reformköröket és más, hasonló jellegű szerveződéseket. Nem fogadjuk el a gyakorlati tapasztalatokat nélkülöző frakciós megbélyegzést.

- A reformkörök fórumai nyitottak az MSZMP valamennyi tagja és mindenki számára, együttműködnek más, az MSZMP-n kívüli szervezetekkel, személyekkel is. Mindenkinek vita-, kapcsolódási és együttműködési lehetőséget kínálnak.

- Tevékenységükben az MSZMP-n belüli újfajta pártegység kialakítását, az egyes áramlatok, nézetek, platformok dinamikus együttélését, a tényleges reformcselekvés elsődlegességét és az elméleti alapok újragondolását érvényesítik.

- A reformkörök igénylik a nyitott reformműhely-tanácskozásokat, és vállalják azok fő gondolatainak gyakorlatba történő átvitelét.

- A reformkörök képviselői elfogadják és támogatják az MSZMP budapesti és szegedi reformköreinek kezdeményezését országos tanácskozás megszervezésére, amelyre 1989 májusában, Szegeden kerüljön sor. Ez a tanácskozás egyik fontos eszköze lehet annak, hogy az MSZMP-n belüli reformerők platformjukat kialakíthassák.

- A reformkörök aggodalma az utóbbi hetek eseményei alapján fokozódik, mert a párt belügyei, a vezetés állásfoglalásai kiegyensúlyozatlanok, intézkedései bátortalanok, egy régi egység nosztalgiájától terhesek. Fokozatosan csökken a nép, az ország bizalma, veszélybe kerülhet a nemzetközi megbecsülés, a párt elveszíti legjobb erőit, növekszik a szétesés veszélye.

- A Központi Bizottság legutóbbi ülésén személyi kérdésekben született döntések nem teremtették meg a régóta hirdetett fordulat személyi feltételeit.

- A Politikai Bizottsággal és a főtitkárral kapcsolatos bizalom kérdése a Központi Bizottságon belül maradt. Ugyanakkor a KB tagjainak döntő többsége egy korábbi korszak politikusa, önmaga és a politika megújítására képtelen. A személyi kérdések eldöntése pár száz pártvezető belső, titkos ügye maradt.

- Az ülések, a döntések - minden korábbi követelés ellenére - zártak, a közvélemény manipulált hírcsomagot kap, a párttagság még utólag sem értesül hitelesen.

-- A Központi Bizottság szóvivője "szómegkerülő", lekezeli a közvéleményt, a sajtót, a közérdeklődést; az arrogancia és önhittség kapott lábra némely utóbbi megnyilatkozásában.

- A reformszárny és a reformkörök működésével kapcsolatos ellenérzés és értetlenség a főtitkár nyilatkozataiban is tapasztalható.

- A Központi Bizottság bizalmát továbbra is élvező kormány gyakorlati intézkedései kapkodóak, hitelrontók, nélkülözik a következetességet és az átgondolást.

- A felsorolt okok felvetik annak veszélyét, hogy a párt teljesen méltatlanná válik a hatalomra, képtelenné a nép felemelkedésének szolgálatára. Ezért a reformkörök a következő javaslatot teszik:

- Kerüljön sor 1989 őszén rendkívüli pártkongresszus összehívására.

- A kongresszusi küldöttválasztás a párton belüli teljes demokratizmus megvalósulásával (ehhez szükséges átmeneti szervezeti intézkedésekkel) és platformok alapján történjen.

Kecskemét, 1989. április 15.

A Reformműhely-tanácskozás alkalmából megjelent mintegy 30 reformkör 80 képviselője"

2003 őszén, Szegeden Nagy Imre szobránál koszorúz Budapestről Novák Zoltán, Szántó György, Vajda János és Szécsényi Tibor

A reformkörök képviselői részt kívánnak venni Nagy Imre és társai temetésén és kérik a szertartás szervezőit, hogy helyezhessék el a síron koszorúikat.

szertartás előtt ebben a szellemben foglaljon állást.

A reformkörök képviselői részt kívánnak venni Nagy Imre és társai temetésén és kérik a szertartás szervezőit, hogy helyezhessék el a síron koszorúikat."

A budapesti reformkör 1989. május 24-i ülésén egyhangúlag azonosult a fenti nyilatkozattal.

Mi, az MSZMP Budapesti Reformköre szervezőbizottságának a tagjai csalódottan értesültünk arról, hogy az MSZMP KB nem tette maradéktalanul magáévá a szegedi állásfoglalást. Kijelentjük egyben, hogy az MSZMP főtitkári nyilatkozat Nagy Imre sorsáról számunkra elfogadhatatlan.

Az MSZMP Budapesti Reformköre megerősíti, hogy szeretné elhelyezni koszorúját Nagy Imre és mártírtársai koporsóinál a gyászszertartás keretében. Kérjük, hogy a lebonyolításról szíveskedjenek értesíteni bennünket.

Budapest, 1989. június 2.

Őszinte tisztelettel:

Kerekes György, Szántó György, Novák Zoltán, Szabó Zoltán, Vajda János, az MSZMP Budapesti Reformköre szervezőbizottságának tagjai"

Az MSZP 2004. márciusi szegedi kongresszusán a régi reformkörös csapatnak „eligazítást tart" Géczi József. Juhász Ferenc, Hiller István, Szili Katalin után a túlszélen Szekeres Imre, Jánosi György és Keller László is sorra kerül majd...

A szegedi tanácskozás eredményei
1989 május20

A szegedi tanácskozás jelentős eseménye volt a reformköri mozgalomnak; megmutatta, hogy e mozgalom alulról szerveződve viharos gyorsasággal tömegmozgalommá vált és nemcsak az MSZMP-n belül vált rövid idő alatt politikai tényezővé, hanem az országos politikára is jelentős befolyást kezdett gyakorolni.

Kétségtelenül közös sikere volt a tanácskozásnak, hogy egyöntetűen követeltük az őszi pártkongresszust; ennek érdekében egy felhívást bocsátottunk ki, amely így szólt:

Felhívás

Az MSZMP reformköreinek szegedi országos tanácskozása felhívja a reformköröket, hogy gyűjtsenek aláírásokat környezetük párttagjai körében pártértekezlet helyett pártkongresszus összehívásának támogatására. Kérjék a párttagokat, hogy nevük és párttagsági könyvük számának feltüntetésével követeljék: őszre hívjanak össze pártkongresszust, amelynek küldötteit a tagság demokratikusan, platformok alapján, alulról felfelé válassza meg.

A tanácskozás érdemei közé tartozik Nagy Imrével kapcsolatos nyilatkozatunk:

Nyilatkozat

Nagy Imre, a Magyar Szocialista Munkáspárt alapító tagja, az ország 1956-os törvényes miniszterelnöke politikai koncepciós per áldozata lett. Az MSZMP reformköreinek országos tanácskozása a felelősök helyett megköveti a hozzátartozókat, egyúttal javasolja, hogy az MSZMP Központi Bizottsága még a június 16.-ai gyászszertartás előtt ebben a szellemben foglaljon állást.

A reformkörök szegedi tanácskozásának válaszlevele az Ellenzéki Kerekasztalnak:

Az MSZMP reformkörei országos tanácskozásának 440 résztvevője nevében és megbízásából köszönöm azt az érdeklődést és várakozást, ami levelükből munkatanácskozásunk iránt kicsendült. A tanácskozás egyik - a békés átmenet kérdéseivel foglalkozó - szekciója állásfoglalás-tervezetet alakított ki, amelyet a záró plenáris ülés egyhangúlag elfogadott. A tanácskozás résztvevői őszintén remélik, hogy az állásfoglalás hatással lesz az MSZMP Központi Bizottságára, elősegíti a tárgyalások azonnali megkezdését és sikeres folytatását. A reformkörök kinyilvánították szándékukat, hogy mindenütt felveszik a kapcsolatot az Ellenzéki Kerekasztal helyi csoportjaival, konzultációkat folytatnak és hivatalos tárgyalásokra kérik fel az MSZMP helyi testületeit.

Az MSZMP reformkörök megbízásából: Lovászi József.

A Budapesti Reformkör Nagy Imre és mártírtársai temetésével kapcsolatos levele a **Történelmi Igazságtétel Bizottságnak:**

Tisztelt Elnökség!

A reformkörök szegedi országos tanácskozása az alábbi nyilatkozatot fogadta el:

„Nagy Imre a Magyar Szocialista Munkáspárt alapító tagja, az ország 1956-os törvényes miniszterelnöke politikai koncepciós per áldozata lett. Az MSZMP reformköreinek országos tanácskozása a felelősök helyett megköveti a hozzátartozókat, egyúttal javasolja, hogy az MSZMP Központi Bizottsága még a június 16.-i gyászszertartás előtt ebben a szellemben foglaljon állást.

A reformkörök képviselői részt kívánnak venni Nagy Imre és társai temetésén és kérik a szertartás szervezőit, hogy helyezhessék el a síron koszorúikat."

A budapesti reformkör 1989. május 24-i ülésén egyhangúlag azonosult a fenti nyilatkozattal.

Mi, az MSZMP Budapesti Reformköre szervezőbizottságának a tagjai csalódottan értesültünk arról, hogy az MSZMP KB nem tette maradéktalanul magáévá a szegedi állásfoglalást. Kijelentjük egyben, hogy az MSZMP főtitkári nyilatkozat Nagy Imre sorsáról számunkra elfogadhatatlan.

Az MSZMP Budapesti Reformköre megerősíti, hogy szeretné elhelyezni koszorúját Nagy Imre és mártírtársai koporsóinál a gyászszertartás keretében. Kérjük, hogy a lebonyolításról szíveskedjenek értesíteni bennünket.

Budapest, 1989. június 2.

Őszinte tisztelettel:

Kerekes György, Szántó György, Novák Zoltán, Szabó Zoltán, Vajda János, az MSZMP Budapesti Reformköre szervezőbizottságának tagjai"

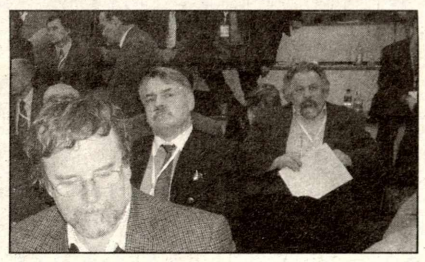

Antal Kis Béla, Balogh András, a Táncsics Alapítvány elnöke és Antalóczy Attila Szegeden

A hajósi felhívás

Az MSZMP reformerői egy új szocialista pártot akarnak. Új programra, új működési rendre, minden szinten új és hiteles vezetésre, új tagsági viszonyra van szükség ahhoz, hogy ez a szocialista párt új politikai erőként és számottevő tényezőként jelenhessen meg a magyar nép előtt. A reformerők célja az, hogy az új párt létrejötte az október 6-i kongresszuson történjen meg. A magyar baloldal számára nincs más esély arra, hogy az új Magyarország elfogadott politikai ereje legyen. Felhívunk minden reformerőt az MSZMP-n belül és kívül, hogy az új szocialista párt megvalósítása érdekében kezdjék meg ma még szétszórt erőiket összefogni ! Ehhez a Pozsgay Imre vezette munkabizottság által közreadott programnyilatkozat-tervezet fő vonalaiban alkalmas. Kezdjünk tisztázó vitákat, amelyek tapasztalatait a nyilvánosság és a kongresszus elé tárjuk. Hisszük azt, hogy az új szocialista párt politikájával, erkölcsi erejével részese lehet a jelenlegi válság leküzdésének és az új Magyarország megteremtésének.

Hajós, 1989. augusztus 26.

Bács-Kiskun megyei MSZMP reformkörök és reform alapszervezetek képviselőinek tanácskozása

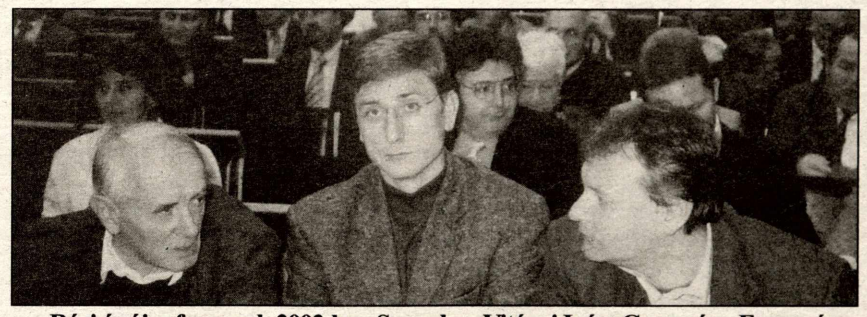

Régi és új reformerek 2003-ban Szegeden: Vitányi Iván, Gyurcsány Ferenc és Hiller István (háttérben Szabó Zoltán és Újhelyi István)

Magyarország a demagógia fogságában

DEMAGÓGIA: nagyhangú, hazug ígérgetés és az érzelmek, szenvedélyek felelőtlen felszítása a tájékozatlan tömegek megnyerésére; népcsalás, népámítás. *(Idegen szavak szótára)*

DEMAGÓGIA: tetszetős, de hazug ígérgetés; valaki vagy valami ellen irányuló felelőtlen hangulatkeltés. *(Magyar értelmező kéziszótár)*

HOGY KI KEZDTE, a jelen és a jövő szempontjából majdnem mindegy.

Hogy ki kezdte, a történelmi hűség és az erkölcsi és politikai felelősség szempontjából egyáltalán nem mindegy.

A Fidesz kezdte. Illetve, legyünk pontosak. Persze, hogy volt demagógia 1918-19-20-ban: előbb szociális, majd nemzeti. Persze, hogy demagóg volt Gömbös, Szálasi. És demagóg volt a kommunista párt, 1945-től - legalábbis - a 60-as évekig. És bizony fellobbant a demagógia 1988/1990-ben, az előző rendszer rovására is, meg az egymással rivalizáló demokratikus pártok vitáiban is. Azonban kb. 1990-től 1998-ig, vagy talán 2001-ig mintha a demagógia alább hagyott, csaknem megszűnt, a szélsőjobboldal berkeibe szorult volna vissza. Hogy aztán 2002-től mindent elárasszon, politikai válságot idézve elő Magyarországon.

A sok-sok demagóg kijelentés közül vegyünk csak kettőt górcső alá.

A 2002-es választási kampány kezdetén egy televíziós beszélgetés résztvevői voltak a pártok pénzügyminiszter-jelöltjei. A pénzügyminiszterek - hibáik, ballépéseik ellenére - komoly emberek. Akik (talán az egyetlen Varga Mihályt leszámítva, aki tudatosan elkerüli azokat a helyeket, ahol kollegáival kellene nyilvánosan vitatkoznia: akkor vagy igazat kellene mondania, vagy lelepleződne demagógiája) - egyszóval a pénzügyminiszterek nem szolgálják ki pártjuk igényeit az uszításra és ígérgetésre. Egyetértőleg megállapították: bárki is alakít kormányt, a gáz árának emelelése elkerülhetetlen.

A GÁZÁR ugyanis nem önkényes: világpiaci ítéletet fejez ki. Ha a fogyasztók a valódinál kisebb árat fizetnek, akkor a többletet másnak kell kifizetnie: a költségvetésnek, a mi adóforintjainkból. Csakhogy ebben az esetben az is fizet a gázért, aki központi fűtéssel, szénnel vagy árammal fűt. Aki pedig gázt használ, kevésbé érdekelt a takarékosságban.

A racionalitás jegyében zajló beszélgetést követően pár héttel azt harsogta a Fidesz: ha a szocik győznek, felemelik a gáz árát. Jó kis csapda.

Ha Medgyessy azt mondja: igen, felemeljük: elveszíti a választásokat. Ha azt mondja, nem emelünk gázárat, akkor utólag vagy hazugságot lehet a fejére olvasni, vagy közgazdaságilag képtelen helyzetbe lehet belekényszeríteni.

Ügyes húzás? Mindent szabad?

A demagógia szerint igen. A jó ízlés és a közgazdasági ésszerűség szerint nem.

A MÁSIK PÉLDÁNK legyen egy kövér ostobaság. „Két Magyarország van: Kun Béla Magyarországa, és Szent István Magyarországa."

Ez akkora marhaság, hogy röstelli az ember elemzés alá venni. Ha abból indulunk ki, hogy mindenkinek joga van az öndefinícióra, saját identitásának meghatározására, akkor meglepve fogjuk tapasztalni, hogy a magyar lakosság több mint 99 százaléka István király örökösének érzi magát; talán pár ezer ember vallja önmagát Kun Béla hívének, ám ez a - hetven éven felüli átlagéletkorú - populáció együttal Szent Istvánt is tiszteli, elfogadja.

Ha öndefiníció helyett valamiféle tudományosabb megközelítést alkalmazunk, azt kell mondanunk, Kun Béla vonalától (világforradalom, vagyonijövedelmi egyenlőség, állami tulajdon, hadsereg vörös zászlók alatt a Felvidékre stb.) ma mindenki távol áll, a Munkáspárt is.

Ám Szent István öröksége is csak az ünnepi beszédek szintjén aktuális. A törzsfők és nemzetségfők vagyonának állami kisajátítása, a királyi hatalom központosítása, a dinasztikus elv, az erőszakos térítés, vagy a bűnösök megvakíttatása nem tűnik igazán időszerűnek. De nem is volt más a kijelentés szerzőjének célja, mint „valaki vagy valami ellen irányuló felelőtlen hangulatkeltés". Aláhúzom, itt csupán két, önkényesen kiválasztott példáról van szó, mert amúgy az egyetemi tandíjfizetéstől a határon túli magyarokig, az iskolai titoktartástól a kórháztörvényig mindenütt tombol a Fidesz-demagógia.

Szó sincs azonban arról, hogy a demagógia csupán a Fidesz sajátja lenne. A módszert - részben kényszerből, részben eleve létező hajlamaik folytán - lassan átveszik a Fidesz politikai szövetségesei és ellenfelei is.

Néhány év alatt el kell érni az Európai Unióban dolgozó orvosok átlagbérét, követeli az orvosi kamara.

Kezdjük egy kis matematikával!

AZ EU ÁTLAGBÉREIT az EU-ban sem éri el mindenki. Képletes számokkal, arányokkal élve, az Unióban dolgozó orvosok harmada az uniós átlag alatt, harmada az uniós átlag körül, harmada ezen átlag fölött keres.

Ma a magyar bérek az Unió átlagának harminc százalékát érik el. Az EU ajánlása szerint a tagjelölteknek néhány év alatt el kellene érniük az EU-átlagbérek 60 százalékát. Persze, nem utasításról, csak ajánlásról van szó, és az EU nem fizeti a révészt. Az uniós átlagbérek elérése talán 15-20 éven belül várható, ha nem lesz közben nagyobb gazdasági trauma a magyar és a világgazdaságban.

És miért épp az orvosokkal kellene kivételt tenni?

Talán igazságosság, vagy közgazdasági racionalitás igazolná a kiváltságot? Egyik sem. Ugye, nyilvánvaló, nincs többről szó, mint „tetszetős, de hazug ígérgetés"-ről. Persze, az orvosi kamara részéről. Amelyik, hogy-hogynem, 1998-2001 között, vagyis a mainál kedvezőbb gazdasági helyzetben, nem állt elő követelésével.

Vagy itt van a reggeli ital ügye. Jómagam egyszer kipróbáltam. Íze pocsék; és elolvasva a feliratot, megtudtam: műtermék. Na de, azt gondolni, hogy a magyar tejválságért a reggeli ital felelős, annyi, mintha komolyan hinnénk, hogy a trójai háború Heléné elrablása, az I. világháború pedig a szarajevói merénylet miatt folyt volna.

Minekutána a magyar mezőgazdaság nagyjából 1987 óta komoly nehézségekkel küzd, és az öreg kontinens valamennyi országában tejtúltermelés van, nem csak a reggeli ital, de a mai kormány hibáztatása is csupán a felszín felszíne.

Bár meggyőződésem szerint ritkábban és kisebb mértékben, de sajnos a baloldal is él a demagógia eszközével.

***A* JÓLÉTI RENDSZERVÁLTÁS** programja, bár az irrealitás és a demagógia határát súrolta, de még valamennyire menthető. Egy választási kampányban álmodni is tudni kell. De ehhez a jelszóhoz a bérfelzárkóztatást kapcsolni súlyos hiba volt. Persze-persze, elmondható, hogy ma hazánk az EU átlagának 55 százalékát éri el az egy főre jutó GDP-ben, 60 százalékát a termelékenységben, de csak harmadát a bérekben. Ám ez az igazság csak más igazságokkal, bonyolult közgazdasági összefüggésekkel együtt állítható jó szívvel. Kezdve az EU-átlagot messze alulmúló tényleges foglalkoztatási arányunkkal, folytatva a költségvetési egyensúly jelentőségével vagy az alacsonyabb bérek - ma még mellőzhetetlen - versenyelőnyével.

A demagógia illúziókat szült. Most együk meg, amit főztünk! Noha a magyar gazdaság növekszik, a reálbérek emelkednek, s egy sor szociális juttatásban részesülhettünk, az ország közérzete mégis rossz, a kormánypártok elveszítették híveik egy részét, mert a valóság elmarad a mesterségesen felkorbácsolt elvárásoktól.

Legvégül pár szót a miniszterelnök legutóbbi, a politikai rendszer egészét érintő javaslatairól. Jómagam a legtöbbet támadott és kategorikusan elutasított javaslatot tartom a legelfogadhatóbbnak, s a vele szemben felhozott érveket a leginkább cáfolhatónak.

A magyar demokrácia az országgyűlési és önkormányzati képviselők és a polgármesterek demokratikus választásán, és a hatalmi tényezők finom egyensúlyán alapul.

Az EU-képviselők megegyezéses delegálása nem sértené ezeket az alapokat, hanem voltaképp a 2002-es (demokratikus) választási eredmények prolongálását jelentené, megkímélve az országot egy, a 2002-eshez hasonló kampányt viharaitól.

Csakhogy, mert a kormányfő tudta, hogy javaslatát elutasítják majd, és mert azt nyilatkozta, nem engedi, hogy a pártok „elsumákolják" javaslatát, mégsem menekülhet a demagógia vádja alól: „valaki vagy valami ellen irányuló hangulatkeltés".

Itt a miniszterelnök épp azt teszi, amit sokszor és joggal kárhoztattunk Orbán Viktor politizálásában: az állampolgárok párt- és parlament-ellenes reflexeire alapozva kíván népszerűséget szerezni.

Még inkább igaz ez a két másik javaslat esetében. 1989/1990-ben, az új magyar demokrácia alkotmányos rendjének születésekor a közvetlen elnökválasztás szocialista ötlete még stratégiai és taktikai szempontból is védhető volt, mint az elvileg lehetséges megoldások egyike.

Másfél évtizeddel később azonban nem látni stratégiát (végig gondolását annak, hogyan alakítaná át a javaslat a magyar alkotmányos berendezkedést) a taktika pedig hibás: a közvetlen elnökválasztás ma fideszes elnököt eredményezne. Ha pedig csak annyi a taktika, hogy átvegyük a kezdeményezést, akkor bizony a demagógia tipikus esetével állunk szemben.

Ha egy szocialista politikus bármiről bármit mond, előbb-utóbb megszólal egy fideszes, mondván, a baloldal csupán el akarja terelni a figyelmet az ország bajairól. Ez persze megint csak ügyes, de hazug, demagóg taktika. Ám, ha felülemelkedünk a napi politikai taktikázáson, azt kell mondanunk, hogy - az egész politikai elitnek, és nem csupán a szocialistáknak címezve - van ebben egy kicsi igazság.

A Fidesz hihetetlenül agresszív-demagóg stílusának és a szocialisták határozatlan, a Fidesztől félve kicsit a Fideszhez igazodó magatartásának köszönhetően nem arról beszélünk, amiről kellene. Az 1980-as évtized végére megoldandó feladatok, problémák halmozódtak fel Magyarországon, kikényszerítve a rendszerváltást. A feladatok egy része 1989/1990-ben megoldódott: sarkalatos törvények, intézményi átalakulás, új alkotmányos és jogállami rend. Más feladatok 1990-1998 között nyertek megoldás: a gazdaság liberalizációja és privatizációja, a magyar export átállítása a megszűnő KGST és válságos volt szocialista országok helyett az EU felé. Megint más feladatok azonban megoldatlanok maradtak, magunk előtt görgetjük őket. Ilyen a mezőgazdaság, a vasút, az egészségügy, a nyugdíjrendszer, az oktatás kérdése.

Igényes hetilapokban, folyóiratokban olvashatunk persze alapos és becsületes elemzéseket, szakértők tollából.

Ámde a szélesebb közvéleménynek fogalma sincs arról, hogy pl. a társadalom elöregedése időzített bomba, megoldása csak a mai gyakorlatot és érdekeket sértve lehetséges, ezt meg kellene beszélni, és nem akkor, amikor már ég a ház.

A HEKTIKUS KÖZHANGULAT, a demagógia légkörében nem lehet érdemi társadalmi problémákat a széles nyilvánosság előtt kitárgyalni, marad a probléma tologatása, a megoldás halogatása, vagy az előkészítetlen, rögtönzött döntés. A négyéves Fidesz-kormánynak nem az a legnagyobb vétke, amit ill. amiket mondott vagy tett, hanem amiket nem mondott ki és nem tett meg. Az 1996-2001 közötti, a mainál kedvezőbb világgazdasági és magyar nemzetgazdasági helyzetben az akkori kormány. a megoldandó nagy feladatok egyikéhez sem kezdett hozzá, sőt, a Horn-kabinet megkezdett reformjait is leállította (lásd az igazságügy vagy a nyugdíjrendszer reformját.) A mai balközép kormány célul tűzte ki s meg is kezdte az egészségügy reformját, s folytatta az oktatását.

NAGY KÉRDÉS azonban, hogy a demagógia légkörében, a felelőtlen ellenzékiség és felelőtlen kormánypártiság körülményei között van-e esély elodázhatatlan reformok értelmes és sikeres végig vitelére.

Ujlaky István

Szentlászlóvárosi fórum

A Szentlászlóváros részönkormányzata és Probojáczné Túri Éva önkormányzati képviselő meghívására közel harmincan gyűltek össze arra a. fórumra, amelyen a város idei költségvetéséről és a körzetet érintő problémákról esett szó. A városrész jellegzetességeiből adódóan a számos hozzászóló szinte mindegyike megemlítette, hogy milyen hátrányosan érinti körzetüket az örömlányok működése és a tilalmi zóna kijelölésével kapcsolatos ellentmondások. A városrész közlekedésében gondot okoz egyes utak túlterheltsége és részben ebből adódó folyamatos kátyúsodása, másrészt a szilárd burkolattal nem rendelkező utcák elhanyagolt állapota, és a több helyen ismételten megjelenő illegális szemétlerakás.

Elnökváltás a Közösségépítő Egyesületben

A Kecskemét-Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület nyolc éve alakult. Sokrétű tevékenysége közepette kiemelkedik a széchenyivárosi templom és közösségi ház építésének segítése, a lakótelepi karitatív munka, az országos hírnevűvé vált családi életre nevelő programok, benne tanácskozások szervezésével és kiadványok megjelentetésével, valamint számos rendezvény, így közöttük a minden évben megrendezésre kerülő Széchenyivárosi Fesztivál és Búcsú. Az egyesület minapi közgyűlésén napirenden volt a közhasznúsági beszámoló, a tavalyi és idei költségvetés, az alapszabály módosítása és személyi kérdések. Az alapító elnök, Jávorka Lajos - aki egyben a városrész katolikus plébánosa is -, teljes egészében sikeresnek és eredményesnek mondható, népszerűséggel övezett, a város határain túl is ismert és elismert tisztségéről ezennel lemondott. Mivel ez csak számos más feladatából adódó elfoglaltságaival indokolt, ezért egyhangúlag tiszteletbeli elnökké és az elnökség tagjává választotta a közgyűlés. Új elnökké Hortobágyi Tibort, az egyesület alapító elnökségi tagját választották ugyancsak egyhangúlag.

Április 17-én, szombaton: KERÉKPÁROS KIRÁNDULÁS a Piknik Farmról. Minimum tíz fő jelentkezése esetén! Kerékpártúra helyi vezetővel, szabadidő a farmon, kétfogásos bográcsos-kemencés ebéd. Indulás 8 órakor a bugaci kisvasút kecskeméti végállomásától. Érkezés 17 órakor a Jakabszállás felől érkező autóbusszal. Díja a kerékpárkölcsönzéssel együtt: 1200 Ft + útiköltség. Jelentkezés az Ifjúsági Otthon pénztárában történő befizetéssel.

A megyei képviselőtestület március végi ülésén dr. Király Ferenc főkapitány számolt be a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság tavalyi tevékenységéről. A közgyűlés elfogadta a beszámolót, és köszönetét fejezte ki a megyében dolgozó rendőröknek sikeres munkájukért.

A testület módosította a megye közoktatás-feladatellátási, intézményhálózat működtetési és fejlesztési tervét. A napirenden szerepelt több megyei intézmény felújításával, illetve alapító okiratának módosításával kapcsolatos előterjesztés. A képviselők elfogadták a közgyűlés bizottságainak 2003-ban végzett munkájáról szóló beszámolókat. Az ülés végén Molnár Judit (Fidesz) bejelentette, hogy lemond az ügyrendi és önkormányzati bizottsági tagságáról.

Kecskemét rendje közös érdek

A Városgazdasági Kft egyik legfontosabb és talán leglátványosabb, a város arculatát is meghatározó tevékenysége a hulladékgazdálkodási szolgáltatás. Erről kérdeztük a társaság ügyvezető igazgatóját és vezető munkatársait.

- Kecskeméten a hulladékszállítási közszolgáltatás feladatait jelenleg két társaság megosztva végzi - mondja **Lassú Tibor Attila.** - A gyűjtést és a szállítást a Városgazdasági Kft, a lerakást, ártalmatlanítást a Kecskeméti Regionális Hulladéklerakó Közszolgáltató Kft, közismertebb nevén a Depó Kft. A jelenlegi szerződések szerint társaságunk a depóniára kiszállított mennyiség mérlegelését követően a lerakati díjat havonta fizeti ki a szolgáltatónak. Ugyanakkor a tizennyolcezer ügyfelünknek negyedévente, utólag küldjük ki a számlát. Ez azt jelenti, hogy a VG Kft több hónapra előfinanszírozza a lerakati díjat, illetve a saját költségeit. Negyedévente a lakosságtól befolyt összegnek kellene fedeznie mind a két tételt. Amennyiben mégsem, ennek következményei egyedül társaságunkat terhelik. Az ártalmatlanítást végző Depo Kft a hulladékgazdálkodás anyagi kockázatából jelenleg semmit sem visel. Ezt a helyzetet az önkormányzatnak kellene rendezni, hiszen mind a két társaságnak többségi tulajdonosa.

A veszteségek csökkentése érdekében szigorúan be kell tartanunk az ingatlanok és közterületek tisztántartásáról szóló helyi rendelet azon rendelkezését, hogy a szolgáltatás végzése során kizárólag a szabványedénybe elhelyezett kommunális hulladékot vagyunk kötelesek elszállítani. Ez egyértelmű, hiszen ha a kukák mellé kirakott szemetet elszállítanánk, a deponálás költségeit senki nem fizetné ki a VG Kft-nek. Társaságunknál cégjelzéses zsákot vagy matricát lehet vásárolni az alkalmi többlet hulladék elszállítására. Amennyiben a szabványedény rendszeresen nem elég a háztartásban keletkező hulladéknak, a tartós megoldás természetesen az, hogy nagyobb edényt igényelnek a lakók vagy többszöri ürítést kérnek.

A lerakati díj havonta átlagban 15-20 millió forint körül mozog. A karácsony és húsvét közötti időszakban ez 20 millió forint fölé is emelkedhet, vagyis egy negyedévben 60 millió is lehet csak a lerakás díja. Ehhez jönnek még a saját költségeink, mint a kocsik üzemeltetése, munkabér, stb. Cégünknek mintegy 100 millió forint kintlevősége van - ezek egy része több éves tartozás -, amit megpróbálunk behajtani. A lakosok úgy tekintenek ránk, mint önkormányzati szervre, ezért szociális kérelmekkel is megkeresnek. Ilyen jellegű kedvezményt nem adhatunk, legfeljebb részletfizetést. Szociális indokokkal az önkormányzatot kell megkeresni, ha átvállalja a terhet, mi ezt elfogadjuk, és az önkormányzatnak számlázzuk a díjat.

• • • • • • • • • •

A Széchenyivárosi részönkormányzat nemrég fórumot szervezett a lakótelepi „szeméthelyzetről". A VG Kft óriási erőfeszítéseket tesz, hogy a városrészt tisztán tartsa, de néha mintha szélmalomharcot vívnának. **Csongor Attila** hulladékgazdálkodási részlegvezetőt, aki Lassú Tibor Attilával együtt részt vett a fórumon, arról kérdeztük, mi lehet a megoldás a Széchenyivárosban?

- A megoldás, hogy annyi illetve akkora edényt vegyenek igénybe, amennyi szemét termelődik a házban. A minimális űrméret 60 liter, ha ez nem elég, akkor nagyobbra kell megkötni a szerződést. Ha a társasház 1100 literes konténert bérel, ezt viszszaosztva a lakókra kiderül, hogy kevés, akkor vagy többszöri szemét-elszállítást kérnek, vagy nagyobbra cserélik a konténert. Az 54/1996.számú önkormányzati rendelet szerint a társasházi, szövetkezeti és többlakásos ingatlanok esetében kötelezően fizetendő minimális díj lakásonként a 60 literes edény heti egyszeri ürítési díja. A használt edényzet nem lehet kisebb, mint a hatvan liter szorozva a lakások számával, de a társasház ennél nagyobb konténert is igényelhet. A konténert úgy kellene telerakni, hogy még le lehessen csukni a tetejét, de a Széchenyivárosban a legritkábban látni ilyet. Többnyire púposra vannak pakolva, körülöttük is bőven van szemét. Természetesen a nagyobb edényért többet kell fizetni. Ezt nehezen fogadják el az emberek. De díjfizetés nélkül nem végezhetünk hulladékszállítást. Tavaly a közgyűlés úgy módosította a rendeletet, hogy a közszolgáltatási szerződést a társasházakban lakásonként kössük meg. Az addigi kilencszázzal szemben egyszeriben huszonkétezer ügyfelünk lett. Ez óriási feladat, és komoly költséget jelent. A rendeletet március elején újra módosították, így visszaállt a régi rend, de több társasház a korábbi módosításra tekintettel tavaly február után nem fizetett. Ez, sajnos, tovább növelte a kintlevőségeinket, melyek behajtása érdekében minden törvényességi eszközt igénybe fogunk venni. A közeljövőben több társasházzal szemben jogi útra tereljük követelésünk rendezését, természetesen a szolgáltatásunk folyamatos biztosítása mellett.

• • • • • • • • • •

A megyei és városi rendőrkapitányság idén rendszeres környezetvédelmi ellenőrzésbe kezdett, amelyben részt vesz a VG Kft is. **Csongrádi Béla** minőségirányítási vezetőtől arról érdeklődtünk, hogyan zajlik egy-egy ilyen akció.

- Az ellenőrzést a rendőrség kezdeményezi, ők határozzák meg az útvonalat és a helyszíneket is. A rendőrökön és társaságunk munkatársain kívül a közterület felügyelet és a polgári védelem képviselői is részt vesznek az akcióban. Általában kívülről befelé haladunk a városba, a bekötő utakat ellenőrizve. Eddig háromszor jártunk kint. Minden alkalommal sikerült használható nyomot találni, vagyis olyan nevet, címet tartalmazó dokumentumot, ami alapján a rendőrség szabálysértési eljárást indíthat. A maximális büntetési tarifa százezer forint. Az útmenti hulladékot a VG Kft elszállítja, ennek költségét végső soron az a személy fogja viselni, aki a hulladékot illegálisan lerakta. Legutóbb a borbási elágazásig mentünk, illetve a Ceglédi úton Katonatelepig. A Széchényi körúton pedig egy foghíjtelekről négy teherautónyi sittet szállítottunk el. Ennek az ingatlannak megvan a tulajdonosa, így hamarosan küldjük neki a számlát.

• • • • • • • • • •

Infopont elnevezéssel a Porta Egyesület szervezésében április elején iroda nyílt a Végh Mihály téren, ahol a VG Kft kihelyezett ügyfélszolgálata is megtalálható. A társaság tevékenységével kapcsolatos minden információt megkaphatnak a betérő kecskemétiek, és hamarosan a cégjelzéses szemetes zsákokat is beszerezhetjük itt.

KECSKEMÉTI VÁROSGAZDASÁGI KFT

NÉPFŐISKOLA ALAPÍTVÁNY LAKITELEK

Van-e jövő?

Van-e jövője a tanyáknak? Megmaradnak-e vagy eltűnnek, végleg elveszítették eredeti funkciójukat vagy mégis újraéledhet a korábbi hagyományos gazdálkodási modell? Hogyan gondolkodnak erről maguk az ott élők? Ezekre a főbb kérdésekre keresték a választ a* Lezsák Sándor *országgyűlési képviselőnek, a Lakiteleki Népfőiskola igazgatójának kezdeményezésére szervezett Tanyakollégium részvevői 2002 végén a kiskunsági tanyavilágban.

A Szent István Egyetem negyven tanára és százhúsz hallgatója 24 kiskunsági település több mint 800 tanyán élő családját kereste fel - az MTA RKK Alföldi Tudományos Intézete által készített kérdőívekkel - adatgyűjtésre. Utoljára csaknem harminc éve volt ilyen nagy léptékű, helyszíni kérdőíves tanyafelmérés. Az eredmények első összefoglalását dr. ***Csatári Bálin***t és ***Kiss Attila***, az intézet kutatói készítették el tavaly.

A vizsgálatba bevont települések tanyáin a 2001. évi hivatalos népszámlálás szerint az összese alföldi megye összes külterületi népességének 11 százaléka él. Míg 1970-ben a 24 település összes lakosságának még 61 százaléka lakott tanyán, ma ez az arány csak 28 százalék. Három évtized alatt - az összes lakosságcsökkenéshez mérve - a külterületi népesség kevesebb, mint felére esett vissza. Különösen a hetvenes és nyolcvanas években volt erőteljes a csökkenés. Ugyanakkor a kilencvenes években kimutatható fogyás már sokkal kisebb, ami a kutatók szerint arra utalhat, hogy talán lassú, fokozatos - bár sok ellentmondást is mutató - stabilizáció kezdődik.

A kérdezésbe bevont tanyák alig valamivel több mint felében élnek gyermekes családok. A másik nagy csoportot a 60 év feletti tanyasiak alkotják. A hagyományos értelemben vett családok (szülők és egy vagy több gyerek) aránya 35 százalék. Minden hatodik tanyán idős, egyedülálló emberek élnek, de viszonylag magas arányban (10 százalék) találkoztak a felmérők többgenerációs családokkal is.

A tanyai lakóépületek nagyobbik fele még a második világháború előtt épült. A tanyák döntő többsége kétszobás, ám minden negyedikben csak egyetlen lakószoba található. A három-négy szobás lakóépületeket (30 százalék) fiatal családok lakják. A tanyák 37 százalékában nincs fürdőszoba és felében csak az udvaron található WC. A kérdőívek tanúsága szerint mindennek ellenére a tanyán élők háromnegyede nem tervezi a lakóépület korszerűsítését, amit részben a lakók, részben az épületek kora, illetve az anyagi források hiánya indokolhat.

A felkeresett tanyai háztartások 55 százaléka rendelkezik gépkocsival. Ez meglepően kevésnek tűnhet, de ha leszámítjuk az idős, nyugdíjas lakosokat, akkor a maradék tanyák majd mindegyikére jut egy autó. A megkérdezettek több mint nyolcvan százaléka rendelkezik vezetékes vagy mobil telefonnal. A felkeresett tanyákon élők 40 százaléka naponta, 25 százaléka pedig hetente többször megfordul valamilyen okból a közigazgatási értelemben vett központi településen. Nagy számban találhatók olyan tanyák is, ahol viszont úgy nyilatkoztak, hogy csak elvétve járnak be oda. A felmérés szerint a megkérdezettek csaknem háromnegyede nem szándékozik elköltözni tanyájáról, még akkor sem, ha ezt anyagi helyzete lehetővé tenné. Az elvágyódók aránya 17 százalék. Ők szeretnének elköltözni, de nem látnak rá esélyt. Ha a maradási szándékot a minta alapján kivetítjük - írják az összefoglaló szerzői -, akkor a 24 vizsgált településen a következő évtizedben mintegy 15-16 ezer tanyai lakos számára kellene biztosítani a tanyáikhoz szorosan kapcsolódó infrastruktúra fejlesztését.

A felkeresett tanyák mintegy felében csak ház körüli, nagyrészt az önellátást szolgáló mezőgazdasági termelés folyik. A gazdálkodás a tanyák 18 százalékában járul hozzá döntően a családok megélhetéséhez. (Nem érdektelen, hogy ez az arány jóval magasabb, mint a megyei átlag.) Valamilyen vállalkozás keretében pedig csak töredékük gazdálkodik. Ugyanakkor sokan rendelkeznek őstermelői igazolvánnyal, ami mégis csak arról tanúskodik, hogy a mezőgazdasági tevékenység szorosan hozzátartozik a tanyai élethez, és némi kiegészítő bevételhez juttatja az ott élőket. Szövetkezetnek, társulásnak csak a gazdák 13 százaléka tagja. Gazdasága fejlesztését, beruházást a megkérdezettek 20 százaléka, leépítését 10 százaléka tervezi. A legtöbben a jelenlegi színvonalon szeretnék megőrizni a termelést, azaz továbbra is a család ellátását, illetve kis kiegészítő jövedelem szerzését tűzik ki célul. Perspektívát azonban egyelőre nem látnak. A 825 tanya mindössze harmadában nyilatkoztak úgy, hogy biztosan lesz olyan családtag, aki a tanyán marad és tovább viszi majd a termelést és a tanyasi életforma tradícióit.

Mik lehetnek a felmérés tanulságai?

A kutatók szerint az évtizedekig szinte pusztulásra ítélt, itt-ott megtűrt, később mérsékelten támogatott településforma él, létezik. A tanyákon lakó emberek nem panaszkodnak, de hihetetlen életerővel dolgoznak, ragaszkodnak a tanyához és a tájhoz.

A valamikori, hagyományos agrártermelésre alapozó tanyarendszer azonban mára megszűnt vagy teljesen átalakult. A nagyobb városokhoz tartozó, szinte városiasodó tanyavidékek és a kisvárosok, tanyaközségek részben eredeti, mezőgazdasági funkcióiban megújuló, részben szintén átalakuló (lakó, idegenforgalmi, üdülő) tanyái élesen különböznek egymástól.

A városok körül sajátos „újratanyásodás" zajlik, de már nem a régi módon és szellemben. A kisvárosi és községi tanyák részleges stabilizációja is megfigyelhető, ahol megfelelő agrár-, vidék- és tanyapolitika mellett mód nyílna a megújulásra.

Az összegzést készítő kutatók szerint a legsűrűbben lakott tanyavilágban, ahol a felmérés történt, mindenképpen szükséges és érdemes volna komolyan foglalkozni a tanyavilág megújításával. Kecskemét és Kiskunfélegyháza külterületi lakosait is beszámítva (a két várost nem vonták be a felmérésbe) itt csaknem 40 ezer lakos él még külterületen. Sokuk képes lenne részt venni különböző tanya-vidék megújító programokban. A kiskunsági tanya ugyanis, vélik a szakemberek, nemcsak az ott élőknek, hanem a megőrzendő kultúrtájnak, az egész sajátos alföldi vidék fenntartható fejlődésének is a kulcstelepülésformájává kellene, hogy váljon.

má.

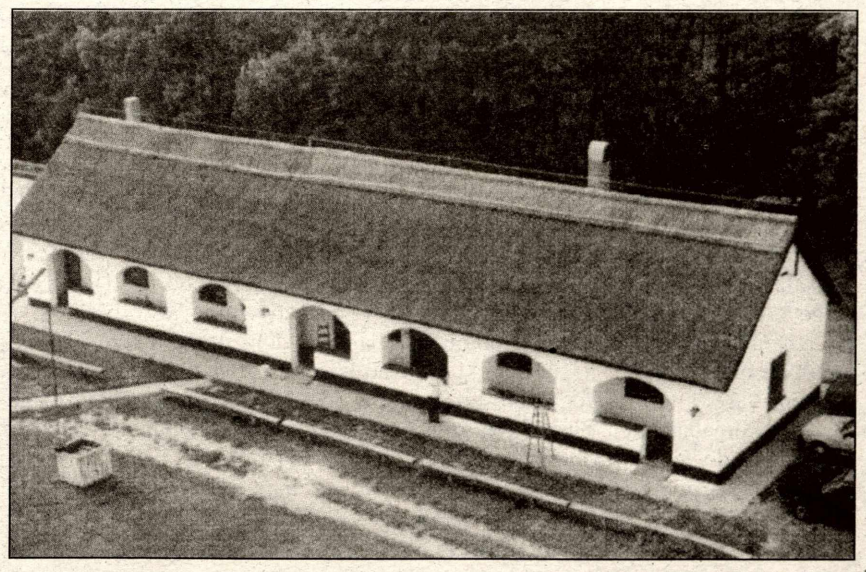

A 35 éves Forrás ünnepe

Lokális, de nem provinciális, mondta köszöntőjében Balogh László, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés elnöke az 1969 márciusa óta fennálló Forrás című folyóiratról a szépirodalmi, szociográfiai és művészeti lap jubileumi estjén. A Katona József Megyei Könyvtárban március 24-én rendezett ünnepi esemény díszvendége volt Faludy György is, aki pedig így határozta meg az irodalmi újságot: „a sok lap közül az igazi".

Az est házigazdája természetesen ***Füzi László***, a Forrás főszerkesztője volt, aki nemrégiben vehette át kiemelkedő irodalomszervező tevékenységéért a József Attila díjat. A rendezvény meghívott szerzői főként a műveikből felolvasva tisztelegtek a lap olvasóközönsége előtt az öncélú anekdotázás helyett. A 35. éves jubileum alkalmából a magyar irodalom és a Forrás életében is a legfontosabbnak számító költészet képviseletében olvasott fel ***Pintér Lajos***, ***Buda Ferenc*** és ***Dobozi Eszter*** (aki egy külön erre a napra írott verssel örvendeztette meg a jelenlévőket), valamint ***Kányádi Sándor*** is. A művek mellett néha előkerült egy-egy emlékezetes történet a lap múltjából, amely a magas minőség igényével, de nem csak magát a megjelenésre szánt művet nézve, hanem sokkal inkább annak szerzőjére kíváncsian, szinte barátságok mentén szerveződött.

A Forrás kezdettől a legnagyobbak, és nem csupán a népi írók, de például ***Weöres***, vagy ***Pilinszky*** fóruma is volt. Feladatának tekintette azonban az új tehetségek felfedezését is, valamint a határon túli magyar irodalom olyan szerzőinek megjelentetését, mint ***Sütő András***, ***Fehér Ferenc***, ***Fábri Zoltán***, ***Gion Nándor*** vagy ***Tolnai Ottó***. Továbbá mindig jelentős terepe volt a szociografikus tárgyú írásoknak, emellett kritikákat és képző-, valamint zeneművészeti tanulmányokat is közölt.

Az országos elismertségnek örvendő folyóirat a néhány héttel ezelőtti, Megyejárás elnevezésű, a vidéki kulturális értékeket bemutatni, propagálni hivatott rendezvénysorozat keretében Pro Arte Hungaria díjban részesült.

A jubileumi estre látogatók, akik csak állva fértek el a helyszínül szolgáló nagyteremben - melynek falait Bahget Iskander a Forrás alkotóiról készített, csodálatos fotói díszítették -, Kölcsey, Ady és Nagy László verseit is hallhatták, megzenésítve, a Kodály Zoltán iskola ***Aurin Leánykara*** előadásában.

Varga Károly

Faludy György

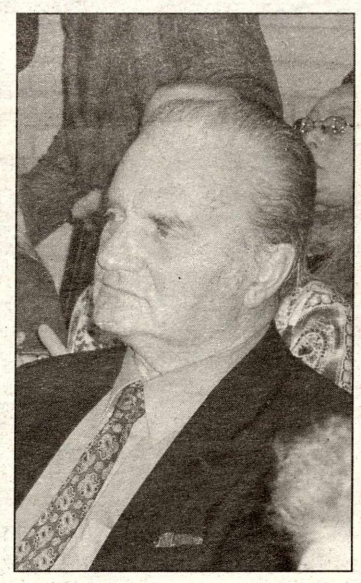

Szekér Endre

Az első évek

A Kecskeméten megjelenő Forrás című folyóirat szerkesztői, munkatársai és - remélhetően - hűséges olvasói is- ez év tavaszán ünneplik megszületésének harmincötödik évfordulóját. Így, ekkora távlatból nem csak érdemes, de szükséges is emlékezni a kezdetekre, az úgynevezett „hősi korszakra".

Már a Forrás elődje, a hét esztendőn át megjelent Kiskunság is érdemes az utólagos figyelemre, hiszen nélküle, ilyen előzmények nélkül nem jöhetett volna létre a Forrás- „műhely". A hatvanas évek végén mi szerkesztők és irodalomrajongók, kerestük sokáig és sokféleképpen annak az útját-módját, hogy az addigi antológiai sorozatból miként lehetne átalakulni immár országos terjesztésű lappá. Ez meglehetősen nehéz munka árán 1969. elején végre sikerült. Nagyon „kátyus", göröngyös úton juthattunk el idáig az akkori, jólismert politikai és gazdasági okok miatt. A szerzőgárda szervezésével: kiválasztásával és kibővítésével kezdtük, miközben alakítottuk, szerveztük a folyóirat arculatát és eszmeiségét. Természetesen a Kiskunság legjobb munkatársaira alapoztunk, a megjelentetésre és a szerkesztésre gondolva egyaránt. Hatvani Dániel, Heltai Nándor, Goór Imre, Szekér Endre, Gál Farkas a hozzájuk csatlakozott Buda Ferenccel, Zám Tiborral és Raffai Saroltával együtt így vált a folyóirat gerincévé.

Megkerestünk elfelejtett vagy addig hallgatásra kényszerített írókat, például Falu Tamást és Sántha Györgyöt. Kutattuk, biztattuk és szerepeltettük a fiatalokat, akik megcsillantották előttünk a tehetségüket. Antalfy István, Bognár András, Benkő Ákos, Szakolczay Lajos, Pintér Lajos és mások azóta bizonyították választásaink helyességét.

Figyeltünk a más tájakon élő „vidéki" költőkre, írókra is. A szombathelyi Káldi János, a szegedi Polner Zoltán, a békéscsabai Simonyi Imre, a pécsi Galambosi László művei gazdagították, színesítették a Forrás sorjázó számait. Mint ahogyan az országosan ismert, tekintélyes „nagy öregeké" is. (Veres Péter, Szabó Pál, Ortutay Gyula.)

Sikeres előrehaladásunk közben bekapcsolódtak olyanok is, akik később gazdagon sikeres pályát futottak be. Fodor András, Pomogáts Béla, Zoltán Zoltán például.

Állandó rovatainkat (Hazai Tükör, Horizont, Élő Múlt, Szemle, Jegyzetek) erősítették és megkedveltették a „beszervezett" alkotók mindnyájónk örömére. Nem túlzás a fentebbi „hősi korszak" kifejezés. A vezetés részéről - helyben és országosan is- gyakran találkoztunk gyanakvással, kifogással, gáncsoskodással. Gyakran hivattak engem is, mint főszerkesztőt a pártbizottságra, a pártközpontba és a minisztériumba. Például, hogy Buda Ferenc, Heltai Nándor és Kunszabó Ferenc „ötvenhatos" volt, Bognár András „egyházi ember", Sántha György „reakciós", aki útlevelet sem kaphat, Pomogáts Béla „nyugatbarát" stb. Szerencsére legtöbbször sikerült megfelelő érveléssel és nem egyszer „ravasz" taktikával tovább haladni a választott úton. Harmincöt esztendő elteltével ma már inkább a szép dolgokra és a sikerekre, az eredményekre emlékezünk.

Varga Mihály
a Forrás alapító főszerkesztője

Töprengés a jakabi határban

A napokban szép, romantikus - érdekes környezetben egy emlékezetes hétvégi napot tölthettem el a Jakabszállás határában lévő „Sánthatanyán", irodalmat kedvelő és értő emberek társaságában.

Az egykori kúria - vidéki úrilak - eszményi környezetül szolgált egy tartalmas beszélgetéshez. A családi múzeummá átalakított és hivatalosan is emléktáblával megjelölt, sokszobás, teraszos és parkkal, erdővel övezett irodalmi helyen egy lelkes pedagógus kalauzolásával éppen ott járt egy népes diákcsoport. Elvegyültem rövid időre közöttük, s amit láttam-hallottam, mindaz vegyes érzésekkel töltött el. Láthattam csillogó szemekkel kísért érdeklődést kíváncsiságot, hallhattam okos kérdéseket és szívmelengető megjegyzéseket, ám voltak másmilyen tapasztalataim is. Az örömömbe üröm is vegyült: jó néhányuknak nem, vagy alig volt fogalmuk arról, hogy valójában hol járnak, s hogy ki is volt tulajdonképpen Sántha György, a filozofikus mélységű költő, a népi írók mozgalmának egyik meghatározó alakja, szervezője. Ám tegyük gyorsan hozzá, hogy ez a kecskeméti és környékbeli értelmiségiek egy jelentős részére is vonatkozik, sokféle tapasztalatom bizonyítja.

Pedig ez a kivételes képességű világot járt, ám a tájhoz és az itt élő emberekhez szoros szálakkal kötődő alkotó méltán megérdemelné az érdeklődést, a figyelmet és a törődést- gondolom, miközben égigérő platánok alatt sétálgatok, eltűnődve az egykori költő-barát sorsán, életén, a valamikori meghitt közös sétákon, beszélgetéseken. Elém villan törékeny alakja, s mintha hallanám, amint felolvassa kedvenc fái, bokrai előtt meg-megállva az előző hajnalon írt legújabb versét. És amint ilyeneket mond: „A fák az ember barátai, mint a felhők és az állatok." *vagy* „Azt kell keresnünk kitárulkozó szeretettel, ami a gyökereknél mélyebben, és a felhőknél magasabban van. Ha rátalálunk majd, az lesz az igazi hazánk." Mintha hallanám a szájából-lelkéből a Tanya című versének elgondolkodtató, szép sorait:

„Hogy sűrűn ébredek Vele és egyre többször gondolok Rá talány?" vagy a másik vallomása: „...már a puszta tekintet, mely mögött gonosz kívánság érik, maga is kárhozat, mégis Ő igéz majd minden reggel."

Séta közben megállok, szemben az öreg házzal, amelynek elöl is, hátul is barátságos fogadásra, meghitt beszélgetésre alkalmas terasza van. És tűnődöm: miért, hogyan, milyen gátló tényezők miatt nem lett ez a romantikus élményeket ígérő hely igazi szellemi-kulturális műhely, miért nem lehet még mindig, annyi és annyi nemes törekvés ellenére az írók, az alkotók háza? Jól emlékszem, több mint húsz esztendővel ezelőtt vetődött fel komolyabban ez a kérdés. Akkor a megyei vezetők - főként dr. Gajdócsi István tanácselnök - jóindulatúan támogatták az ügyet. Hogy miért akadozott a szép terv, elképzelés, álom valóra váltása? Nem tudhatjuk. Talán a pénzhiány miatt? Egyéb, fontosabbnak vélt dolgok közbejötte miatt? Vagy a fenti hatalmasságok értetlenségén, esetleg rosszindulatú gáncsoskodása miatt? Ez utóbbi látszik a legvalószínűbbnek.

- Igen ám - kergetőznek bennem a gondolatok-, de azóta megtörtént a rendszerváltás! És azóta sem változott semmi. Azaz csak annyi - persze ez nem kevés -, hogy a lelkes családtagok erőt nem kímélve amolyan családi múzeumot alakítottak ki a költő kedvenc vidéki házában. Ez önmagában is szép, ám több kellene ennél. Nem hallgathatom el, hogy a legutóbbi mintegy másfél évtizedben több illetékes - vagy általam annak tartott - városi megyei és még „fentebbi" vezetőnek, befolyásos embernek felvetettem a kérdést. A reagálások sokfélék voltak: észlelhető volt némi kíváncsiság, érdeklődés, kevéske biztatás is, ám több a kézlegyintés, a vállrándítás, a hümmögés, a kitérő válasz, a megtévesztő mellébeszélés. Maradt tehát minden a régiben! Pedig ha - amint azt Heltai Nándorral, Szekér Endrével, Buda Ferenccel, Madarász Lászlóval, Goór Imrével, Hatvani Dániellel és másokkal együtt megálmodtuk - most az Írók Sántha György Jakabszállási Alkotó Háza felirat díszelegne a bejáratnál. És a költőt idéző emlékekkel teli szép szobákban lakhatnának bizonyos időtartamú váltásokban az alkotók, születhetnének a költő szellemét is ébrentartó versek, novellák, regények és egyéb művek.

- Úristen - erősödik fel bennem az óhaj -, aki gazdag életét kevéske budapesti, bécsi, berlini és párizsi éveket beszámítva Kecskemét, Örkény, Fülöpháza, Kiskunfélegyháza és Jakabszállás „ötszögében" élte le, mindenkor a magyar földet, tájat, a természet szépségeit és a szorgosan munkálkodó itt élő embereket dicsérve - mennyire, de mennyire megérdemelné ezt!

Lesz-e valaha olyan, szellemi értéket, hagyományt értékelő felismerő, jó szándékú polgármestere Kecskemétnek, és olyan önkormányzata, olyan megyei elnöke, olyan gazdag mecénása, aki akar is, képes is tenni valamit annak a tervnek a megvalósításáért, amely gazdagítaná és népszerűsítené Kecskemét és környéke jóhírnevét. Ez álom, szép álom. De meddig marad csupán ennyi?!

Varga Mihály

A kecskeméti piarista gimnázium egy évtizede ápol kapcsolatot a rheinbachi pallottinusok gimnáziumával. Ennek keretében minden évben eljut egy csoportnyi diák a Bonn melletti város szerzetesi iskolájába, hogy ott a német diákokkal közös programokon dolgozzanak együtt. A legutóbbi látogatás alkalmával a piarista diákoknak lehetőségük nyílt találkozni egy különleges életpályát megjárt emberrel, Martin Bormannal.

A NEMZETISZOCIALISTA MÚLTTÓL A MEGBÉKÉLÉS AKTÍV MUNKÁJÁIG

Tettesek gyerekei és áldozatok gyerekei - a gyűlölet ellen

RHEINBACH, 2003. JÚNIUS 18.

A különleges sorsú emberek megjelenése, viselkedése is gyakran eltér az megszokottól. Ki ne találkozott volna már efféle allűrökkel? Most azonban egy olyan ember ül velünk szemben, akinek sem élete, sem családja nem mindennapi, első látásra mégis egy átlagos német nyugdíjasnak tűnik.

Álmos Rajna-vidéki kisváros gimnáziumában egy beszélgetéshez készülődünk. Zuhog az eső, páratlan nyári hideg van, ennek megfelelően kissé hűvös a hangulat. Csoportunkban ideges arcok, gombóc a torkomban, meg sem bírok szólalni. Egy különleges vendéget várunk, Martin Bormannt, a Harmadik Birodalom második emberének fiát. Megérkezik, végre feltehetem kérdéseimet, kissé dadogva előadott szavaimra barátságosan válaszol:

Nos, a családomról csupa szokványosat tudok elmondani. Annyiban voltunk egyediek, hogy én tíz éves koromtól egy bentlakásos elitiskolában éltem, apám pedig Hitler titkára volt, később, Rudolf Hess távozása (1941) után pedig birodalmi vezető („Reichsleiter") lett, a Kancellária vezetője. Sajnos igen kevés időt töltöttem otthon, nem volt lehetőségünk közös programokra, már csak apám munkája miatt sem. Apám a húszas évek végétől Hitler környezetébe tartozott, ő küldött engem ebbe a speciális SS-internátusba. Ő 1945-ben meghalt, anyám 1946-ban követte őt.

- Ki volt a meghatározó személyiség az ön családjában?

Egyértelműen apám. Anyámat nagyon szerettem, de ő túl jólelkű volt apámék köréhez. Emlékszem, egyszer Himmleréknél voltunk vendégségben, és Himmler eldicsekedett a szüleimnek Hitler Mein Kampfjának egy különleges kiadásával, amely emberbőrből készült pergamenre volt nyomtatva. Anyám hazaértünkkor kidobta a nálunk is meglévő ugyanolyan kötetet. Amikor az internátusba kerültem, megígértette velem, hogy nem leszek olyan, mint „ők". Apámmal nem lehetett vitatkozni, semmilyen kérdésben sem. Nagyon keményen nevelt, például kérdés nélkül nem szólalhattam a felnőttek jelenlétében. Nem tudtam vele a problémáimról beszélgetni, igaz nagyon fiatal voltam, amikor meghalt, és 1944 karácsonyán láttam utoljára.

- Hogyan szakadt meg a kapcsolata aztán apjával? Mit tud a halálának a körülményeiről?

A háború után Ausztriában éltem Martin Bergmann néven, és nem sok hír jutott el hozzánk a külvilágból. A parasztcsalád, amely befogadott, Salzburg környékén élt a hegyekben. Senki sem tudott semmit az én előéletemről. Apám 1945. május 1-ről 2-re virradó éjjel halt meg Berlinben, az állatkertnél, mielőtt még elérte volna a Weidendammi hidat. Később ugyan fölmerültek álhírek, hogy Dél-Amerikában él, itt látták, ott látták, ám én hiába kerestem, nem akadtam a nyomára. Kivéve azokat a szemtanúkat, akik állítólag látták a holttestét. Ha élne, fölvenné a kapcsolatot velem.

- Csak nem az ODESSA-n keresztül? Hát mégis létezik a volt SS-tagok bajtársi szövetsége?

Nem. Frederick Forsyth sikeresen elültette regényével a bogarat az emberek fülébe, ám Mr. Forsyth valamit kifelejtett a könyvéből. Ez a mű a képzelet szüleménye, a benne szereplő események és a valóság egyezése kizárólag a véletlen műve lehet. Apám megtalálhatta volna a találkozás módját, hiszen 1948 óta a saját nevemen élek, és nem is bújtam el a nyilvánosság elől.

- Hogyan került a parasztcsaláddal kapcsolatba?

Egészen véletlenül. Örök hálával tartozom nekik. Engem gyakorlatilag ők neveltek föl, hiszen mi addig búra alatt éltünk, mind a náci vezetők számára fenntartott elit lakhelyünkön, mind az internátusban. Ők egy fiatal, árva katonaszökevényt fogadtak be, akkor mindössze 15 éves voltam. Nagyon megfogott engem a család mély vallásossága. Mikor látták, hogy nem akarok velük templomba menni, azt gondolták, hogy azért, mert evangélikus vagyok. Ezért fölajánlotta az egyik fiuk, hogy elkísér az evangélikus templomba, ami jóval távolabb esett tőlük, de persze ez nem volt megoldás. Türelmüket és hitük erejét tapasztalva aztán egyre többet jártam el velük a katolikus szertartásokra.

- Hogyan lett önből szerzetes?

A dolog úgy kezdődött, hogy a Jézus Szíve Misszionáriusainak salzburgi gimnáziumába jártam, ott váltam kereszténnyé, ott váltam emberré is a tanáraim példáján keresztül. Úgy gondoltam, ez a hivatásom. Engem nem kötött semmi, hiszen szüleim meghaltak, csak a feladatomnak tudtam szentelni a figyelmem. Így beléptem a rendbe, majd hosszú ideig a rend kongói missziójában teljesítettem szolgálatot.

- Miért hagyott fel aztán később mégis ezzel az élettel?

Súlyos autóbalesetet szenvedtem, és úgy tűnt, hogy soha többé nem leszek már olyan állapotban, hogy folytathassam eddigi tevékenységemet. Ezért kezdeményeztem a Szentatyánál felmentésemet a papi szolgálataim alól. Később, amikor fölépültem, úgy gondoltam, minden erőmmel a megbékélést kell szolgálnom. Így született a „Tettesek gyermekei - áldozatok gyermekei" program, amelynek egyik szervezője vagyok. Ennek lényege az, hogy összegyűlünk, náci vezetők gyermekei és koncentrációs táborokat megjárt áldozatok gyermekei, és közösen próbáljuk meg feldolgozni a teherként nyakunkba akasztott gyűlöletet. Célunk a háború vége után majdnem 60 évvel a megbocsátás, nem a felejtés! Végre le kell, hogy zárjuk a gyűlölet korszakát. Nem csak a mi feladatunk ez, németeké vagy zsidóké, hanem mindenkié!

- Nos, úgy hiszem, ez az a pont, ami zárszónak is ideális. Köszönjük a beszélgetést.

Horváth László

A Holokauszt 60. évfordulóján Kecskeméten mártír megemlékezésre és tudományos konferenciára került sor. A Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés és a MAZSIHISZ Középmagyarországi Területi Csoportja először a kecskeméti ortodox zsinagóga (ma Fotóművészeti Múzeum) emlékfalához hívta a megemlékezőket, ahol Feldmájer Péter, a területi csoport elnöke és prof. Schőner Alfréd főrabbi, az Országos Rabbiképző Intézet Rektora mondott beszédet. Gyászimát recitált Tóth Emil főkántor. A megyeháza közgyűlési termében Balogh László elnök köszöntője után Glatz Ferenc akadémikus tartott előadást „Holokauszt és nemzeti emlékezet" címmel. Őt követte Ö. Kovács József, Novák László, Székelyné Kőrösi Ilona és Pári Mirella egy-egy előadása, városunk és környékünk zsidóságának közelmúltjáról.

Glatz Ferenc előadásában elsődlegesen arról beszélt, hogy a holokauszt azért nemzeti és nemcsak zsidó ügy, mert egyik legősibb törvényünket, a befogadást hagyta el, és így a szakítás ezeréves nemzeti hagyományunkat tette tönkre az 1938. 1941. és 1944. évi törvényekkel. Példátlan a magyar történelemben, hogy a magyar állam nemcsak megkülönböztette, elkülönítette, majd megfosztotta javaitól és jogaitól, hanem összezárta és átadta egy másik államnak saját polgárait. 1944-ig annyira biztonságosnak tűnt a zsidók számára Magyarország, hogy többen menekültek ide közülük Európából, mint Amerikába. Senki nem hitte, hogy a német megszállás után bekövetkezhet mindaz, ami megtörtént. 1945. után a megcsonkult zsidó társadalom - aki közülük hazajött -, jórészt Budapest belső kerületeibe húzódott, és belső élete leépült. 1989. után új hitközségek és iskolák alakultak, 1998. óta pedig egyre nagyobb sikerű évente a Zsidó Kulturális Fesztivál. A megbánás ideje mindenképpen most már jelen kell legyen nyilvánosan a magyar társadalomban, és így majd talán a megbocsátás is eljön, hogy görcsök nélküli lehessen az együtt emlékezés, együtt gyászolás. Be kell fejezni azt az „áldozatkultúrát" - amely a magyar nemzettudat régi defektje -, hogy ki, mikor, kit és miért üldözött. Hiszen 45 után az állami kirekesztés a svábokkal és a régi osztályok képviselőivel folytatódott. Racionálisan kell tovább kutatni olyan kérdéseket, hogy annakidején hogy viselkedett a zsidó elit, a politikai baloldal vagy akár a jobboldal egyes csoportjai vagy később a 45 után hazatért zsidók. Csak az erősek mernek a hibáikról beszélni, és a magyar nemzet erős. Így szembe kell és tud nézni hibáinkkal, hiszen itt maradt közel százezer zsidó ember közöttünk - mondotta Glatz Ferenc.

k. gy.

Balogh László, Feldmájer Péter, Schőner Alfréd, Glatz Ferenc, Alföldi Albert és Grósz Andor, a kecskeméti hitközség elnöke az emlékülésen

Nagyváradi történet

Az alábbi szöveg nem novella vagy elbeszélés. Jeruzsálemben mesélte el nekem egy idős magyar zsidó a következő történetet.

„Nagyváradon születtem és éltem 1944 nyaráig. Szüleim magyar nacionalisták, akik a második bécsi döntést követően, a magyarok bevonulásakor, virágot dobtak a honvédek lába elé, és örvendeztek, hogy ismét Magyarországhoz tartozunk.

Ki gondolta akkor, mi mindennek állunk előtte?

Egy szlovákiai zsidó magyar érkezett a városba, talán 1943-ban. Arról mesélt, hogy Lengyelországban valami egészen borzalmas dolgok történnek a mieinkkel. A váradiak nem hittek neki. Provokátor, rémhírterjesztő - gondolták. Megfenyegették, ha tovább folytatja, átadják a rendőrségnek. Horthy kormányzó nem engedi, hogy az ő zsidóinak bármi baja essék!

A német megszállás után előbb gettóba zártak bennünket. Pár nap múlva érkezett a parancs, menetoszlopban vonultunk a vasútállomásra. Mi, kiskamaszok, mit sem sejtve karattyoltunk a gondterhelt felnőttek között. Egy csendőr magához rendelt hármunkat, gyerekeket. Menjünk vissza a gettóig, gyűjtsük össze a tömeg által elhullajtott tárgyakat. Alighanem meg akart menteni bennünket: hátha lekéssük a vonatot. Ez kis híján meg is történt. De mi futottunk oda és vissza is. A vonat már lezárt ajtókkal, indulásra készen állott. Hosszas könyörgésünkre, siránkozásunkra egy vasutas megkereste azt a kocsit, amelybe szüleink szálltak. Mielőtt mi is felkapaszkodtunk volna, szemem láttára javította ki a vagonra krétával írt számot 98-ról 101-re. Innen tudtuk, százegyen zsúfolódtunk össze a marhavagonba. A kocsiban két vödör víz. Az egyik ivásra, a másik testi szükségletekre. Csak állva fértünk el. Négy napig utaztunk. Naponta egyszer vagy kétszer állt meg a vonat. Ilyenkor majdnem mindegyik vagonból leadtak egy vagy két holttestet. Az egyik magyar város állomásán a peronról felkiabált valaki: 'Nincs gyűrűjük? Kérem, dobják le! Maguknak már úgyis mindegy!'

Amikor megérkeztünk, Apám a picinyke ablak előtt állt. Látta a kovácsoltvas, gót betűket: Auschwitz. Nagy baj nem lehet - mondta - német földön vagyunk!

Az ott történtekről tizenöt vagy húsz évig nem meséltem senkinek. A lágerről magáról ma sem tudok. Apám, Anyám és hat testvérem halt ott meg. Én valami csoda folytán túléltem.

Amikor felszabadult a tábor, hazatértem Nagyváradra. Egyetlen rokont, barátot sem találtam. Akik megismertek, úgy néztek rám, mint egy marslakóra. Pár napig tanácstalanul csellengtem a városban. Aztán egy idősebb férfi magához vett, együtt mentünk Izraelbe.

Két dolgot nem tudok elviselni ötvenöt év után sem. A meztelen emberek látványát (ezért nem megyek soha strandra) és a hatos számot. Tudom, ez a kívülálló számára érthetetlen vagy talán nevetséges is. A hat testvérem miatt. Amikor lakáshoz jutottam, hatos szám volt az ajtómon. Szinte hisztérikus állapotba kerültem. Elcseréltem a lakást, voltaképp rosszabbra.

Vagy tíz éve mesélem rendszeresen a történetemet. Hogy tudják meg a fiatalok, zsidók és nem zsidók, azt, ahogy én serdülőként megéltem a vészkorszakot."

y-n

EZ TÖRTÉNT + EZ TÖRTÉNT

A MEDITRES Egészségház 10 éves megalakulásáról elmúlt számunkban nagyobb cikket közöltünk. Az évforduló betetőzéseként a Tudomány és Technika Házába a két alapító tulajdonos, dr. Pongrácz József és dr. Faragó Katalin tanácskozásra is összehívta mindazokat, akik szakmailag és emberileg is kötődnek hozzájuk. A városháza nevében köszöntőt mondott Sárközy István alpolgármester és dr. Zombor Gábor kórházi főigazgató, dr. Molnár Ilona városi ÁNTSZ vezető. Előadást tartott dr. Éger István, a Magyar Orvosi Kamara elnöke és dr. Matejka Zsuzsanna, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár főigazgatója. E rendezvényt az intézmény bemutatása, majd képzőművészeti kiállítás megnyitója követte a Petőfi-városban.

A nemrégen új ruhát kapott városközponti Skála Áruház (a volt Centrum) most belülről is megújult. Belső terei, az osztályok elrendezése és szerkezete gyökeresen megváltozott, jelentősen bővült az igényes vásárlóknak szóló márkák és áruk választéka. A felújítás után kereskedelmi akciók keretében a sajtónak és a szakmának szóló megnyitó ünnepség után, a vásárlók százai vették birtokba a földszintet és az első emeletet.

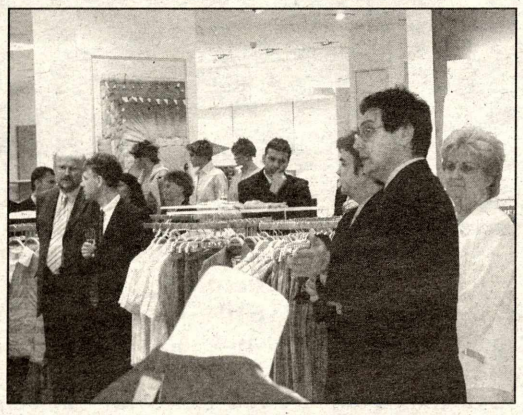

A Kocsis Pál Szakközépiskola színvonalas szakmai munkáját dicsérik azok az évente megrendezett virágkötészeti kiállítások, amelynek nagy érdeklődéssel kísért bemutatójáról készült fényképet az Ifjúsági Otthon Tükörtermében látják.

A NEMZETKÖZI KERÁMIA STÚDIÓ évek óta szervez kurzusokat erdélyi képzőművészek részére. Az elmúlt hetekben ismét tucatnyian voltak vendégeik, akik közül Ferencz S. Apor fiatal csíkszeredai keramikus kiállítását nyitotta meg Kerényi György, a Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület elnöke és Jakobovits Miklós, a Barabás Miklós Céh (Kolozsvár) elnöke.

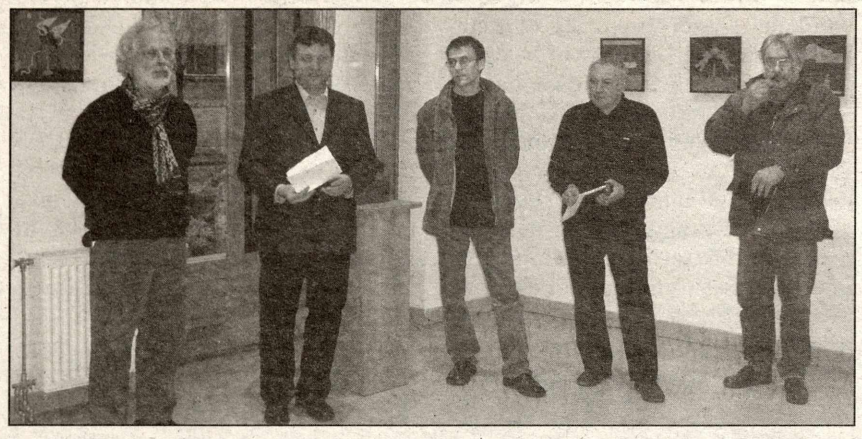

FÉNYES ADOLF TÁRLAT. Városunk egyik híres szülöttének, az 1867-ben született Fényes Adolf festőművésznek nyílt kiállítása a Bozsó Gyűjteményben. A századfordulótól mintegy négy évtizeden át a Szolnoki Művésztelep karakterisztikus csoportosulásához tartozott. Művészetének nagy korszakait reprezentáló képeit Piesznivy Edit, a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa, a kiállítás rendezője szervezte ide, és ő nyitotta meg - Lóránd Klára társaságában - a kiállítást is, amely május 30-áig tekinthető meg.

A HÓNAP FOTÓJA

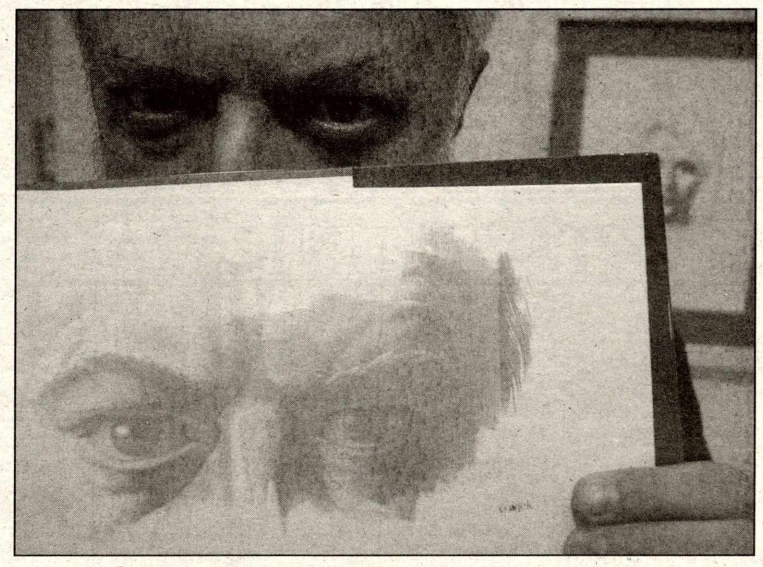

Szunyoghy András grafikus a Kecskeméti Képtárban
- Újvári Sándor felvétele - Kecskeméti Fotókör -

A 10 éves Kurázsi köszöntése

Dr. Felföldi László, a Zenetudományi Intézet munkatársa, néptánc kutató a fennállásának tizedik évfordulóját az Erdei Ferenc Műv. Központban ünneplő együttest méltatva kiemelte: egyre közelebb jutnak ahhoz, hogy hitelesebbek legyenek. Mit is jelent az, hogy hitelesség? Hitelesnek lenni azt jelenti, hogy valamit helyesen csinálunk. Ez fontos része a munkának. De nem elég! Szépen is kell csinálni. De úgy tűnik, hogy mostanában ahhoz, hogy hitelesek legyünk és azt meg is tudjuk mutatni a világnak, több kell. Bátornak is kell lenni! És úgy tűnik, hogy az együttes neve, a Kurázsi, valamiféleképpen ezt is tükrözi. Kurázsi a latin szív szóból ered és a legtöbb európai nyelvben ma bátorságot, elszántságot, célratörést jelent. Úgy gondolom, azok, akik ismerik az együttest, látják; ezek az emberek valóban bátrak, célra törők és igazán elszántak. **Martin György**, az európai hírű néptánc kutató és a táncmozgalom egyik atyja mondta: - *A folklórt megismerni és azt művelni csak igazán mélyen lehet. Aki ezt a munkát, aki ezt az erőfeszítést sajnálja, csak a felszínén mozog, annak még a szándékában is kételkedem.*

Úgy gondolom, hogy Martin György most elégedett volna, látva ezt a kezdetet és látva ezt az műsort. Elégedett volna azzal, ahogy ezek a fiatalemberek a maguk természetességével mozogják ki a mozdulatokat, amelyek a nemzeti hagyományunk és egyben valamiféleképpen az emberiség hagyományos kultúrájának egy nagyon fontos része. Egy olyan mozgásos kultúra, ami segíti az embereket jobban élni, megérteni a világot, és önmagukat kifejezni.

Jakab József idős magyarózdi táncos-ember. Ő mondta nekem egyszer egy beszélgetés során, amikor csak úgy, a mulatság szélén, egy padon beszélgettünk: - *Nekem a tánc nagyon sokat adott. Megkönnyítette az életemet. Én azt kívánom, hogy akik az én táncomat megtanulják, azok ugyanezt az örömet érezzék, és ugyanúgy könnyű legyen az életük.*

Azt hiszem ezen az estén szebbet, jobbat nem is kívánhatnánk a Kurázsi együttesnek és barátainak - az erdélyi embereknek, a bagiaknak és mindenkinek, aki a táncmozgalmat komolyan veszi, hogy ezek a táncok, saját táncaink és a mi magyar táncaink szerezzenek sok örömet, boldogságot mindannyiuknak.

Noé bárkáján

Nemezjátékok és mesetakarók a nagyvilágból.
Időszaki kiállítás szeptember 26-ig a Szórakaténuszban.
Rendezte: Nagy Mari és Vidák István iparművész,
Belvaracz Ibolya múzeumpedagógus, Bihar Mária néprajzkutató.

1984 tavaszán a „Hagyományos nemezkészítés Eurázsiában" c. kiállításhoz kapcsolódott egy nemzetközi nemezművészeti tanácskozás, grúz, angol, amerikai, holland, német és magyar szakemberek részvételével.

E két évtizeddel korábbi konferenciát felidéző országos programsorozat része a több országból érkező nemezjátékokat és gyermekcsoportok által készített mesetakarókat bemutató időszaki kiállítás a Kecskeméti Tavaszi Fesztivál rendezvényeként.

Az értékmentés és átadás a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely legfontosabb feladata fennállása óta. Az Európai Közösségbe való belépésünk közeledtével gyermek alkotóközösségeket és felnőtt nemezművészeket hívtunk meg egy közös értékmentő utazásra „Noé bárkáján". Kiállításunkra 14 ország 45 felnőtt és 16 gyermek - 4 és 15 év közötti - alkotócsoportja küldte el munkáját. A hazai alkotók elsősorban magyar népmesékhez vonzódtak, a külföldi kiállítók kortárs gyermekirodalmi műveket dolgoztak fel. Külön értéke a pályázatnak, hogy rendkívül sok gyermeknek keltette fel az érdeklődését a nemezelés iránt.

(A kiállítás hétfő kivételével naponta 10-12.30-ig és 13-17 óráig látható.)

Fogadalom a Koronára

Gyümölcsoltó Boldogasszony napján, március 25-én Kecskemét városába érkezett a Szent Korona Szertartás és Fogadalomtétel rendezvénysorozata. Már kora délután felállították a keresztény esemény díszletéül szolgáló, felnagyított koronát a főtéren, majd a Barátok templomába vonultak a résztvevők.

A lelki felkészülést követően, este hat órától került sor a rövid műsorra, melyben egyebek mellett Bánk bán áriája is hallható volt Molnár István előadásában, azután pedig a megszemélyesített, koronánkon szereplő apostolok, szentek és királyok felvonulása, majd a közös ima végeztével a fogadalomtétel következett.

A Szent Korona Fogadalomtételek a keresztényi Magyarország jelképének hazánkba történő visszakerülése, 1979 óta, már mintegy negyed évszázada követik egymást egy művészettörténész, **Pap Gábor** elgondolása nyomán. A Kárpát-medence magyar-lakta városaiba ellátogató szertartások, amelyek mindig valamely keresztény ünnepen zajlanak, tulajdonképpen a népet megkoronázva kívánják szolgálni a lelkek felemelkedését.

Varga Károly

Az ötödik égtáj

Amit most írok, annak az eleje unalmas lesz. Igazából elemi ismeretekről van szó, de ezek felidézése feltétlenül szükséges, hogy elejét vegyük a félreértéseknek. Főleg azok figyeljenek, akik kettessel bukdácsolták át általános iskolában a környezetismeretet és a földrajzot.

Mint tudjuk, az emberiség már régen kitalálta magának, hogy miként tájékozódjék a világban, főképp abból a célból, hogy el ne tévedjen. Az eltévedt vándort például imígyen világosították föl: "Menj mindig arra, amerre a Nap kelni szokott!" Aztán volt még ennek a Napnak nyugvópontja, és delelőpontja is, amikor a legmagasabban állt az égen. Ez eddig három fix tájékozódási pont. Amíg rá nem jöttek, hogy a föld gömbölyű, és egy tengely körül forog, fogalmuk sem volt arról, hogy van egy Északi-sark sark is.

De onnan már csak egy lépés volt az irányok meghatározásának fejlesztése. Előbb felezték a két égtáj közötti negyed kört, így a fő égtájak (úgymint észak, dél, kelet, nyugat) mellett meghatározták a közbeeső irányokat: pl. északnyugat. De a pedáns szőrszálhasogatóknak ez is kevés volt, ezért újból megfelezték a körcikkeket, így jött létre például az észak-északnyugat, meg a nyugat-északnyugat. Ha ezt a műveletet mind a négy körcikkben végrehajtjuk, összesen tizenhat irányt kapunk. Ebből most két dolgot érdemes megjegyezni: az irányt és a tizenhatot. Az irány - ugyebár nem hely. Az Északi-sark meg a Déli-sark ugyan valóban egy-egy hely, de kelet és nyugat irányában ilyen hely nincs, s ugyanez vonatkozik a közbeeső égtájakra is.

Nos, ennyit az elemi ismeretről.

Ehhez képest Orbán Viktor felfedezett egy új égtájat, az ötödiket: - "Ez az a pont, ahol éppen állunk, ahol a Szövetség leáshat a gondok gyökeréig." - mondotta a Fidesz szövetségi gyűlésén pár ezer fős hallgatóságának, akik lelkesen fogadták a legendás magyar zsenialitás eme újabb manifesztálódását, némelyek képzeletében talán már a Nobel-díj is ott lebegett.

A földrajztudósokat azonban kissé meghökkente a bejelentés. Főképp azt nem tudták első hallásra eldönteni, hogy a tizenhat közül melyik az ötödik. A több dimenzióhoz szokott fizikusok vontak egyet a vállukon, ott lehet akárhány égtáj is, legfeljebb arra lettek volna kíváncsiak, milyen módszerrel számolták ki, hogy az ötödik égtáj nem irány, hanem hely, ami éppen a Budapest Sportarénában található.

Az egyszerű emberek azonban még küszködnek az ötödik égtáj értelmezésével, erről tanúskodnak a hírre beküldött sms-ek is. Van, aki konkrétan értelmezte a definíciót_

„Mindig is gyanakodtam: a régi sportcsarnokot azért gyújtották fel és hagyták leégni, hogy az új építése ürügyén oda ássák el a gondok gyökerét."

Más levelező már filozofikusabban értelmez, s a mezőgazdaság vagy a régészet fellendülését várja a felfedezéstől:

„Ha az ötödik égtáj mindig ott van, ahol éppen állunk, akkor feláshatjuk az egész országot, és rögtön vethetünk belé búzát, bort meg békességet. Esetleg megtalálhatjuk Attila sírját."

Vagy egy biológusi vénájú üzenet, amelynek írója semmi vonzalmat nem érez a metaforák iránt:

„Hogyhogy a gondnak van gyökere, de nincsen törzse meg lombja. Ha megmondanák, hogy az milyen, könnyebb lenne megtalálni a gyökeret is."

Talán ennyi elég is annak érzékeltetésére, hogy a magyarság mennyire nehezen fogadja még be az újdonságokat, amelyek pedig - mint a példa mutatja - gyökeresen megváltoztathatják az életét, a szemléletmódját.

Vajon mikor veszik már észre, hogy nálunk nem az számít, ami van - azzal ki a kutya törődik -, hanem amit elképzelünk. A mi országunk egy virtuális ország, s ha nem is mindenki, de egy politikus azt mond, amit akar.

Eszembe jutott egy részlet az Eszméletből:

„Csak ami nincs, annak van bokra, / csak ami lesz, az a virág. / Ami van: széthull darabokra."

Vagy az a gondok gyökere - de ezt már én mondom.

L. A.

Meglőtték a fényes sellőt?

Nevettél ma már? Gondoltál ma már? Gyere hozzánk, kacagni fogsz!

Így csalogatja újabb előadására a nézőket a Katona József Színház. Ne tagadjuk, a nevetés, a humor a kellemes és kívánatos emberi dolgok sorába tartozik. A humort mindenki felismeri és elismeri pótolhatatlanságát az emberi kapcsolatok minden szintjén. Bizonyosan az alapvető emberi viselkedésformák között található.

A humort rendszerint nevetés kíséri, és éppen ezért a két szó köznyelvi használatát igen nehéz megkülönböztetni, sőt, az elméleti írásokban igen sok, a humorral felcserélhető más fogalmat használnak. Így y a humor jellemzésére szolgálnak a következő melléknevek: nevetséges, szatirikus, mulatságos, vidám, vicces, szellemes, élvezetes, csúfondáros, gúnyos, felvidító, kópés, képtelen, jókedvű bohózati, ostoba stb.

A Meglőttük a fényes sellőt fergeteges komédiának ígérik.

Hasonlóan sok kifejezés ismert a humoros viselkedéssel vagy képességgel bíró ember jellemzésére (vígjáték-színész, komikus, komédiás, szellemes, vicces, mókás pasas, bohóskodó, humorista, gondtalanul vidám, optimista stb.). És akiből mindez hiányzik - humortalan, tompa, színtelen, száraz, komoly, ünnepélyes, kegyes, tiszteletteljes, józan ...

Talán legnehezebb azt megérteni, mit jelent a humorérzék, vagy annak a hiánya. A színház meghívója Pozsgai Zsoltot dramaturgusnak jegyzi, a rendező nevét pedig így: BODOLAY DLA (A név után illesztett „DLA" olyan mint a „dr." - tudományos fokozat megszerzését jelzi. A szerk.)

A darab címében nem nehéz felfedezni a népi kollégisták indulóját, („Sej, a mi lobogónkat fényes szellők fújják"). Arról nem is beszélve, hogy hallható is az egykori dallam. A szerző nevét (Luis Feydeau) pedig hiába keresnénk a lexikonban, szakirodalomban, ugyanis ilyen nevű auktor - nincs. A művet nem „rekonstruálta" Pozsgai Zsolt, hanem szerezte. Egyszer már megesett egy hasonló blöff. Akkor viccesnek tűnhetett, másodszorra még annyira sem.

A darab történetéről nem érdemes beszélni. Láthattunk a színen puskával hadonászó, kelepelő urat, öreg orosz tábornokot, aki derekára aggatott kézigránátokkal szaladgál, fehérmájú szobalányt, bárónét, „világító ruhában: éjjel a nappaliban" és más hasonló képtelenségeket. Pozsgai replikái, etűdjei egyébként hibátlanok, játékosak, csak gondolkozni róluk nincs sok értelme.

Bodolai Géza direktor-rendező régi jó(?) szokásához, híven asszociációs képességünket igénybe véve ötlet-tömegeit zúdítja ránk: ismét van rádió, pöttyös-kendős Lenin szobor, a férfiasság környékén lifegő kézigránát, és más abszurdnak szánt jelzések.

Nem tudni, hogy Bodolay Géza dirigálta a készülés közben színészeit, vagy engedte őket szárnyalni. Mindegy. A színészek teszik a dolgukat: van aki csak vicces, akad bohóskodó is, de többségük igencsak jó komédiás. Moór Marianna neve kínálkozik előre (és nem az udvariasság, vagy a Kossuth-díja ürügyén!), hiszen ő az, aki kedvesen kikerüli a felkínált túlzásokat, amikor színen van, akkor nemcsak „idősebbnek látszik koránál" - így jelzi a színlap - hanem kitűnik finom jelzéseivel, a határokat soha át nem lépő gesztusaival. Réti Erika a rövidlátó szakácsnő szerepében felszabadultan komédiázik. Kőszegi Ákos jó színész, érzékeny az abszurdra, meg is tudja valósítani elképzeléseit. Felesége, a szerepe szerint negyvenes és csinos Kéner Gabriella szeretnivaló a színpadon. Dörner György hozza jó kecskeméti formáját, Makranczi Zalán, a rajongó fiatalember figurájában rátalált önmagára is, igen jó karaktert formált, túlzásoktól mentesen elegánsan.

A szó átvitt és valós értelmében is komédiát láttunk a kecskeméti színpadon. Ha nem is fergetegeset, hiszen időnként tompává váltak a poénok, és színtelenné a produkció.

Komáromi Attila

Vígjáték, keserédes történet, bűnfilm és a Tamara

A 35. Magyar Filmszemle mozgókép-termésből négy film volt látható március 21-e és 24-e között az Otthon mozi műsorán a MOZAIK című válogatásban.

Elsőként a „Magyar vándor", Herendi Gábor történelmi komédiázása. Majd következett Böszörményi Zsuzsa filmje, a „Mélyen őrzött titkok" amely a filmszemlén három díjat is kapott (megosztott rendezői díj, illetve Bagaméri Eszter, valamint Nagy Ervin személyében a legjobb női főszereplőnek és a legjobb férfi epizódszereplőnek járó elismerés). Azután a négyszeres díjazott „Másnap" című alkotás (fődíj, a legjobb férfi főszereplő díja Gáspár Tibor, és a legjobb női epizódszereplő díja Lázár Kati számára, valamint Medvigy Gábor az operatőri munkáért járó megosztott díja), Janisch Attila felkavaró, a bűn természetrajzát festő drámája került sorra, végül pedig a „Tamara", Hajdu Szabolcs üdítően friss mozija, amely újszerű és egységes képi világáért a szemle zsűrijének különdíját nyerte el.

Az előadások utáni közönségtalálkozókon a filmek rendezői, és Bagaméri Eszter, a „Mélyen őrzött titkok" főszerepét ragyogóan eljátszó lajosmizsei diáklány, valamint a „Tamara" három színésze, köztük a címszerepet megformáló Török-Illyés Orsolya sok meglepő információval szolgáltak a produkciók hátteréről az érdeklődő nézők számára. Kiderült például, hogy az eredetileg színházi darabnak íródott, és a filmbelivel megegyező szereposztásban bemutatott „Tamara" jelenetei esetenként egy-egy félnapos improvizácó során születtek meg.

A közönség örömmel találkozott a fiatal filmesekkel

Anya és leánya

Török-Illyés Orsolya erdélyi születésű. A Marosvásárhelyi Színművészeti Főiskolán végzett, majd először a Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház tagja volt. A színésznő édesanyja, ***Illyés Kinga,*** előadóművész a Kecskemét és Marosvásárhely között 1998 óta fennálló testvérvárosi kapcsolat egyik leglelkesebb szervezője, akinek már azt megelőzően is több nagy sikerű fellépése volt a hírös városban. Török-Illyés Orsolya és Hajdu Szabolcs, akinek már előző filmje (a „Macerás ügyek") főszerepét is a fiatal színésznő játszotta, egyebek mellett az emberi kapcsolatokra való odafigyelés fontosságát hangsúlyozták a közönségtalálkozón.

- Mennyiben vagy részese a Kecskemét és Marosvásárhely közötti testvérvárosi kapcsolat múltjának, jelenének...?

- Nagyon sok jó barátunk lett a testvérvárosi kapcsolatnak köszönhetően... Mivel édesanyám Marosvásárhely eléggé elismert személyisége, a város díszpolgára is, előadóművész, akinek itt is voltak már előadásai, ő hamar bekerült a szervezők közé, de én már elég régóta nem élek Marosvásárhelyen... Ha úgy adódik, a jövőben szívesen bekapcsolódom...

- Édesanyád sikere mennyiben határozta meg, hogy végül te is a színészet mellett döntöttél?

- Ha nem lettek volna színészek a szüleim, ugyanis az édesapám is az, soha nem került volna kapcsolatba szerintem ezzel a dologgal. Nem közvetlen hatás, mert soha nem erőltették, hogy én ezt a pályát válasszam, és nagyon sokáig vacilláltam is ezen, de a színház szeretete mindenképpen hozzájuk kötődik.

- És mi a helyzet a filmszínészettel?

- A színháznak van egyfajta misztikuma, nagyon sokan néznek, sötét van és a színész megjelenik a színpadon... De a filmen is el lehet érni ezt, mert van ugyan a kamera meg a többi tárgyi dolog, fényt mérnek rajtam, az ember mégis megteremtheti magában ugyanazt a légkört, belső magányt... Érdekes, teljesen más a két dolog, össze se lehet hasonlítani.

- Mi alapján választasz a szerepek között?

- Mindig is megtartottam magamnak azt a szabadságot, hogy csak olyasmit vállalok el, amihez kedvem van. A nyolvanas években, és még utána is elég nehéz körülmények között éltem, úgyhogy nekem nincsenek akkora igényeim anyagilag, hogy emiatt vállaljak el egy dolgot. Van olyan, amit vállalok, holott tudom, hogy nem nekem való, de azt mondom, kipróbálom. Ilyen volt mondjuk a nagyon kemény budapesti kőszínházi forma a Vígszínház művészeként. Az esetek, mit mondjak, olyan 75 százalékában azt mondom, hogy nem. Ha jön egy ajánlat, és legalább félig biztos vagyok abban, hogy lesz belőle valami értékes, valami jó, akkor elvállalom. Eddig tulajdonképpen szinte mindig olyan emberekkel dolgoztam, akik alapjaiban gondolták át minden egyes alkalommal, minden munkával, hogy a film, az előadás miről szól, és hogy hogyan közelítsünk hozzá.

- Mennyiben szól a Tamara esetleg egy kicsit rólad is?

- Mindenkinek az életében van olyan időszak, vannak olyan küszöbök, amikor az ember úgy érzi, hogy felnőttebbé válhat, fontos döntések előtt áll, azáltal hogy odafigyel a körülötte élőkre. Tamara is ebben a filmben ilyen helyzetben van, amikor nővé válhat, érettebbé válhat.

- Hogyan látja ezt a rendező, Hajdu Szabolcs? Egyáltalán, egy filmvígjátékkal, vagy egy filmdrámával állunk szemben? Mert mindkét műfaji besorolással illették már az új produkciót.

- Nem egyműfajú film, az biztos, tehát nem lehet rá mondani, hogy egyértelműen vígjáték, vagy egyértelműen filmdráma... Lehet rajta nevetni, a közönség általában, az a tapasztalat, jobb kedvvel jön ki a filmről, mint ahogy bement.

- Úgy tűnik, amennyire csak lehet, próbálsz elvonatkoztatni a valóságtól. A politika, az aktualitások nem érdekelnek?

- Engem nagyon érdekel a politika is, egy épelméjű szintig, de nem érzem úgy, hogy nekem most arról kellene direktben filmet csinálnom. A Tamara is állásfoglalás. Egy ellen-trendi film. Semmi olyan nincsen benne, ami mostanában szokott lenni a filmekben, ami divatos, esetleg idegesítő közhely. Szándékoltan csak olyan elemeket használ, amelyek a mai filmekből többnyire hiányoznak.

- Nehezebb pénzt szerezni egy efféle filmre?

- Elvileg demokratikus támogatási rendszer van, kuratórium dönt. Pályázunk, ha jó a forgatókönyv, akkor kapunk rá pénzt. Nagyrészt állami finanszírozású a magyar film. A Tamara költségvetése, ha jól tudom, száz százalékban állami forrásból származik. A következő filmbe, amit készítünk, már bekerült a privát szféra is, és amerikai-kanadai-magyar kooprodukció lesz. Szerintem annak, hogy megfelelő színvonalú filmet lehessen csinálni, a jövőben a más országokkal való együttműködés a feltétele.

Varga Károly

JAPÁN GYERMEKKÓRUS KECSKEMÉTEN

A márciusi közgyűlés feszültségeit néhány percre feloldotta egy csoport egyenruhás fiatal leány tisztán csengő éneke. Még aznap este a Kodály Iskola zsúfolásig telt dísztermében találkozhattak velük a Tavaszi Fesztivál jól értesült nézői. De kik is ők, mit tudhatunk a távoli szigetországból hazánkba érkezőkről? Az NHK (Japán Nemzeti Rádió), a szigetország egyetlen közszolgálati műsorszolgáltató szervezete a II. világháborút követően nagy ívű képző- és nevelőprogramot indított. Ennek részeként 1952 márciusában a Gyermekkórus Szövetséggel karöltve megalapították a rádió gyermekkórusát, amelyben 300 fiatal, 8-17 év közötti énekes tevékenykedik. 1977 óta 15 koncertturnét szerveztek Európába, mintegy 150 városban léptek fel. Műsoruk első felében elhangzó japán népdalok és feldolgozások egzotikus hangzása, a különös ritmushangszerek virtuóz kezelése könnyen elbűvölhette a hallgatókat. A második részben előadott, számunkra alapmű-darabok mutatták meg igazán a lányok tudását. A koncertet záró, sok mozgással, bonyolult koreográfiával előadott darabok magával ragadták a lelkes nézőket. Mielőtt tévútra kerülnénk, figyeljünk fel: a látvány mögött a kórushangzás olyan precizitása, a kórus olyan fegyelme volt, ami számunkra már-már elképzelhetetlen! És figyeljünk arra is, hogy a világ minden részéből egyre több kórus látogat el Kecskemétre, lép fel a Kodály iskolában. Ez egy apró, de nagyon jelentős visszaigazolása a készülő koncepciónak, amely a város meghatározó kulturális örökségeként, a városmarketing egyik fontos elemeként kívánja ápolni a Kodály-életművet, így törekedvén kulturális központ szerepkörre.

A tizenharmadik Bohém

Idén már valósággal országos rendezvénynek volt tekinthető a Bohém Ragtime és Jazz Fesztivál. Korábban is voltak előadásai a kecskeméti központtal megszervezett fellépéssorozatnak más városokban is, de a mostani, 13. alkalom hozta meg a joggal várt áttörést. Mintegy 70 zenész, 9 nap alatt, 13 városban összesen 18 egész estés koncertet adott. A hírös városban szokás szerint március utolsó hétvégéjén, péntektől vasárnapig örülhettek a tradicionális jazz, a ragtime és a swing szerelmesei.

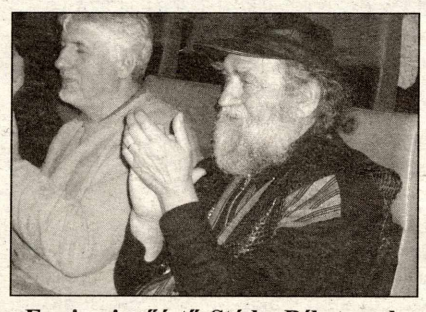

Egy igazi műértő, Stúder Béla tapsol

Az Erdei Ferenc Művelődési Központ színpadán az első estén a szegedi Storyville Jazz Band után előbb a ragtime-zongoristák királynőjeként emlegetett Mimi Blais lépett fel, aki Kanadából érkezett és felülmúlta korábbi, az 1993-as fesztiválon aratott óriási sikerét is, majd következett John Petley, a folk-ragtime amerikai specialistája. Végül a napot a kecskeméti Little Jazz Band zárta.

Szombaton a fesztivál házigazdái, a már közel húsz éve zenélő és kilenc kiadott CD-vel rendelkező kecskeméti Bohém Ragtime Jazzband mellett a műfaj legnépszerűbb tengerentúli muzsikusai, a kaliforniai Robbie Rhodes, aki akkor játszik a legszívesebben, ha táncra is perdül a közönség, valamint az Amerika leglazább jazz-együtteseként elhíresült The Boondockers Skiffle Band. Az utóbbi társaság a hagyományos hangszereken kívül zeneszerszámmá alakított mosóvödrön és mosódeszkán is játszott, fergeteges humorral elővezetve a klasszikus dallamokat.

Az utolsó napon a különleges, egyéni stílust kialakító hódmezővásárhelyi Dixie Jam Session volt hallható, és zárásként egy igazi csemege, a szlovák Nothing But Swing Trio, Közép-Kelet Európa egyik legjobb énekesnője, a bájos Dáša Libiaková vezetésével.

A kecskeméti koncertek mindegyike telt házat vonzott, és az országos tapasztalat is az, hogy sokan, egyre többen a magukénak érzik, szeretik, sőt a tehetősebbek szívesen szponzorálják, támogatják, patronálják a jazz elegáns műfaját.

Varga Károly

Kiszely Ágnes, a Ciróka igazgatója köszöntötte a bábos-találkozó részvevőit

BáB

A szakma és a közönség szokásos nagy érdeklődése mellett gyűltek össze VII. Országos Találkozójukra a magyarországi bábszínházak. Öt napon keresztül tizenhat darabot tekinthettek meg az érdeklődők, és számos szakmai beszélgetést is szerveztek a vendégeknek. Képünk a megnyitó előadáson, a Kovács Géza rendezte „Noé bárkája" teremtésjátékon készült, amelyet a Budapest Bábszínház művészei adtak elő.

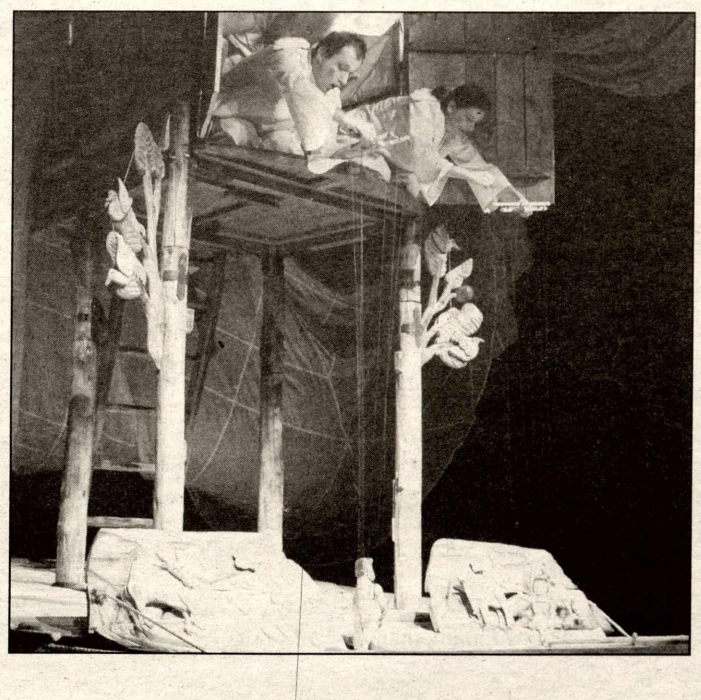

Március idusán

Ragyogó napsütés és hagyományosan a Kecskeméti Katona József Színház művészeinek műsora (rendező Sirkó László) köszöntötte azt a sok ezer városlakót, aki eljött Kossuth szobrához ünnepelni. A polgármester beszédét követően az intézmények és szervezetek koszorúztak.

Déltől a Nyíri erdőben folytatódott a szintén évtizedes hagyomány, amelynek részeként a műsor mellett Balogh László megyei közgyűlési elnök és Nyitray András országgyűlési képviselő mondtak beszédet. Míg az előző szónok hosszasan idézte a régmúltat, az utóbbi némi aggodalmát fejezte ki, hogy a kezdetekben családias polgári ünnep a Nyíri erdei fák között olyanokkal is felduzzadt, akiknek nem sok keresnivalójuk van ott... Az elhangzott mondatokat röviddel utána jótékonyan elhomályosította a Kerekegyházi Honvéd Bandérium ágyúinak füstje, és elnyomta gyönyörű lovainak dobogása. Közben jó néhányan elgondolkodtunk azon is, vajon minek örült volna most jobban szegény Szulyovszky László, a Nyíri erdő egykori őre, a kevés vagy sok embernek ?

-igy

Hirdetését megjelentetheti a Köztér-ben!
Kecskemét, pf.: 483
tel-fax:76/410 260

Ötvenhárom tányér

Kovácsék alig féléve költöztek a szomszédságunkba. Vidám, kedves, nyugdíjas házaspár, akik mindenkinek elmondták, hogy ők egy népes család nagyszülői, és sok unokájuk van.

- Hány? - tudakolta egy-egy szomszéd
- Sok! - válaszolták, - tulajdonképpen nem is tudjuk pontosan.
- Az meg, hogy lehet?! - replikázott egy tűzrőlpattant menyecske, - márcsak számbaveszik, ha egy kisbaba érkezik!
- Van két lányunk... Anna Brazíliában él, missziós nővér. Neki ugye, nincs gyereke...
- De a másiknál nyilván sok van akkor...?
- Hát igen, neki van - mondták, és mosolyogva otthagyták a kérdezőt.

Az elmúlt napokban viszont Kovácsné bekopogtatott.

- Tányért jöttem kölcsön kérni - szögezte le -, amennyit nélkülözni tudtok, azt add nekem hétvégére. Jön az egész família...
- Mégis mennyit, milyet? Leveses, lapos, süteményes, milyen kell?
- Mondom, minden kell, sokan leszünk!
- Ígérem, néhány kivételével mind kölcsönadom, de mondd: lagzi lesz nálatok?

Kovácsné szívből kacagott, alig tudta abbahagyni.

- Dehogy! Csak mi igazán liberális család vagyunk, most itt lesz mindenki, aki valahogy kapcsolódik hozzánk, illetve a lányomhoz. Mindenki eljön hosszas egyeztetés után.
- Ha nem titok, magyarázd meg, ezt a kapcsolódást...
- Az úgy van, hogy az én lányom első férje, a Zoli elvált ember volt, az egyik gyerekét magával hozta, a Béluskát. Lett nekik is két gyerekük, a Beáta meg a Réka. Azután a Zoli újból nősült, a lányom meg férjhez ment, a Szilveszterhez. A Zoli elvitte a Béluskát, a Szilveszter viszont hozott két kisfiút, a Karcsikát, meg a Palikát. És meglett a közös kislány, az Amanda. Tudsz követni?
- Nehezen. De eddig kilenc vendéget számoltam meg.
- Azért kérdezem, mert innen én is csak papírból tudom mondani, - és táskájából egy jókora kartonlapot vett elő.
- Szilveszter kislányát, Annamáriát, elvitte a felesége, mert az új férje, a Janó, egy kisfiút hozott: a Kisjanót. Hozzájuk ikreket hozott a gólya: Petikét és Palikát.
- És Zoli?
- No, az érdekes történet! A Zoli a Béluskával a Klárihoz költözött, egy darabig nem is tudta elvenni, mert a Klári férje, a Barna, elment Ausztráliába dolgozni. Viszont Klári itt maradt három kislánnyal, és nagyon magányos volt. Terézke, Rozika és Borika egyre csak az apját várta, de úgy örültek Szilvesternek, mintha az apjuk lett volna. Pár hónapja házasodtak össze, mert a Barnával nehezen tudtak szót érteni, hogy írja alá a papírokat. De végül összejött a válás, meg az új baba is. Fiú lesz és Szilárdnak fogják hívni.
- De ő még nem lesz a vendégek sorában...
- Dehogynem! Klári betöltötte a hetedik hónapot! Szóval eddig hányan leszünk?
- Szilárddal együtt tizennyolcan!
- A Barna szülei is eljönnek. Látni akarják a három kislányt, hiszen a fiuk Ausztráliában van. Persze csak jöjjenek!
- És ki jön még?
- Két dédunoka! Beáta és Réka, - Juli lányom két kislánya, - már hoz egy-egy totyogóst, úgy hívják őket, hogy Kevin meg Titusz.
- Ilyenformán huszonkét vendég jön!
- Az uram két húga, az én nővérem, a sógornőm, Matildkám, a sógorom, Miklós, és a nászom, Józsi, meg mi ketten. Szóval, harmincan leszünk. Hát nem nagyszerű?! Két menetben fogunk ebédelni, nagy szeretetben, valamennyien...

Ötvenhárom tányért adtam kölcsön. Biztosan békésen, szépen telt az ismerkedés: hiánytalanul visszakaptam valamennyit.

sel-

Megkapták az oroszlánt

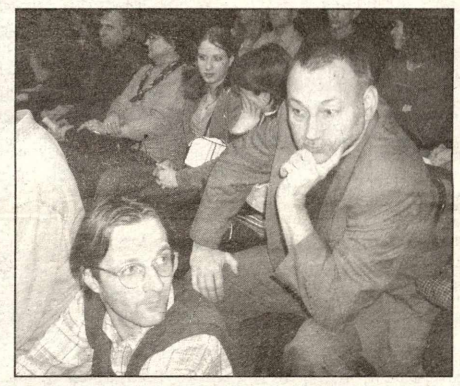

„Ide nekem az oroszlánt is ...!“ címmel évek óta rendez amatőr művészeti találkozót diákoknak a Kecskeméti Ifjúsági Otthon. Március 26-27-én óránként követték egymást a színvonalasabbnál színvonalasabb bemutatók, szegedi, szentesi, nagykőrösi, szolnoki, kiskunfélegyházi, hódmezővásárhelyi és természetesen kecskeméti csoportok részvételével. A kimagaslóan dolgozó katonás diákszínpad Garcia Marquez és Forgách András művei alapján „A szűz és a hulla“ című színpadi játékot mutatták be Sárosiné Orbán Edit rendezésében. Az Üzemszínházban tartott bemutatón az első előadásra számosan hely hiányában be sem jutottak.

Legfrissebb híreink a Malomról

Az épített környezet védelmét tűzte ki céljául a megyeszékhelyen alakult Kecskeméti Építészek Környezetvédelmi Egyesülete. Első akciójuk, hogy ügyfélként kívánnak fellépni a Malom Központ építési engedélyezési eljárásában. Erre mint zöldszervezetnek - a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozata értelmében - a környezetvédelmi törvény szerint működési területükön minden olyan ügyben joguk van, amikor környezeti hatástanulmányt is kell készíteni.

A beruházó ES Invest Kft szórólapon kéri a kecskemétiek véleményét a Malom Központban tervezett szolgáltatásokról. A szórólapot gyűjtőládába lehet beledobni, vagy a Fejlesztők (így szerepel a színes nyomtatványon) munkatársainak átadni a gödör melletti standon.

Táltoskodóknak

Ismét előadást tart Kecskeméten Kovács András Táltos. Az érdeklődőket május 17-én 19 órakor várják az Erdei Ferenc Művelődési Központban. Ezt megelőzően három alkalommal lesz vetítés a gyógyító táltosokról a Természet Házában (Kecskemét, Liszt Ferenc u. 19.). Április 28-án 18 órakor: A gyógyító táltosok nyomában, május 5-én 18 órakor: Akinek szeme van, lásson, akinek füle van, halljon; A táltos masszázs csodái, május 12-én 18 órakor: Dicső magyar őstörténet. A tavalyi előadáson felmerült az igény kecskeméti tanfolyam szervezésére. Kellő számú jelentkező esetén várhatóan 2004 szeptemberétől Győr, Pécs, Miskolc, Debrecen és Nyíregyháza mellett Kecskemét is helyet adhat egy Táltos kurzussorozatnak.Bővebb információ **Patakyné Lacza Annamáriatól** (30/6269-629) vagy **Pataky György Istvántól** (30/4884-566) kapható.

UNIÓS SZEMINÁRIUM SZEGEDEN. Április 8-án egész napos szemináriumot tartottak Szegeden a csatlakozás előtti és a belépést követő feladatokról. Az előadók tájékoztatást adtak az Európa Parlament felépítéséről, folyamatosan változó funkcióiról, és megvilágították működésének hátterét. Az EP választások és képviselők szerepéről **Rytkó Emília**, a Belügyminisztérium Országos Választási Irodájának vezetője beszélt.

ÓKOLLÉGIUM. A nemrégen újra kaput nyitott Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Múzeuma kiállításra hívta Ötvös Nagy Ferenc ötvösművészt, aki több szállal kötődik városunkhoz, és visszajáró kiállító. Munkáit június 2-áig tekinthetjük meg a Kálvin téren, az Ökollégiumban.

KODÁLY ISKOLA. Kecskeméti Szimfonikus Zenekar és a zeneművészeti szakközépiskola kiemelkedő tehetségű szólistái április 26-án lépnek fel a Kodály Iskolában, a Miraculum bérlet 6. hangversenyén.

Grafika, szobrászat, arculat és látványtervezés, építészeti tervezés.
Címerek, cégérek, emblémák, plakettek tervezése és kivitelezése.
Tűzzománcok, plasztikák, külső-belsőtéri, építészeti alkalmazása.
Rajzos várostérképek készítése.
6000 Kecskemét Erdő u. 18.
Balanyi Stúdió
telefon és fax: 76/494-545
Mobil: 20/3389 911

ÉPÍTÉSZETI, KÉPZŐ ÉS IPARMŰVÉSZETI BETÉTI TÁRSASÁG
B4. STÚDIÓ BT

Lapunkat keresse a közintézményekben, valamint megrendelheti a szerkesztőség címén, telefonján.

AUTÓGÁZTÖLTŐ állomás
a régi 5-ös úton
az Aranyhegyi Csárdával szemben
07-19 óráig
várják az autósokat hétfőtől szombatig!

ÉLETVONAL 06 80 204 084
- Ha megtudta, hogy rákbeteg,
- ha egy beszélgetésre van szüksége a gyógyuláshoz,
- ha már elege van az egészből,
- ha nem bírja nézni hozzátartozója szenvedését,
- ha kiderült, hogy már remény sincs,
HÍVJA AZ ÉLETVONALAT! INGYENES!
Minden munkanapon, 9-17 óráig

ACROPOLIS
INGATLANKÖZVETÍTŐ ÉRTÉKBECSLŐ IRODA
Kmét., Széchenyi tér 14.
(Északi térfal)
Ny.: H - P: 9-18 Szo: 9 - 12
Telefon: **76/482-449**
Mobil: **06/30/445-8782**
www.acropolisingatlan.hu
*** INGATLANKÖZVETÍTÉS**
*** ÉRTÉKBECSLÉS**
*** ALBÉRLETKÖZVETÍTÉS**
*** JOGI ÜGYINTÉZÉS**
*** HITELÜGYINTÉZÉS**

A Halasi út melletti lovastanyán
boxos istállóban lótartást vállalunk
Alap- és felsőbb szintű kiképzés
Lovaglás oktatása, lovagoltatás
Hobbilovak tartása kedvezményes áron
FLINTA-MAJOR
Helvécia-Matkó 5.
Tel.: 76/709-908 mobil: 20/54 04 227

Köztér
Kecskeméti és Duna-Tisza közi közéleti lap
Alapította:
Kerényi György
A szerkesztőség címe:
6000 Kecskemét, Ceglédi út 38.
Pf.: 483
tel-fax: 76/410 260, 485-720
este: 76/48-23-23
E-mail:
kozter.kecskemet@axelero.hu
Főszerkesztő:
Nagy Mária
Főmunkatárs:
Magyar Ágnes, Kada Erika
Támogatóink:
Belügyminisztérium,
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat,
Kecskemét Önkormányzatának
Kulturális és Turisztikai Bizottsága,
a Bűnmegelőzési Bizottság,
Autóüveg Kft, és még többen
Kiadja a Köztér Kulturális Egyesület
Felelős kiadó: Kerényi György
ISSN 1418-9712
Nyomtatja:
Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája
Felelős vezető:
Burján Norbert igazgató
Táskaszám: 0824